Linja AS

Fagrapport friluftsliv

Ny 132 kV Ørsta-Bjørke

Oppdragsnr.: 52501675 Dokumentnr.: ØR-TU115 Revisjon: E02 Dato: 2026-04-30

Norconsult

Oppdragsgiver:	Linja AS
Oppdragsgivers kontaktperson:	Arne Vatland
Rådgiver:	Norconsult Norge AS, Sandvika
Oppdragsleder:	Marius Skjervold
Fagansvarlig:	Annlaug Meland
Andre nøkkelpersoner:	Astrid Øgaard Follevåg

Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
A01	10.11.25	Arbeidsutkast	Astfol		
B01	12.11.25	Til gjennomlesing kunde	Astfol	Anmel	Marskj
E01	26.01.26	Til behandling NVE	Astfol	Anmel	Marskj
E02	30.04.26	Til behandling NVE. Tillegg traseer Bjørke	Astfol	Anmel	Marskj

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Sammendrag

Bakgrunn

Linja AS planlegger å bygge en ny luftledning mellom en ny Bjørke transformatorstasjon (TS) i Bjørke og eksisterende Ørsta TS. Forbindelsen vil ha en samlet lengde på ca. 20 km og bestå av både seksjoner med luftledning og seksjoner med innskutt jordkabel. Forbindelsen blir dimensjonert og bygd for 132 kV driftsspenning. Tiltaket utløses av at Tussa planlegger å bygge en ny kraftstasjon i Tussa vannkraftverk. Dagens Tussa kraftverk er tilkoblet to 66 kV-ledninger mellom Bjørke og Ørsta. Det gamle kraftverket vil tilkobles den nye transformatorstasjonen i Bjørke, og dagen to forbindelser kan rives nå den ny 132 kV-forbindelsen er satt på drift. Tiltaket berører Ørsta og Volda kommune i Møre og Romsdal fylke.

Friluftslivet på strekningen mellom Ørsta og Bjørke er knyttet til skogkledde dalfører og bratte fjell, samt vann og vassdrag. Det vurderes totalt 11 delområder mellom Bjørke og Ørsta TS. I Bjørke er det friluftsliv knyttet til Vikelva og Bjørkevika, hvor det utøves fiske og friluftslivsaktiviteter i vann. Bjørke er omringet av fjelltopper i øst ved Tyssenaustet og vest ved Vikefjell, som gir muligheter for toppturer i ulike vanskelighetsgrader. I Bakkedalen er det stølsområder og en sammenhengende tursti Hjørundfjorden rundt som knytter Bjørke sammen med Rognestøyldalen. Også her er det omringende fjelltopper, men disse er stort sett av høyere vanskelighetsgrad, og Bondalsvassdraget som renner gjennom dalen. Ved Bondalseidet er det lett tilgjengelige skiturer gjennom Ørsta skisenter, samt viktige nærturområder omkring Nakkenakken.

Delområde	Beskrivelse	Verdi
1 Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke	Et godt merket turområde i fjellheimen over Bjørke. DNT sin hytte Tyssenaustet ligger her ved Tyssevatnet. Turene gir utsikt over Bjørke, Finnes og Hjørundfjorden.	Svært stor verdi
2 Vikelva	Vassdrag hvor det er godt tilrettelagt for lakse- og sjøørretfiske.	Middels verdi
3 Bjørkevika	Indre del av Hjørundfjorden, med gode muligheter til fiske fra småbåt, bading og kajakkpadling.	Stor verdi
4 Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen	Lett tilgjengelig og godt tilrettelagt turområde, som er godt brukt av lokale, men også tilreisende. Brukt i undervisningssammenheng av friluftlivslinja i Volda.	Stor verdi
5 Turområdet mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen	Lett tilgjengelig og tilrettelagt turområde, som tilhører en større turrute Hjørundfjorden rundt tilrettelagt av DNT.	Stor verdi
6 Grøthornet, Jolhornet og Kvasshornet	Et lite tilrettelagt turområde, brukt av særlig drevne friluftsbrukere både sommerstid og vinterstid. Spesiell symbolverdi ved Sunnmørsalpane som er særlig viktig lokalt.	Middels verdi
7 Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane	Et noe mer tilrettelagt turområde, som er mer tilgjengelig for folk flest, men likevel noe krevende terreng. Spesiell symbolverdi ved Sunnmørsalpane som er særlig viktig lokalt.	Middels verdi
8 Rognestøyldalen	Skogkledd område med muligheter for friluftsaktiviteter som jakt og høsting av bær og sopp.	Noe verdi
9 Bondalsvassdraget	Et svært viktig friluftsområde som er godt egnet for lakse- og sjøørretfiske. Vassdraget har egen verneplan.	Stor verdi
10 Bondalseidet	Populært friluftsområde lokalt og regionalt, både i forbindelse med bruk av Ørsta skisenter, men også for friluftlivsbruk utenom skisenteret.	Stor verdi
11 Nakkenakken	Nærturområde med flere viktige turer og løyper som er godt brukt av Dalane skole og barnehage i undervisningssammenheng.	Stor verdi

Det er vurdert totalt seks ulike alternative traseer, i tillegg til stasjonsalternativer ved Bjørke. For friluftsliv vil gjennomgående trasékombinasjon GIS-2.1-2.0-1.0-1.2-1.3-1.0/1.4 være den beste samlet sett. GIS-alternativet ved Bjørke vurderes over AIS-alternativet, ettersom sistnevnte medfører større arealbeslag og visuelle virkninger for friluftslivet i Bjørke. Ved Bjørke vurderes jordkabel- og sjøkabelalternativene 2.1-2.0 som best, fordi det medfører noe positiv konsekvens for tre delområder. Gjennom Bakkedalen og Rognestøyldalen følger alternativ 1.0 hovedsakelig eksisterende trasé, mens kabelalternativ 1.2 medfører en fjerning av ledninger i Bakkedalen, noe som anses som positivt for friluftslivet. I Rognestøyldalen medfører alternativ 1.3 at ledningen trekkes unna stølsområdet og i bakkant av Rekkedalssætra. Inn mot Ørsta TS er det jordkabelalternativene som rangeres øverst, ettersom det vil medføre fjerning av infrastruktur i området.

	Stasjonsalternativer	
Delområde	GIS-anlegg	AIS-anlegg
Samlet konsekvens	**Ubetydelig**	**Noe negativ**
Rangering	1	2
Begrunnelse for rangering	Minst arealbeslag og større vegetasjonsskjerm som gjør tiltaket mindre synlig fra tursti	Anlegget har større arealbeslag, og vil være mer synlig fra turstier i delområdene.

Det viktigste tiltaket for å unngå virkninger for friluftsliv under driftsperioden vil være å velge alternativet eller alternativkombinasjonen som gir minst negative konsekvenser for friluftslivet. For anleggsperioden vil informasjon om når anleggsarbeidet skal foregå, og hvilke veier og turstier som berøres være viktig for å redusere de negative midlertidige virkningene i anleggsperioden. Det er mye vått terreng i dalene, og det bør derfor tas også sikte på å utføre arbeidet før vårløsning når terrenget er våtere enn vanlig og det er større fare for skade av terreng.

Alternativ	**Samlet konsekvens**	**Rangering**	**Begrunnelse for rangering**
Alt. 1.0	**Noe negativt**	8	Har like konsekvensgrader for delområdene som 1.1, 1.3 og 1.4. Ikke grunnlag for differensiering mellom 1.0 og 1.4, da jordkabelalternativene har lik påvirkning og konsekvens. Rangeres under 1.1-1.0 på grunn av at alternativet forringer gapahuken i delområde 4.
Alt. 1.1-1.0	**Noe negativt**	7	Har like konsekvensgrader for delområdene som 1.0, 1.3 og 1.4. Rangeres over 1.0 på grunn av at alternativet går i bakkant av gapahuken i delområde 4 og dermed medfører noe mindre forringelse av turmålet.
Alt. 2.0-1.0	**Ubetydelig**	2	Rangeres som nest øverst, ettersom det har en ubetydelig påvirkning for delområde 1, og dermed ett mindre delområde med noe positiv konsekvens. Likevel overvekt av ubetydelig og ett delområde med noe negativ konsekvens
Alt. 2.1-2.0-1.0	**Ubetydelig**	1	Rangeres øverst ettersom alternativet har noe positiv konsekvens for flere delområder, samt at det kun er ett delområde med noe negativ konsekvens.
Alt. 3.0-1.0	**Noe negativt**	4	Rangeres under 2.0 og 2.1 ettersom det er flere delområder med ubetydelig og to med noe negativ. Alternativet rangeres under 3.1 ettersom luftledning i Bjørke medfører større forringelse for delområde 1.
Alt. 3.1-3.1-1.0	**Noe negativt**	3	Rangeres under 2.0 og 2.1 ettersom det er flere delområder med ubetydelig og to med noe negativ. Alternativet rangeres over 3.0 ettersom jordkabel medfører mindre forringelse av delområde 1, enn alternativ 3.0.
Alt. 1.0-1.2-1.0	**Noe negativt**	5	Gir noe negativ og middels konsekvens for delområder. Rangeres over 1.0, 1.3, 1.4 og 1.6 fordi alternativet medfører visuell positiv virkning ved at deler av strekningen kables.
Alt. 1.0-1.3-1.0	**Noe negativt**	6	Har like konsekvensgrader for delområdene som 1.0, 1.1 og 1.4. Rangeres over disse alternativene fordi alternativ 1.3 medfører en omlegging som er positiv for delområde 5, selv om konsekvensgrad er ubetydelig iht. metodikk.
Alt. 1.0-1.4	**Noe negativt**	8	Har like konsekvensgrader for delområdene som 1.0, 1.1 og 1.3. Ikke grunnlag for differensiering mellom 1.0 og 1.4, da jordkabelalternativene har lik påvirkning og konsekvens. Rangeres under 1.1-1.0 på grunn av at alternativet forringer gapahuken i delområde 4.
Alt. 1.0-1.6	**Noe negativt**	9	Rangeres nederst fordi alternativet ikke medfører positive virkninger for noen av delområdene.

Innhold

1 Innledning 6

2 Tiltaksbeskrivelse 7

2.1 Trasébeskrivelse 7
2.2 Teknisk beskrivelse av luftledning 11
2.3 Teknisk beskrivelse av kabelanlegg 13
2.4 Teknisk beskrivelse av transformatorstasjoner 13
2.5 Anleggsfase 16

3 Metode 18

3.1 Metodebeskrivelse 18
3.2 Inndeling av traséseksjoner 21
3.3 0-alternativ (referansealternativet) 22
3.4 Kunnskapsgrunnlaget 22
3.5 Vurdering av kunnskapsgrunnlaget og usikkerhet 23

4 Område og verdivurdering 24

4.1 Områdebeskrivelse 24
4.2 Delområde 1: Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke 26
4.3 Delområde 2: Vikelva 29
4.4 Delområde 3: Bjørkevika 29
4.5 Delområde 4: Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen 31
4.6 Delområde 5: Turområde mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen 32
4.7 Delområde 6: Grøthornet, Jolhornet og Kvasshornet 34
4.8 Delområde 7: Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane 34
4.9 Delområde 8: Rognestøyldalen 35
4.10 Delområde 9: Bondalsvassdraget 35
4.11 Delområde 10: Bondalseidet 36
4.12 Delområde 11: Nakkenakken og adkomst til Åmsnipa 38
4.13 Sammenstilling verdivurdering 40

5 Påvirkning og konsekvensvurdering i driftsfasen 41

5.1 Generelt om kraftledninger og friluftsliv 41
5.2 Stasjonsalternativer Bjørke 42
5.3 Traséseksjon Bjørke – Bakkedalsvatnet 47
5.4 Traséseksjon Bakkedalsvatnet – Rognestøyldalen 80
5.5 Traséseksjon Rognestøyldalen – Videtjørn 87
5.6 Traséseksjon Videtjørn – Ørsta TS 91
5.7 Sammenstilling av konsekvens for hele influensområdet 97

5.8 Usikkerhet i vurdering av påvirkning 100

6 Midlertidig påvirkning knyttet til anleggsfasen 102

7 Forslag til avbøtende tiltak 104

7.1 Anleggsperioden 104

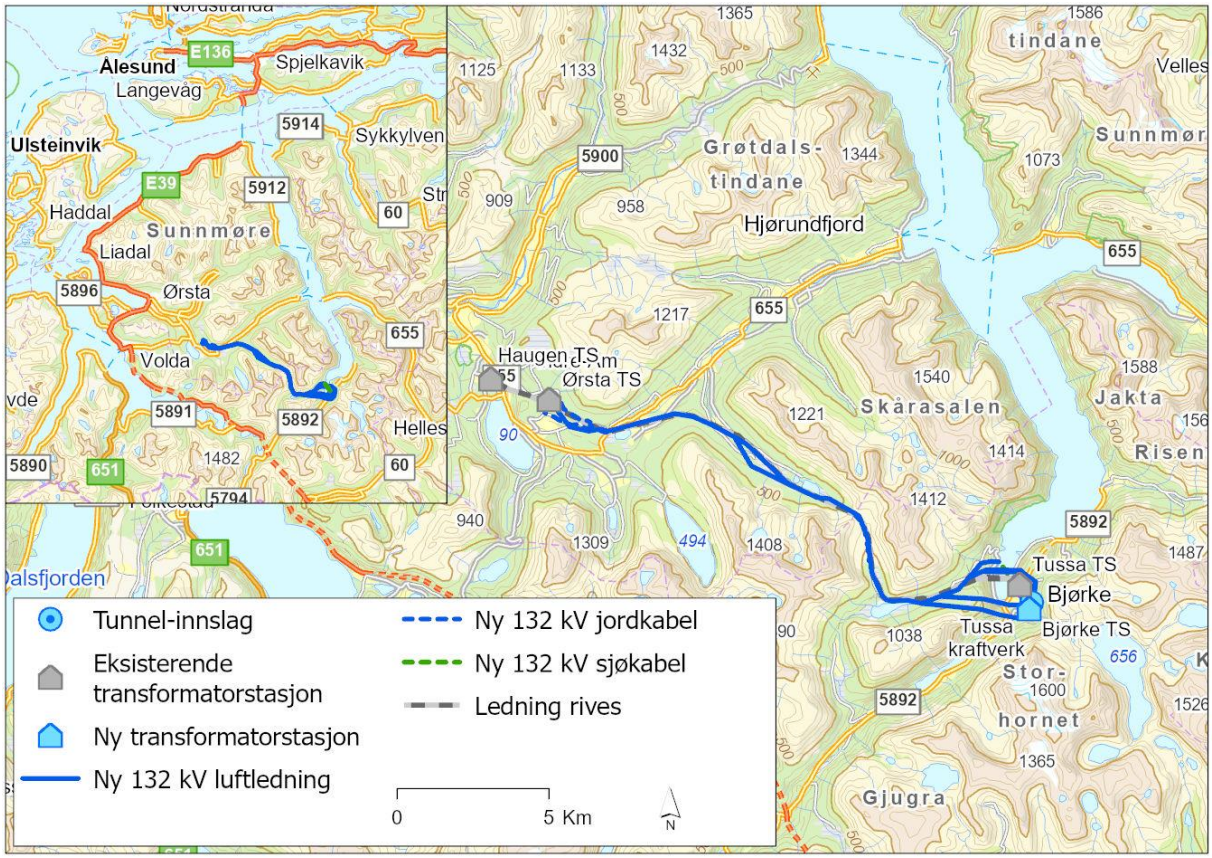
7.2 Driftsperioden 104

8 Referanser 105

1 Innledning

Linja planlegger å bygge en ny luftledning mellom en ny Bjørke transformatorstasjon (TS) i Bjørke og eksisterende Ørsta TS. Forbindelsen vil ha en samlet lengde på ca. 20 km, og bestå av både seksjoner med luftledning og seksjoner med innskutt jordkabel. Forbindelsen bli dimensjonert og bygd for 132 kV driftsspenning. Tiltaket utløses av at Tussa Energi planlegger å bygge en ny kraftstasjon i Tussa vannkraftverk. Dagens Tussa kraftverk er tilkoblet to 66 kV-ledninger mellom Bjørke og Ørsta. Den gamle kraftstasjonen vil tilkobles nye Bjørke TS, og dagen to forbindelser kan rives når den nye 132 kV-forbindelsen er satt på drift.

Tiltaket berører Ørsta og Volda kommune i Møre og Romsdal fylke, se Figur 1-1.

Figur 1-1. Geografisk plassering av tiltaket.

Kapittel 2 gir en beskrivelse av teknisk løsning som legges til grunn for konsekvensutredningene, mens de påfølgende kapitlene gir en metodebeskrivelse og beskrivelse av tiltakets virkninger for fagtemaet.

2 Tiltaksbeskrivelse

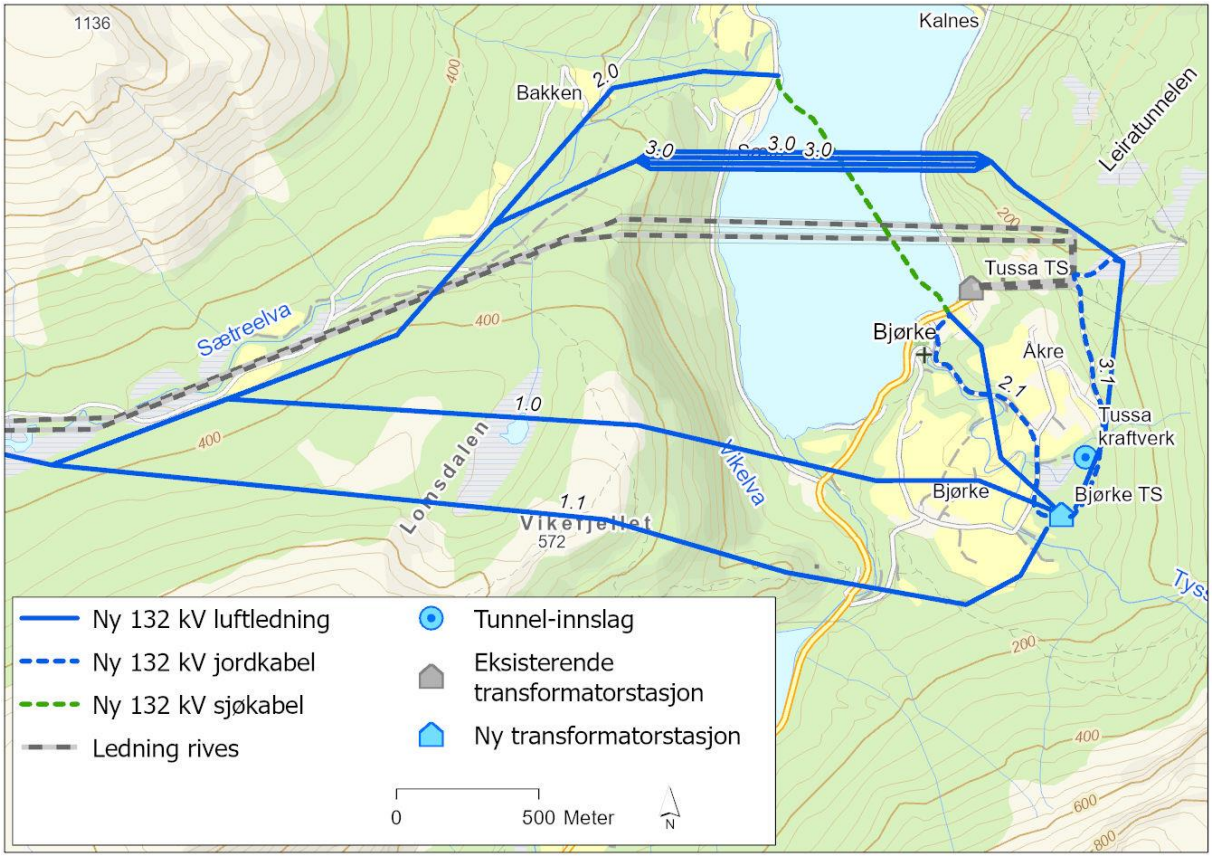
Den nye 132 kV-forbindelsen er planlagt parallelt med dagens to 66 kV-traseer. Ny forbindelse bygges stort sett med tilstrekkelig avstand til eksisterende traseer, slik at disse kan være på drift frem til ny forbindelse er ferdig bygd. Dagens 66 kV-forbindelser rives i sin helhet mellom dagens Bjørke TS og eksisterende Ørsta TS, når ny forbindelse er satt på drift.

2.1 Trasébeskrivelse

Ny Bjørke TS etableres enten som en gass-isolert stasjon (GIS) eller som en luftisolert stasjon (AIS). Stasjonen plasseres ved Flotane, helt øst i Bjørke. Tussa Energi vil utarbeidet en egen konsesjonssøknad inkludert egne utredninger, for fremføring av nødvendige forbindelser fra deres kraftverk og frem til den nye transformatorstasjonen. Disse forbindelsene vil bli lagt som jordkabler.

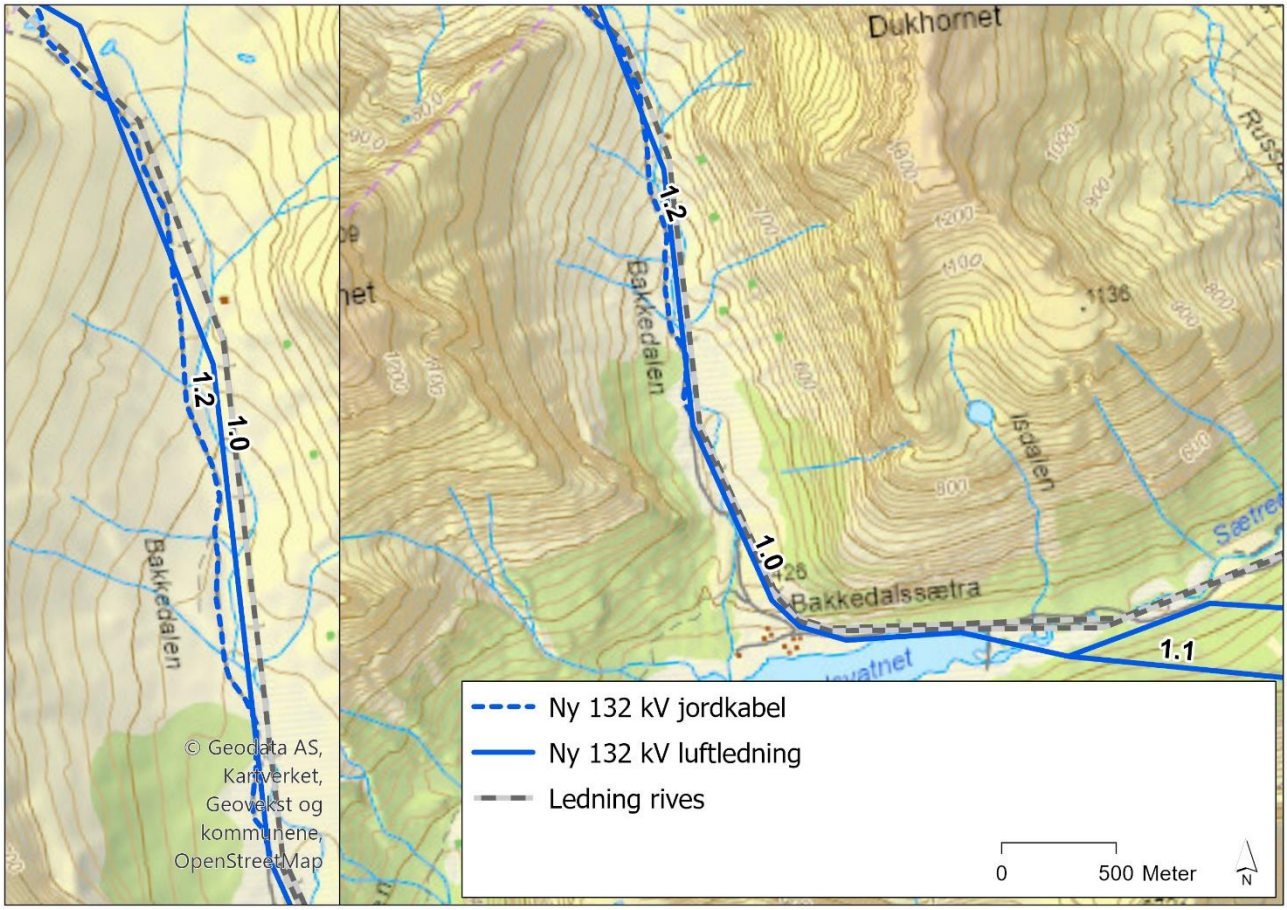
Det er utredet totalt seks ulike traseer ut fra Bjørke TS. Alternativ 1.0 føres gjennom Bjørke frem til et mastepunkt øst for Vikeelva. Herfra blir det et langt luftspenn opp til ryggen av Vikefjellet. Traséalternativ 1.0 fortsetter deretter ned mot Sæterelva og korridor for eksisterende luftledninger, se Figur 2-1. Alternativ 1.1 svinger sør for Bjørke og følger en rygg i bakkant av bygda før det spenner via Haukåsen og videre opp på Vikefjellet. Alternativ 1.1 samles med 1.0 nede i Bakkedalen. Alternativ 2.0 går også gjennom Bjørke og krysser elva Tysså før den ender i kabelendemast og går over i sjøkabel som krysser fjorden. Sjøkabelalternativ 2.0 krysser fjorden nordover mot Sætre, hvor kabelendemast etableres litt nord for bebyggelsen. Videre følger alternativet Ryggane opp mot Bakken og Bakkedalen, før det treffer på trasé 1.0. Ut fra Bjørke TS og gjennom Bjørke er det også utredet et jordkabelalternativ 2.1, som hovedsakelig følger vei ned mot kabelendemasten.

Det utredes også et alternativ 3.0 som går ut fra Bjørke TS i nordøstlig retning mot Åkre og eksisterende fjordspenn. Alternativ 3.0 krysser fjorden nord for eksisterende fjordspenn. Luftspennet er forankret med spennbukker i hver side av kryssingen, totalt fire bukker på hver side (tre til faser og en til toppline). På vestsiden av fjorden fortsetter alternativet innover Bakkedalen før det møter alternativ 2.0 og deretter alternativ 1.0. Ut fra Bjørke TS og opp mot Åkre utredes det også et alternativ (3.1) med jordkabel opp til Åkre. Alternativet vil følge eksisterende veisystem opp fjellsiden, frem til en kabelendemast oppe på fjellet.

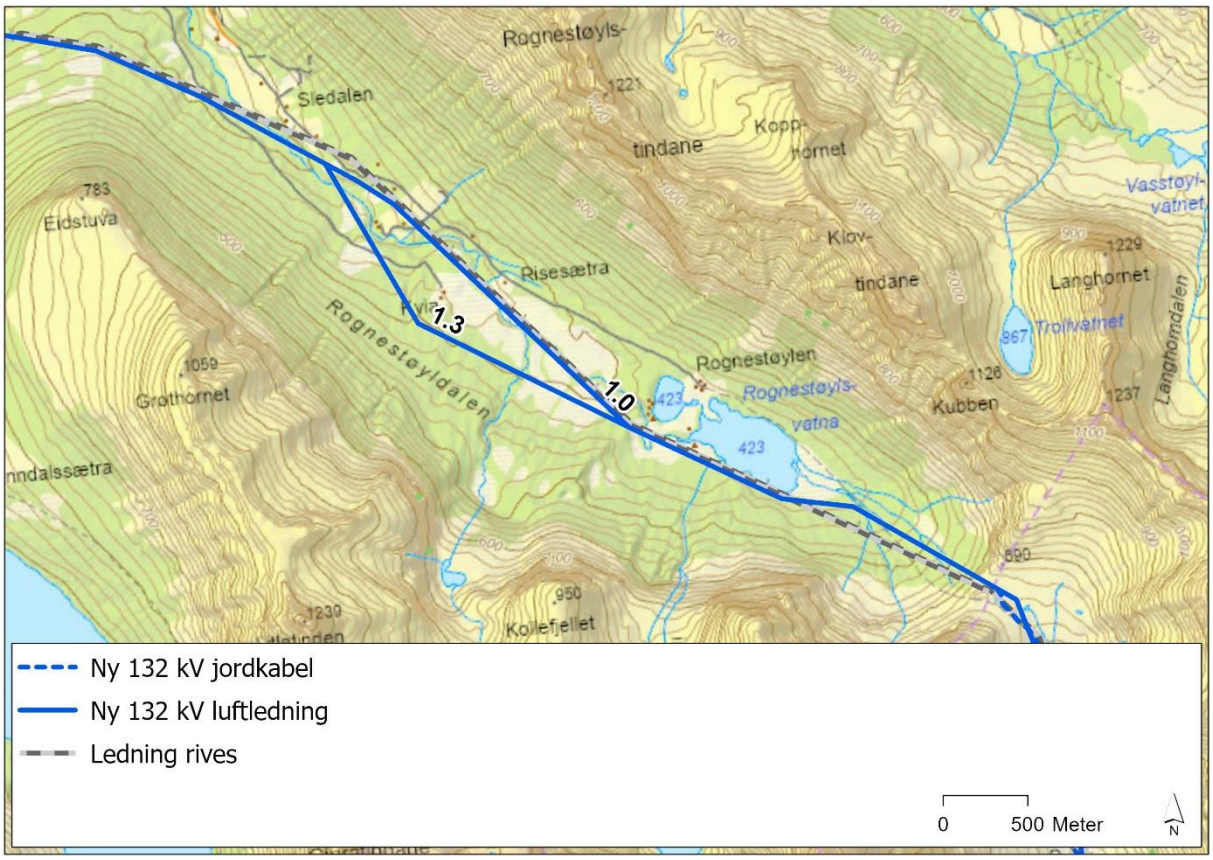
Figur 2-1. Alternativ 1.0, 1.1, 2.0, 2.1, 3.0 og 3.1 ut fra ny Bjørke TS retning Ørsta TS.

Etter å ha passert Bakkedalssætra fortsetter alternativ 1.0 som luftledning inn Bakkedalen, vest for dagens to eksisterende ledninger. Ett stykke inne i Bakkedalen er den ene av dagens to 66 kV-ledninger kablet opp til skardet mellom Bakkedalen og Rognestøylsdale. På denne strekningen er det to løsninger for en ny forbindelse. Enten som luftledning (alternativ 1.0), eller som innskutt jordkabel (alternativ 1.2). Dersom det legges jordkabel planlegges det å gjenbruke traseen til dagens jordkabel, frem til toppe av skardet. Se Figur 2-2.

Figur 2-2. Alternativ 1.0 og 1.2 gjennom Bakkedalen.

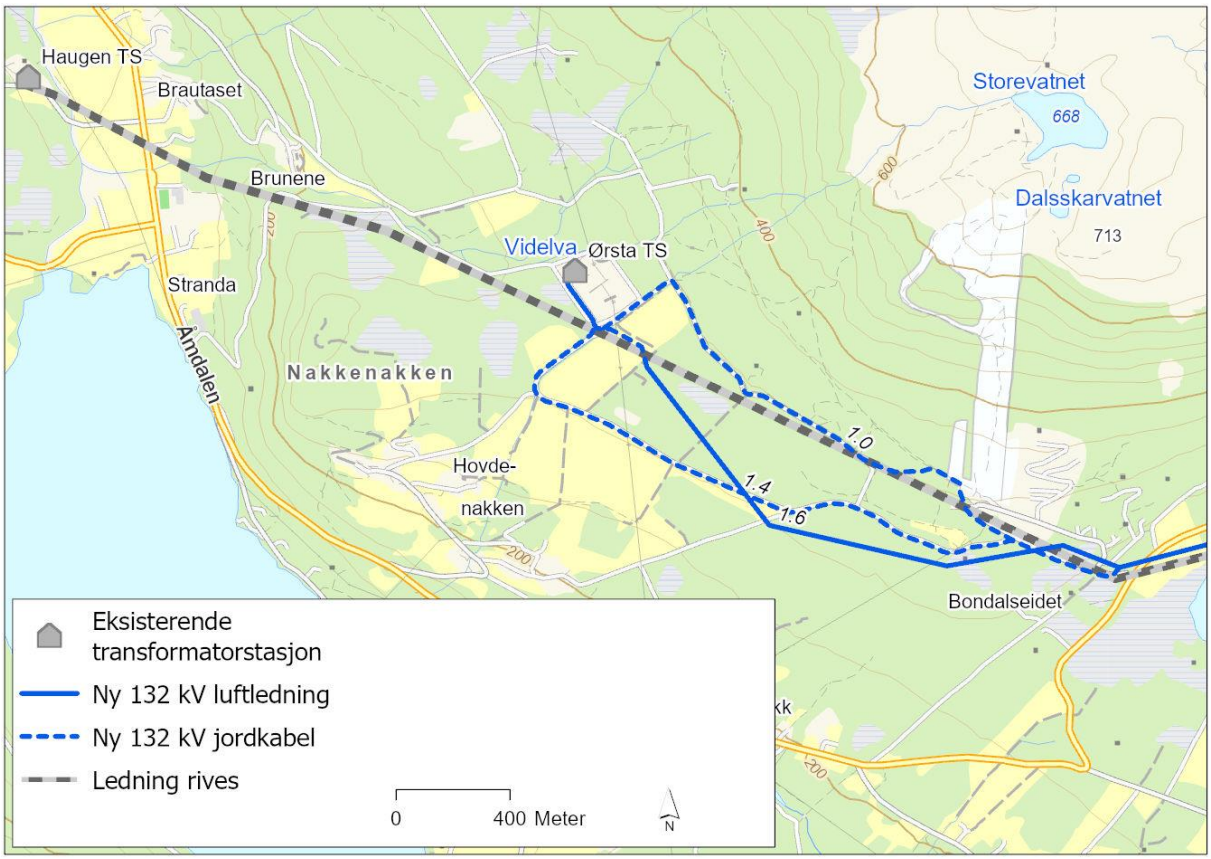
Ned til Rognestøyldalen er det kun ett traséalternativ (1.0). Den nye forbindelsen fortsetter nord/øst for dagens to ledninger en knapp kilometer, før den flytter over på sør/vest-siden videre ned dalen. Ved Kvia/Rekkedalssetra er det foreslått to ulike traseer. Alternativ 1.0 fortsetter i parallell med dagens ledninger, mens alternativ 1.3 legger seg mer på vestsiden av dalen. Se Figur 2-3.

Figur 2-3. Alternativ 1.0 og 1.3 gjennom Rognestøyldalen.

Ytterst i Rognestøyldalen vinkler den nye forbindelsen vestover, mot Ørsta TS. Her flytter den nye forbindelsen (alternativ 1.0) igjen side før den fortsetter nord for dagens to ledninger frem mot Bondalseidet. Etter å ha krysset fylkesveg 655 er det utredet tre ulike traséalternativer inn til Ørsta TS. Alternativ 1.0 innebærer at luftledningen avsluttes i en kabelendemast og føres som jordkabel den siste biten frem til eksisterende Ørsta TS. Kabeltrasé 1.0 følger veg og lysløype frem til stasjonen. Med utgangspunkt i samme kabelendemast er det også utredet en kabeltrasé (alternativ 1.4) inn til Ørsta TS. Denne følger parallelt med eksisterende adkomstveg inn til Ørsta TS. Se Figur 2-4. Siste traséalternativ er å fremføre forbindelsen som luftledning helt frem til Ørsta TS, alternativ 1.6. På dette partiet er det ikke mulig å bygge ny ledning parallelt med eksisterende ledninger på grunn av plassbehov. Det er heller ikke mulig å bygge i eksisterende trasé siden det vil være behov for å rive begge dagens ledninger for å ha nok plass til å bygge den nye forbindelsen. Alternativ 1.6 går derfor ett stykke sør for dagens to ledninger. Eksisterende reguleringsplaner for Eidavegen og Hovdenakk hyttefelt har vært styrende for traséføringen. Statnetts 420 kV-ledning kommer inn til Ørsta TS fra sør. Denne ledningen er det ikke mulig å krysse under. Alternativ 1.6 avsluttes derfor med

en kabelendemast rett øst for Ørsta TS, og jordkabel den siste biten inn til Ørsta TS. Eksisterende 66 kV-ledninger rives helt frem mot Haugen TS.

Figur 2-4. Kartutsnitt med alternativ 1.0 (kabel), 1.4 (kabel) og 1.6 (ledning), siste seksjon inn mot Ørsta TS. Eksisterende 66 kV-ledninger kan rives helt frem til Haugen TS.

2.2 Teknisk beskrivelse av luftledning

Den nye ledningen planlegges bygd som en 132 kV-ledning med kompositttmaster og ståltraverser. Mastene bygges som H-master på rettstrekninger og mindre vinkler, og H3-master i større vinkler. Større vinkelmaster og forankringsmaster vil i tillegg bli bardunert, se Figur 2-5.

Figur 2-5. Venstre: bilde av H-mast. Høyde: bilde av H3-mast med barduner. Foto: Norconsult.

Normal mastehøyde vil være mellom 15-20 meter opp til travers. Mastene bygges med 5 meters fase- og mastebeinavstand. Rydde- og byggeforbudsbeltet på en 132 kV-ledning er normalt 30-32 meter. Med kompositttmaster vil det være mulig å ha lengre spenn enn det er på dagens to ledninger som er bygd med trestolper-master. Normal spennlengde på den nye forbindelsen vil være mellom 250 til 350 meter. Den nye ledningen planlegges med innføringsvern (toppline) ca. en kilometer ut fra hver stasjon.

Mellom Bjørke og Vikefjellet blir spennene på alternativ 1.0 og 1.1 så lange at det må benyttes langspennmaster i fagverk (NVE-master). Disse har en utvidet faseavstand på 11 meter og utløser krav til luftfartsmerking med fargede master og blåser på liner. Der det planlegges overgang mellom luftledning og jordkabel vil det bli etablert en kabelendemast. Dette er en stålmast med kabelmuffe og kabelføringer i mast. Se Figur 2-6. Alternativ 3.0 innebærer et nytt fjordspenn. Fjordspennet etableres med fire spennbukker på hver side av fjorden (Figur 2-6), tre bukker til faser og en til toppline. Fjordspennet utløser krav til luftfartsmerking med fargede master, blåser på liner og lysmerking. Lysmerkingen består av en egen lysmast på hver side av fjorden med synkront blinkende lys.

Figur 2-6. Venstre: Kabelendemast (A3) i stål. Høyre: Spennbukker over fjordspenn (alt 3.0). Foto Norconsult.

2.3 Teknisk beskrivelse av kabelanlegg

Innskutte jordkabler planlegges i ordinær kabelgrøft. En typisk kabelgrøft er ca. en meter dyp og ca. en meter i bredden (topp). Stedlige masser i kabelgrøften graves ut og utskiftes med kabelsand. Toppen av kabelgrøften tildekkes med stedlige masser når den lukkes.

2.4 Teknisk beskrivelse av transformatorstasjoner

Det skal utredes ett alternativ for nye Bjørke TS som GIS, og ett som AIS transformatorstasjon. Begge alternativene planlegges med adkomstveg fra eksisterende Bjørkegardane (KV7343). Adkomstvegen vil erstatte eksisterende landbruksveg og ligger parallelt med elva Tyssa.

Tilkobling Ørsta TS vil ikke kreve nye tiltak. Linja har en eksisterende stasjon, forberedt med et ledig felt som forbindelsen avsluttes i.

2.4.1 Nye Bjørke TS (GIS – B4)

Nye Bjørke TS (GIS) planlegges plassert på Flotane, med ca. 215 m lang adkomtsveg opp fra Bjørkegardane. Arealet for inngrepet vil være ca. 5000 m^2, inkludert adkomstveg, skjæring og fylling. Selve stasjonsbygget vil ha et fotavtrykk på ca. 520 m^2.

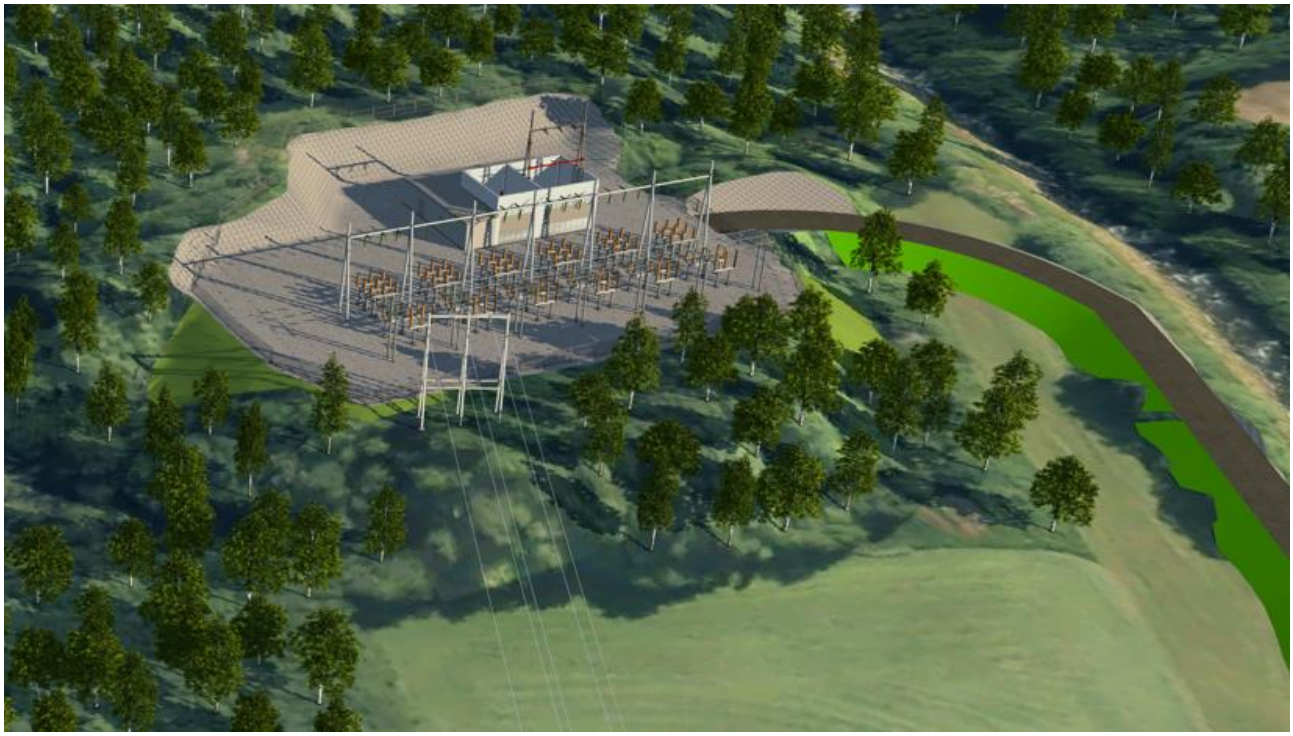

Figur 2-7. Nye Bjørke TS som GIS-anlegg

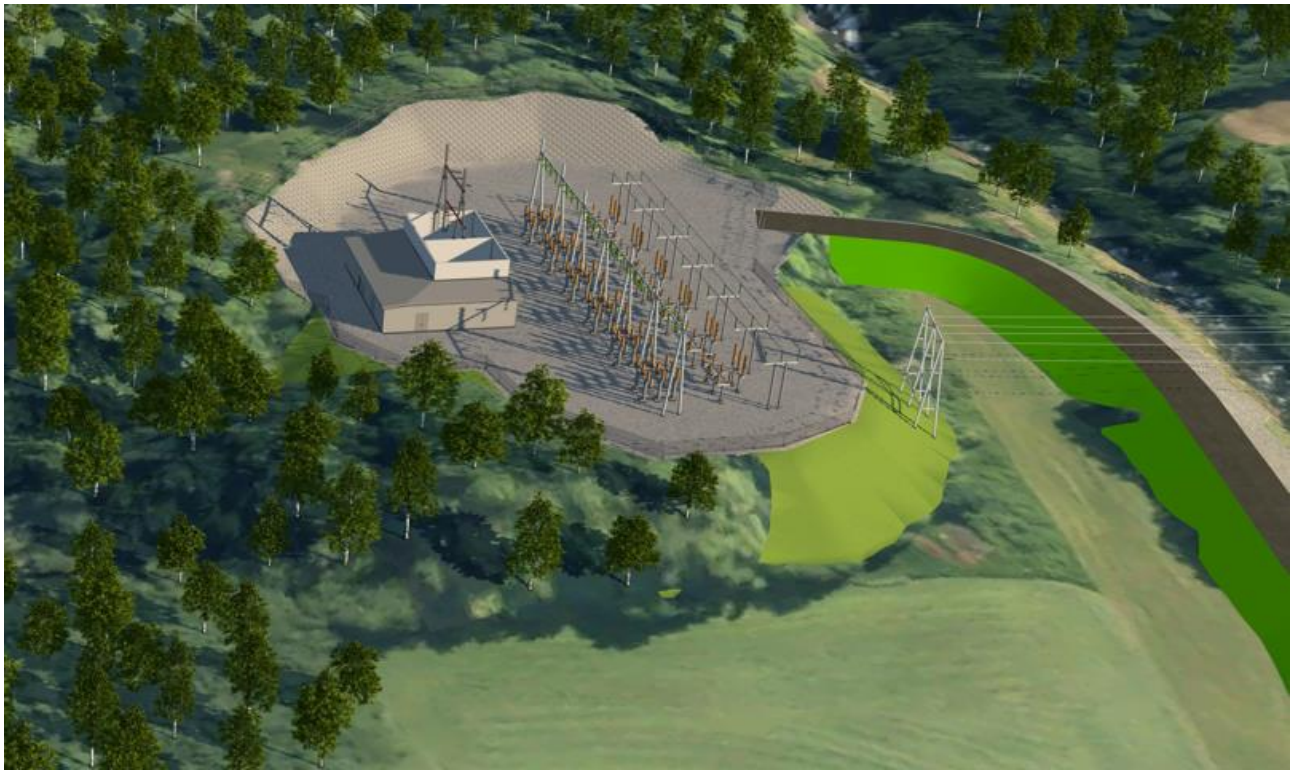
2.4.2 Nye Bjørke TS (AIS – A3)

Det vurderes to alternativer for nye Bjørke TS som AIS-anlegg, basert på hvilket traséalternativ for luftledning som velges; alternativ 1.0/2.0 eller 1.1/3.0. Traseen for luftledning styrer i hvilken retning innstrekk til stasjon kommer fra. AIS-alternativene planlegges i samme område som GIS-alternativet. Adkomstvegen til begge vil gå fra Bjørkegardane, og vil være omtrent 180 m lang. Begge AIS-alternativene vil ha et bygg med fotavtrykk på ca. 430 m^2 og koblingsanlegg på ca. 1150 m^2, og planlegges med inngjerding med flettverksgjerde.

Ny Bjørke TS (AIS) tilpasset alt. 1.0/2.0 vil ha et totalt arealbehov på ca. 10 500 m^2 (Figur 2-8), og ny Bjørke TS (AIS) tilpasset alt. 1.1/3.0 vil ha et totalt arealbehov på ca. 11 300m^2 (Figur 2-9).

Figur 2-8. Nye Bjørke TS som AIS-anlegg tilpasset innstrekk ved luftledningstrasé alternativ 1.0 og 2.0.

Figur 2-9. Nye Bjørke TS som AIS-anlegg tilpasset innstrekk ved luftledningstrasé alternativ 1.1. Stasjonsutformingen benyttes også til alternativ 2.0/3.0 (avganger mot venstre for stasjonen)

2.5 Anleggsfase

Anleggsarbeidene innledes med vegetasjonsrydding av nye lednings-/kabelkorridorer. Etter at dette er utført vil man kunne begynne å jobbe med å etablere nye mastepunkt på den nye 132 kV ledningen og opparbeide kabelgrøfter. Metode for opparbeidelse av fundament til nye master vil først bli avklart gjennom detaljprosjektering av forbindelsen. Tradisjonell metodikk for å etablere fundament er å grave eller sprenge ut (på fjell) et hull for nedsetting av en fundamentkum eller et fundamentrør som kompositttstolpene deretter tres ned på. På fast fjell kan det være aktuelt å benytte slisseboring i stedet for å sprenge ut en fundamentgrop. Slisseboring innebærer at det sages ut et sylindrisk hull i fast fjell, som deretter fundamentrøret tres ned i. Se Figur 2-10 for bilder av de to fundamentmetodene.

Figur 2-10. Bilder av nedgravd fundamentrør (venstre) og fundamentering basert på slisseboring (høyre): Foto: Norconsult/Sintef.

For begge fundamenttyper vil det være behov for å ta seg inn til mastepunktene med utstyr (liten gravemaskin/borerigg ol.). Fordelen med slisseboring er imidlertid at det fysiske inngrepet blir vesentlig mindre. Boreriggen som benyttes til slisseboring er også så lett at den kan flyttes med helikopter mellom mastepunktene.

Etter at fundamentene er etablert vil stolper, traverser og annet materiell bli flydd ut til mastepunktene og montert direkte som hengende last. Den nye 132 kV-ledningen er planlagt med tilstrekkelig avstand til at man kan etablere mastepunkt, fly ut master og strekke liner uten å koble ut dagens to ledninger. Arbeidet med å demontere de gamle 66 kV-ledningene starter etter at den nye ledningen er på drift. Uttransport av sanert utstyr vil også skje ved bruk av helikopter.

Det vil ikke bli bygd nye anleggsveger inn til traseen for å etablere den nye kraftledningen, men der traseen ligger nær veg, eller det eksisterer gamle gjøre kjørespor inn til den vil disse kunne bli benyttet. Det vil da i all hovedsak være snakk om å ta seg frem med terrenggående kjøretøy. Slike kjøretøy kan også bli benyttet til å ta seg mellom mastepunkt, langsetter eksisterende/ny trasékorridor, der terrenget muliggjør dette.

Kabeltraseen etableres med gravemaskin som belter seg frem langsetter traseen. Utskifting av masser (kabelsand inn og stedlige masser ut) skjer med traktor og henger/lastebil der det er veg. I utmark vil massetransporten foregå med terrenggående kjøretøy, eventuelt flys med helikopter.

Hoveddelen av materielltransporten vil skje med helikopter. På ett linjeprosjekt som dette vil det trolig bli etablert 2 eller 3 hovedriggplasser der materiell mellomlagres og premonteres før det fly ut i traseen.

3 Metode

3.1 Metodebeskrivelse

Vurderingene av virkninger for miljø, naturmiljø og samfunn er utført av Norconsult på oppdrag fra Linja. Det foreligger ikke et fastsatt utredningsprogram for tiltaket, men NVEs veileder for konsesjonssøknad nettanlegg [1] kapittel 5 legges til grunn. Konsekvensutredningen er utført basert på metodikk beskrevet i Miljødirektoratets veileder M-1941 [2], men med forenklinger tilpasset prosjektets størrelse. Metoden er delt inn i fem steg:

Steg 1: Inndeling i delområder

Steg 2: Vurdering av verdi i hvert delområde

Steg 3: Vurdere påvirkning for hvert delområde

Steg 4: Vurdere konsekvens for hvert delområde

Steg 5: Vurdere samlet konsekvens for hvert alternativ

Med verdi menes en vurdering av hvor stor betydning et område har for et fagtema. Med påvirkning menes en vurdering av hvordan det samme området påvirkes som følge av et definert tiltak. Påvirkningen av de ulike alternativene vurderes i forhold til et referansealternativ, eller 0-alternativ. I tråd med føringene i veileder M-1941, har vi lagt til grunn at referansealternativet tilsvarer dagens situasjon.

Konsekvensutredningen omfatter alle områder som blir direkte berørt av den planlagte utbyggingen, (tiltaksområdet), samt en sone rundt, hvor man kan forvente at utbyggingen vil påvirke fagtema friluftsliv i anleggs- og driftsfasen (influensområdet). Tiltaksområdet og influensområdet utgjør til sammen utredningsområdet. Influensområdet omfatter ledningens fysiske arealbeslag, samt hvor ledningen kan ha fjernvirkninger for friluftslivet (kap. 4.1).

3.1.1 Steg 1 – Inndeling av delområder

Utredningsområdet deles inn i mindre, enhetlige delområder, basert på områdetypene som gis av Miljødirektoratets veileder M-1941 [2]. Ørsta og Volda kommune har utført kartlegging etter Miljødirektoratets M-98. Influensområdet og inndeling av delområder er derfor basert på eksisterende kunnskap om friluftsliv i området, kartlegging etter M-98, og følger i noen grad vegetasjon og naturlige landskapsavgrensninger i området. Delområdene er enhetlige områder med tilnærmet lik funksjon, karakter og verdi. Delområdene er kartfestet i denne rapporten. Totalt 10 delområder er vurdert i konsekvensutredningen for friluftsliv, og de 10 er gjenstand for å vurdere verdi, påvirkning og konsekvens.

3.1.2 Steg 2 – Vurdering av verdi

Hvert delområde gis en verdi som vurderes etter verdikriterier gitt i Miljødirektoratets veileder M-1941 [2]. I verdivurderingen benyttes en fem-trinns skala fra ubetydelig til svært stor verdi. Ettersom det i utredningen tas utgangspunkt i M-98 registreringer utført av Ørsta og Volda kommune, vil det være behov for å «oversette» den firedelte verdisettingen fra M-98 til den femdelte verdisettingen i M-1941, jf. Metodikk etter M-1941 (Tabell 3-1). Videre synliggjøres delområdets plassering innenfor verdikategorien ved skyvelinjal (Figur 3-1).

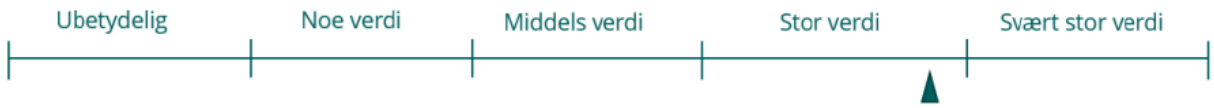
Verditabellen har fire verdikategorier som benyttes for å sette verdi:

- **Brukerfrekvens**
- **Kvalitet** (opplevelseskvalitet, funksjon, egnethet, tilrettelegging, lydmiljø, utstrekning, inngrepsfrihet og tilgjengelighet)
- **Betydning** (symbolverdi og kunnskapsverdi)

Kriteriene skal utdype og forsterke hverandre. Høyeste verdier styrer total verdi som settes på tvers av bruksfrekvens, kvalitet og betydning. Den potensielle bruken til friluftsområdet skal også vurderes, ved at enkel tilrettelegging kan øke bruksfrekvensen til området. Kriteriet «bymarker» er ikke inkludert her, da dette refererer til skog- og utmarksområder rundt byer i Norge.

Tabell 3-1. Utgangspunkt for oversetting av den firedelte verdisettingen i M-98 til femdelt verdisetting i M-1941. Kilde: Miljødirektoratet, Veileder M-1941.

Verdikategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi (forvaltningsprioritet)	Stor verdi (høy forvaltningsprioritet)	Svært stor verdi (høyeste forvaltningsprioritet)
Kartlagte og verdsatte friluftslivsområder	Ikke klassifiserte friluftslivsområder		Registrerte friluftslivsområder	Viktige friluftslivsområder	Svært viktige friluftslivsområder

Figur 3-1. Skyvelinjalen viser verdsetting innenfor en verdikategori.

3.1.3 Steg 3 – Vurdering av påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for endringer det aktuelle tiltaket vil medføre i et delområde. Iht. veileder gjøres en vurdering basert på endring i attraktivitet, arealbeslag, tilgjengelighet, forurensning, funksjon og ferdselsårer. Vurdering av påvirkning på friluftslivet er foretatt for alle de verdivurderte delområdene. Vurderingene gjelder det ferdige tiltaket. Inngrep i anleggsfasen inngår kun dersom påvirkningen gir varige endringer. Påvirkningen på friluftsliv vurderes fra forbedret til sterkt forringet, og fremstilles ved hjelp av skyvelinjal (Figur 3-2).

Figur 3-2. Skyvelinjalen brukes for å vurdere påvirkningsgrad innenfor påvirkningskategoriene.

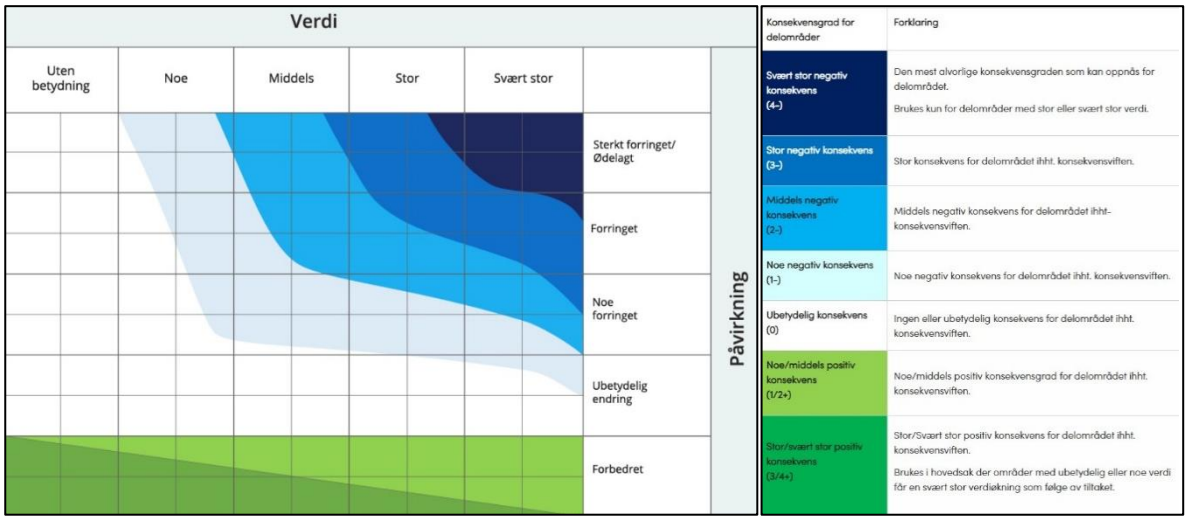
I kraftledningssaker er ofte endringer i attraktivitet noen av de viktigste endringene. Visuelle virkninger er noe som kan påvirke friluftslivopplevelsen (Tabell 3-2). Dette må sees opp mot vurderinger gjort i utredning av landskapsvirkninger.

Tabell 3-2. Vektlegging av visuelle virkninger.

Vektlegging av visuelle virkninger i ulike områder	
Større vekt ⟷	**Mindre vekt**
Inngrepsfritt område	Område med mange inngrep i omgivelsene
Åpent område	Skogkledd eller bebygd
Område hvor naturopplevelse har stor betydning	Område rettet mot utøvelse av lek/aktivitet
Stor symbolverdi	Liten/ingen symbolverdi

3.1.4 Steg 4 – Vurdering av konsekvensgrad for hvert delområde

Konsekvens vurderes ved å sammenstille det enkelte delområdets verdi med tiltakets påvirkning på dette delområdet. Til vurderingen benyttes en konsekvensmatrise, den såkalte konsekvensviften. Konsekvensen for delområdene vurderes på en skala fra 4 minus til 4 pluss, Figur 3-3. I denne matrisen utgjør verdiskalaen x-aksen, og påvirkningsskalaen y-aksen.

Figur 3-3. Konsekvensvifta med tilhørende forklaring. Kilde; Miljødirektoratet, Veileder M-1941.

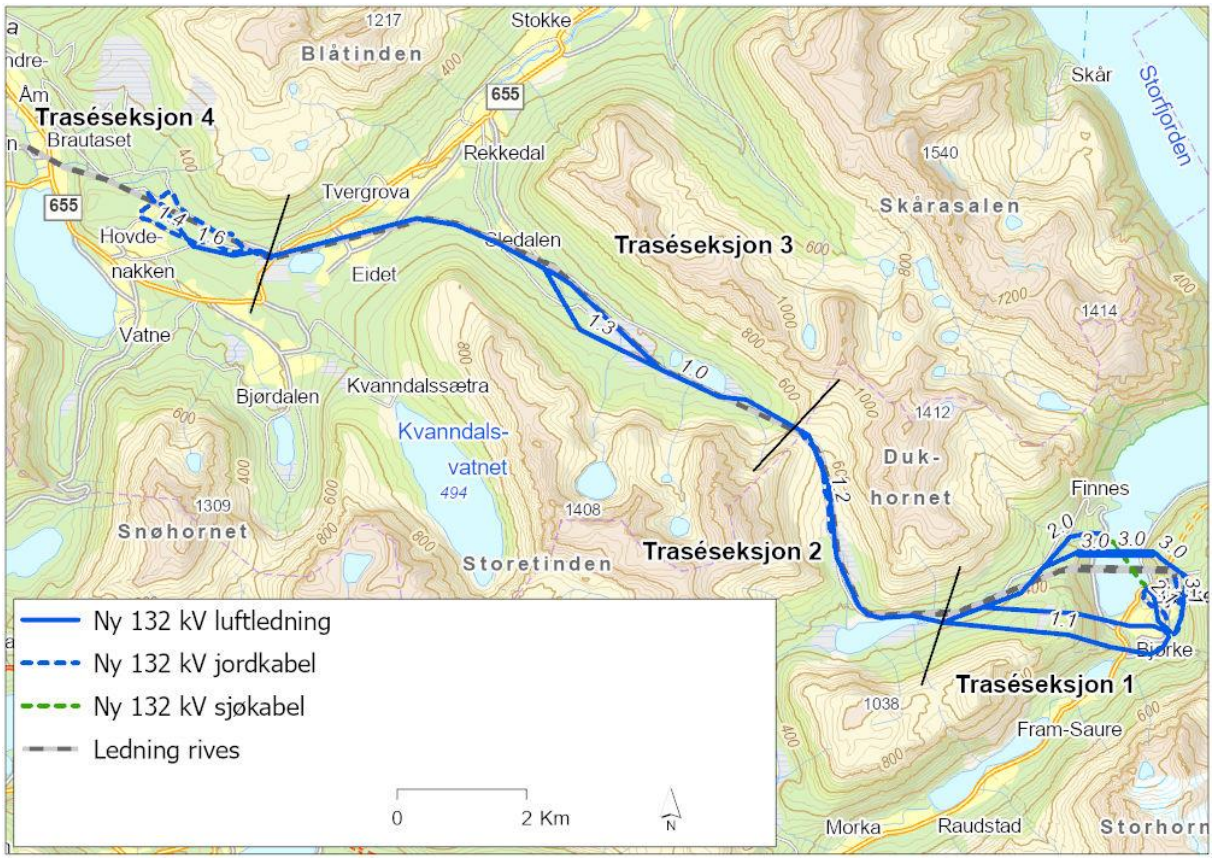
3.1.5 Steg 5 – Sammenstille konsekvenser for hele influensområdet

Resultatene fra konsekvensvurderingene for hvert delområde i steg 4 og en vurdering av samlet belastning, brukes til å anslå konsekvensene for hele tiltaket innenfor influensområdet. Etter kriterier for sammenstilling av konsekvenser iht. Miljødirektoratets veileder, som medfører en konsekvensgrad innen en av åtte konsekvensgrader: kritisk negativ, svært stor negativ, stor negativ, middels negativ, noe negativ, ubetydelig, positiv og stor positiv. I tilfeller der det er uavgjort eller ingen konsekvensgrad som utpeker seg, skal mest negative konsekvens gjelde.

3.2 Inndeling av traséseksjoner

For å kunne sammenligne konkurrerende traséalternativer er tiltaket mellom Bjørke og Ørsta delt inn i flere seksjoner. Dette vil gjøre det enklere for leseren å forstå hvordan de ulike traséalternativene slår ut med tanke på påvirkning og konsekvensgrad:

- Traséseksjon Bjørke-Bakkedalsvannet
  (*Beskrivelse av konkurrerende traséalternativ 1.0, 1.1, 2.0, 2.1, 3.0 og 3.1 innenfor dette området).*
- Traséseksjon Bakkedalsvannet-Rognestøyldalen
  (*Beskrivelse av konkurrerende traséalternativ 1.0 og 1.2 innenfor dette området).*
- Traséseksjon Rognestøyldalen-Videtjørn
  (*Beskrivelse av konkurrerende traséalternativ 1.0 og 1.3 innenfor dette området).*
- Traséseksjon Videtjørn-Ørsta TS
  (*Beskrivelse av konkurrerende traséalternativ 1.0, 1.4 og 1.6 innenfor dette området).*

Figur 3-4. Inndeling av traséseksjoner.

3.3 0-alternativ (referansealternativet)

Utredningene i denne rapporten sammenligner mulige miljøkonsekvenser basert på dagens situasjon og med forutsetning om at tiltaket ikke blir bygd. I 0-alternativet inngår all eksisterende bebyggelse og infrastruktur som eksisterende veger, luftledninger og godkjente utbygde/delvis utbygde reguleringsplaner som er vedtatt i løpet av de siste fem år. 0-alternativet inkluderer også nåværende miljøtilstand, det vil si et bilde av dagens situasjon basert på eksisterende kunnskap.

Nullalternativet for tiltaket innebærer at eksisterende fjordspenn ved Bjørke bevares i samme trasé og merkes iht. luftfartsloven. Videre vil eksisterende trasé oppover Bakkedalen, over til Rognestøyldalen og videre forbi Ørsta TS der strekningen passerer i dag.

Tussa Energi AS planlegger å erstatte eksisterende Tussa kraftverk, med nytt inntak i Tyssevatnet og nytt utløp i fjorden. Nye Tussa kraftverk er vurdert som ikke konsesjonspliktig av NVE (NVE ref. 202503336-5). Dermed har Tussa Energi konsesjon til å bygge Nye Tussa kraftverk med økt installerteffekt og slukeevne. Ettersom tiltaket er planlagt, men ikke påbegynt vurderes det ikke som en del av referansealternativet. Som referansealternativ for dette tiltaket legges dagens situasjon med eksisterende Tussa kraftverk til grunn. Det gjøres likevel en vurdering av samlet belastning, hvor det gjøres en vurdering av om konsekvensgrad endres som følge av utbyggingen samlet sett (kap. 5.7.1).

3.4 Kunnskapsgrunnlaget

Informasjon fra befaring er supplert med åpne tilgjengelige databaser som Naturbase, UT.no, inatur.no og Strava global heatmap. Ørsta og Volda kommuner har utført kartlegging etter Miljødirektoratets veileder for kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder (M-98).

Det er i forkant av utredningen blitt sendt ut epost til en rekke organisasjoner for informasjonsinnhenting og supplering til verdibeskrivelsen av delområder som er tatt ut. Opplisting av kontakt vises i Tabell 3-3.

Tabell 3-3. Oversikt over informasjonshenting til utredning.

Organisasjon	Kontakttype
DNT Sunnmøre v/ Synnøve Solemdal og Tone Drabløs	Teams-møte 20 oktober
Ørsta skisenter	Sendt epost 17. oktober, ikke fått svar per 12.november
NJFF Møre og Romsdal	Innspill per epost 20. oktober
Bjørke IL	Telefonsamtale 26. september
Dalane barnehage	Sendt epost 02. november. Svar i epost 03. november
Dalane skule	Sendt epost 02. november, ikke fått svar per 12. november

3.4.1 Supplerende feltarbeid

Området ble befart av naturforvalter (M.sc.) ved Norconsult i juni 2025. Utreder besøkte vurderte friluftsområder langs strekningen. Stier, parkeringsplasser, turmål og lignende ble fotografert, og brukes som grunnlag for verdivurderingen i kap. 4.

Befaringen startet i Bjørke, hvor de ulike alternativene for transformatorstasjon ble vurdert. Fra dette punktet ble også de forskjellige alternativene som går over Vikefjellet undersøkt. Deretter fortsatte befaringen til Bakketunet, hvor stien opp mot Leira og Kamben ble fulgt til et utkikkspunkt med utsikt over Bjørke. Neste stopp var Bjørke sentrum, ved båthavn og kai, hvor det eksisterende fjordspennet befinner seg. Befaringen fulgte hovedsakelig den eksisterende ledningen opp i Bakkedalen, hvor den nye og eksisterende ledningen går parallelt. Det ble ikke prioritert å følge ledningen over til Rognestøyldalen, så befaringen fortsatte fra

Ørsta transformatorstasjon for å vurdere de ulike kabelalternativene. Derfra gikk befaringen til Ørsta Skisenter og Bondalseidet hyttefelt. Videre gikk befaringen opp i Rognestøyldalen til vegs ende, og via tursti opp mot Bondalsbakken for å se hvor den nye ledningen er flyttet noe lenger nord enn den eksisterende ledningen.

3.5 Vurdering av kunnskapsgrunnlaget og usikkerhet

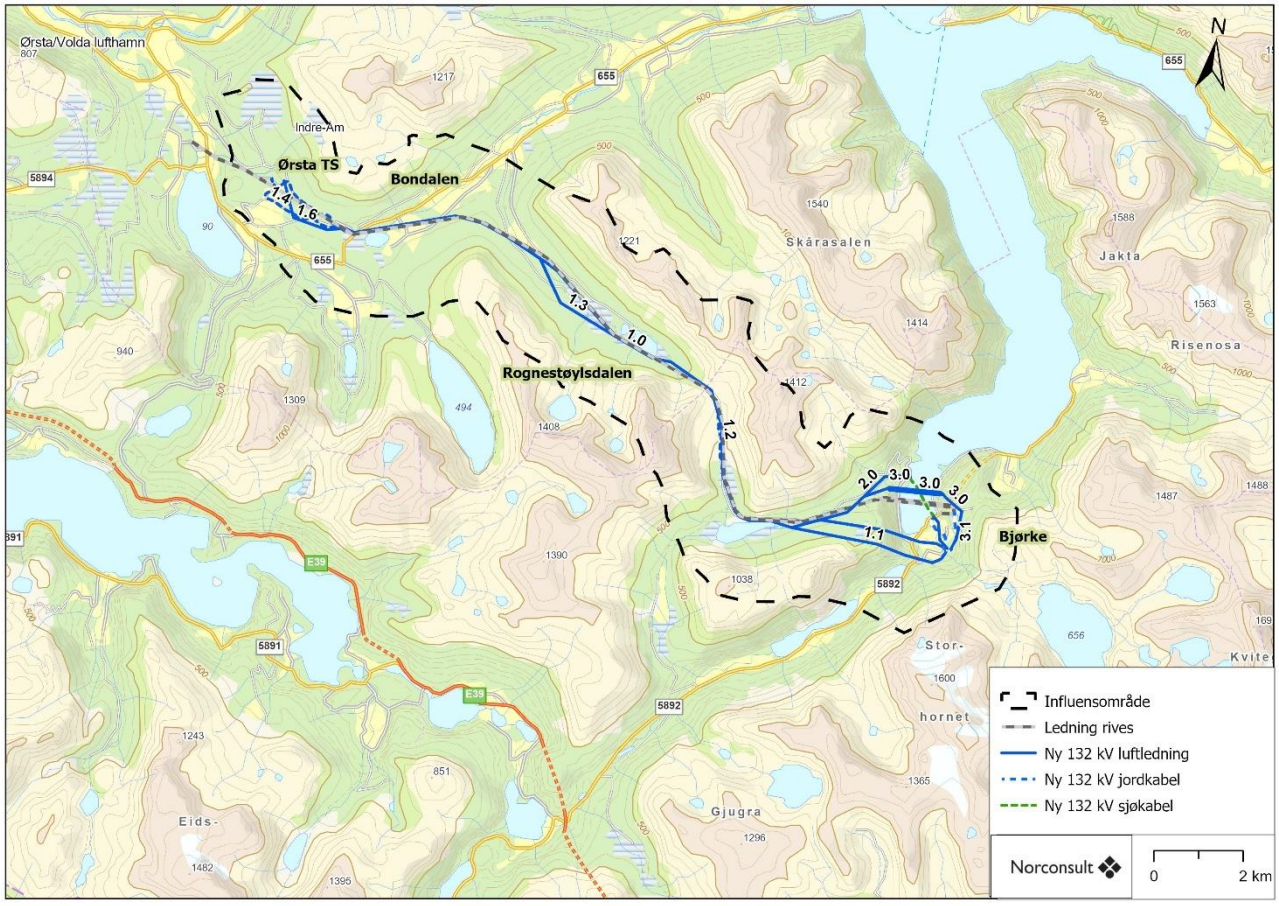
I en friluftlivsutredning kan det være vanskelig å fange opp alle verdier i et område. Ikke alle verdier er kartfestet, og det kan være krevende å vurdere verdier som bruksfrekvens i et område. Supplerende feltarbeid er et øyeblikksbilde, ettersom det kun utføres over noen dager av året. Friluftslivet i det vurderte området er kun kartlagt etter M98 i delene som går innenfor Ørsta kommune, og mangler for området i Volda kommune. Inndeling og avgrensning av delområder i området det ikke er kartlagt er derfor gjort basert på topografi og en vurdering av områdetyper, jamfør metodebeskrivelse.

4 Område og verdivurdering

4.1 Områdebeskrivelse

Influensområdet er i hovedsak dominert av et naturlandskap med spredt bebyggelse i form av mindre samlinger boliger ved Bjørke TS og ved Ørsta TS. Det er to dalfører; Rognestøyldalen og Bakkedalen, som går på hver sin side av ryggen mellom Jolhornet og Langhornet. Området er preget av forskjellen mellom slake daler og bratte, spisse fjelltopper som ruver over dalførene. Denne overgangen fra dal til bratte fjelltopper, skaper særpreget til området. Store fjordløp preger regionen, og det er et tydelig skogpreg av lauv- og blandingsskoger. De mest utbredte friluftsaktivitetene i influensområdet er fotturer og skiturer vinterstid i form av topp- eller dalturer, samt sykkelturer langs veg.

Influensområdet er fastsatt basert på hvor tiltaket vil være synlig fra, i den grad at det påvirker attraktiviteten til turmålet. Det er tatt utgangspunkt i en avstand på 1,5 km fra ledningen, og det er gjort vurderinger for de omringende toppene som ligger i omtrent den avstanden fra ledningen. Det er videre gjort vurderinger av høyde på topp i forhold til visuelle virkninger av tiltaket. For de høyeste toppene vil påvirkningen være mindre.

Figur 4-1. Influensområdet for fagtema friluftsliv.

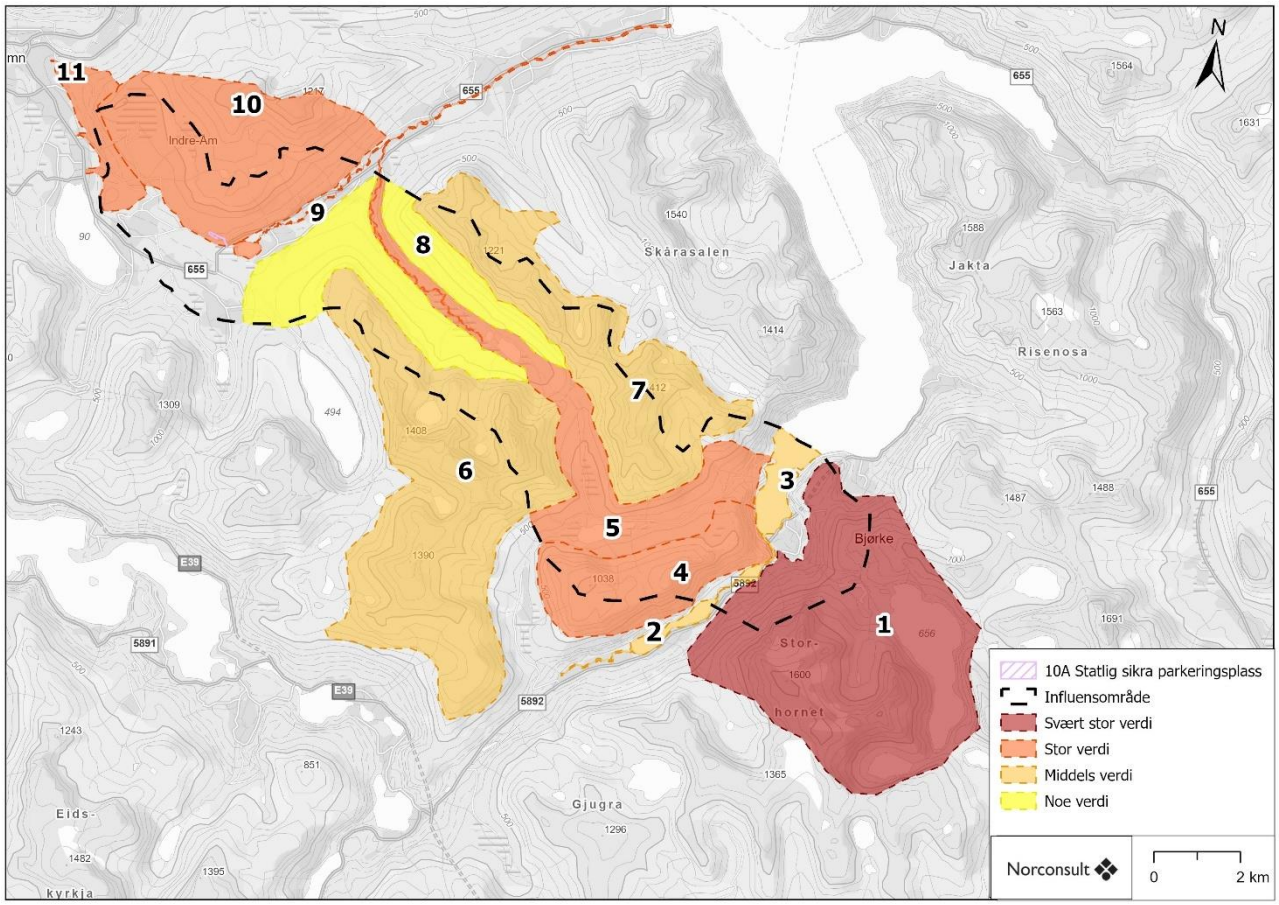
Ettersom Ørsta og Volda kommune har utført kartlegging og verdsetting av friluftsområder etter Miljødirektoratets M-98 er delområdene derfor tegnet opp med utgangspunkt i denne kartleggingen, samt

med erfaring etter befaring og basert på tilgjengelig offentlig kartdata. Det er ingen kartlegginger fra Volda kommune innenfor influensområdet. Delområdene innenfor Volda kommune er derfor kun basert på utført befaring og tilgjengelig kartdata.

Tabell 4-1. Registrerte friluftsområder i influensområdet til tiltaket. Hentet fra Naturbase.

Område	Verdi etter M98	Type	Beskrivelse
Slettedal-Sjåstad	Registrert friluftsområde	Stort turområde uten tilrettelegging	Dalføre med fjellovergang fra Rognestøyldalen til Bakkedalen, Finnes, fra Bakkedalen-Sledalen og fra dalføre videre til Sjåstad.
Bondalselva	Svært viktig friluftsområde	Strandsone med tilhørende sjø og vassdrag	Anadromt vassdrag med strandsone
Brunevegen	Registrert friluftsområde	Nærturterreng	Kort tur i nærområdet, brukt til gymtimer og for å bli kjent i lokalområdet.
Nakkenakken og adkomst til Åmsnipa for skolen	Registrert friluftsområde	Nærturterreng	Turområde for skolen som inkluderer Nakkenakken og adkomst til turområde rundt Åmsnipa
Bondalseidet	Viktig friluftsområde	Statlig sikra friluftsområde	Parkeringsplass tilhørende utfartsområde Bondalseidet
Bondalseidet-Verahaldet	Svært viktig friluftsområde	Utfartsområde	Større fjellparti på nordsiden av Bondalseidet. I nordre del går en dalgang fra Myklebost til Frøland i Bondalen, ellers er det mest hellende terreng med enkelte myrparti og noen små vann. Ved Bondalseidet er det skiheis.

Med grunnlag i registrerte friluftsområder og gjennomført befaring i området vurderes det 10 delområder i tilknytning til tiltaket (Figur 4-2). Nakkenakken-området og Brunevegen, samt andre kartlagte nærturområder etter M98 er samlet til et delområde grunnet lignende kvaliteter og bruk. Det samme gjelder for Bondalseidet-Verahaldet og parkeringsplassen som ligger innenfor delområdet.

Figur 4-2. Vurderte delområder innenfor influensområdet.

4.2 Delområde 1: Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke

Delområdet inkluderer ikke registrerte friluftsområder i Naturbase. Deler av området er registrert som inngrepsfritt naturområde (INON) 1-3 km fra inngrep. Delområdet består av fjellområdet øst for Bjørke, og fjellområdet har en utstrekning som er større enn det delområdet tilsier. Det er gjort begrensninger for utstrekning på bakgrunn av visuell påvirkning av tiltaket. Delområdet og særlig da området ved Bjørke og opp mot Flotane inngår i det utvalgte kulturlandskapet Hjørundfjorden og Norangsdalen, som gir et særskilt forvaltningsansvar til området i forbindelse med gamle bruk og kulturmarker med høyt artsmangfold [3].

I Bjørke er det godt skilta av Bjørke IL, både større turkart som viser fine topper som omringer området, samt skilting ved startpunkt til turene. Fra Bjørke er det flere mulige adkomster til dette turområdet. En godt brukt rute er fra Bjørkegardane og opp langs Tyssefossen (Figur 4-3). Turen er merket på UT.no som en krevende sommerrute opp mot Tyssenaustet. Det er også mulig å komme opp fra Åkre, hvor det er grusveg et stykke og noe mindre bratt. I området ved Bakketunet er det flere bevarte, eldre bygninger som gir området en kulturverdi, noe som også tilfører friluftslivet verdi ved at området oppleves urørt og nasjonalromantisk. Her går også en DNT-merket tur, den svært krevende turen «Hjørundfjorden rundt». Denne runden strekker seg nesten 122 km rundt hele Hjørundfjorden, som starter ved Melbøsætra på vestsiden av fjorden og avslutter ved Hundeidvik på østsiden (kommunikasjon DNT Sunnmøre). I Bjørke går runden langs veg til en kommer til Bjørkegardane, og der følger turen stien opp mot Tyssenaustet og videre over fjellet og ned mot Nibbedalen. Turen er kjent på navn av mange, både lokale og tilreisende, og det arrangeres turer her i regi

av DNT (Kommunikasjon DNT Sunnmøre). Når en kommer opp mot Trollgjøta og Tyssenaustet har DNT en ubetjent hytte, som gjerne benyttes til overnattingssted for de som går Hjørundfjorden rundt. Tyssenaustet ligger rett ved Tyssevatnet, hvor det også er mulig å fiske ørret og røye.

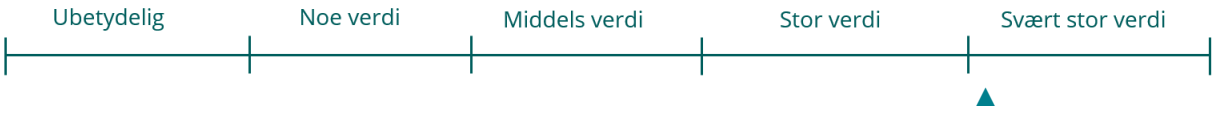
Figur 4-3. Bjørke sentrum med fossen Tyssa i senter av bildet og Bjørkehornet og Storhornet som ruver over.

Fra Tyssenaustet er det også mulig å gå videre til Bjørkehornet, Storhornet og Rokkekjerringa før en går ned til Raudstad. Turen opp mot Bjørkehornet er en mer krevende tur, men vakker og særegen med utsikt ut over Bjørke, Hjørundfjorden og Sunnmørsalpene (Figur 4-4). Turen krever rappellering ved bratte egger. Turen kan gjøres sommerstid til fots eller vinterstid på ski. Også tilreisende, utenlandske turister ønsker å prøve seg på turene her, og spør gjerne om informasjon om skredfare (Kommunikasjon Bjørke IL).

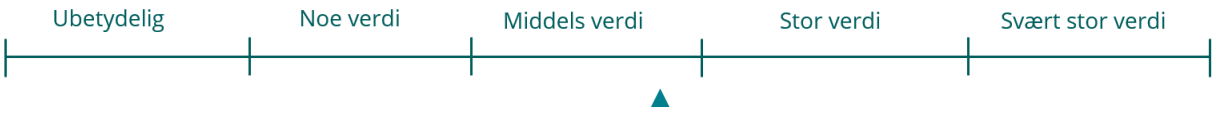
Figur 4-4. Fra toppen av Bjørkehornet er det utsikt ut mot Bjørke og Hjørundfjorden. Simulert utsikt fra Bjørkehornet basert på bilder av utsikten fra nettsidene rundskuer.no og UT.no. Kilde: 3D kommunekart.

Området brukes av mange, både lokalt, regionalt og nasjonalt. Området har stor nok utstrekning for å utøve ønskede aktiviteter og er tilrettelagt ved merking. Turene i området er spesielt godt egnet for bruk vinterstid, men det vurderes at det også finnes gode alternativer i området. Den spesielle symbolverdien ved Sunnmørsalpene er særs viktig i lokal sammenheng, men den trekker også tilreisende regionalt og nasjonalt (Kommunikasjon DNT Sunnmøre og Bjørke IL). På bakgrunn av dette vurderes delområdet for å ha **«svært stor verdi»** i nedre sjikt mot stor verdi.

4.3 Delområde 2: Vikelva

Delområdet inkluderer ingen registrerte friluftsområder i Naturbase. Vikelva (097.2Z) er en lakseførende elv med utløp i Hjørundfjorden. Elva inngår i det utvalgte kulturlandskapet Hjørundfjorden og Norangsdalen [3]. Delområdet vurderes som «strandsone med tilhørende sjø og vassdrag». Langs elva er det også verneverdig kulturmiljø, som tilfører området verdi. Den lakseførende strekningen er 7,6 km lang, og strekker seg opp mot Skjåstad [4]. Bestandstilstanden for laks er «svært god». Det er ingen fiskekort til salgs på inatur.no, så fiskekort her selges av grunneiere (Figur 4-5). Vikelva brukes av flere, og det tas opp flere hundre kilo laks hvert år [5]. Delområdet har tilstrekkelig utstrekning for å utøve de ønskede aktivitetene og det er godt tilrettelagt for fiske. På bakgrunn av dette vurderes området til **«middels verdi»** i øvre sjikt.

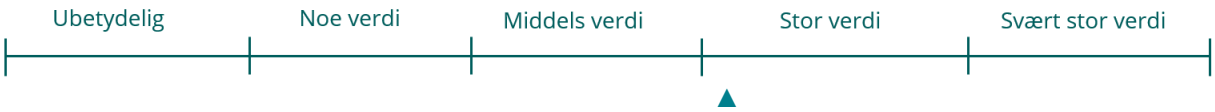

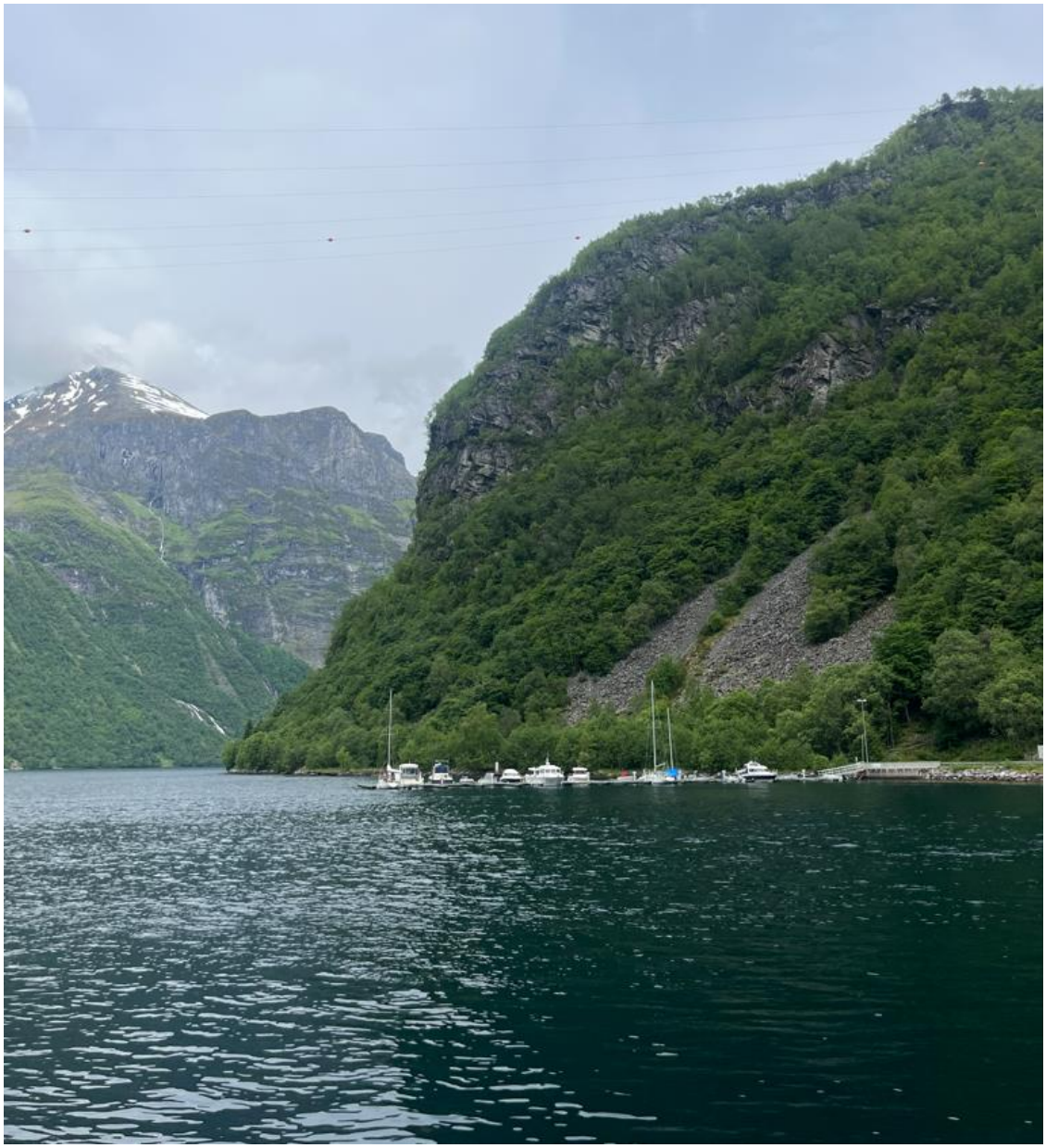
Figur 4-5. Langs Vikelva er det tydelige tegn på at elva benyttes til fiske. Det er skilting som gir informasjon til hvor en kan fiske og ikke, og det er etablert plasser for å sitte og områder for å måle fisk og sette opp fiskestenger.

4.4 Delområde 3: Bjørkevika

Delområdet inkluderer ingen registrerte friluftsområder. Området består av Bjørkevika, som ligger i innerste del av Hjørundfjorden. Delområdet er avgrenset av influensområdet, men bruken strekker seg også lenger utover i og langs fjorden. Delområdet vurderes som «strandsone med tilhørende sjø og vassdrag». Ved Finnes og Kalnes er det en morenekant som danner en poll, og dermed har området innerst i fjorden fått et eget navn. I dette området er det flere småbåtkaier og mindre naust (Figur 4-6). Naustene tilfører verdi ved at det er lokalhistorisk og gammel byggeteknikk, noe som følger fra Bakketunet og kulturmiljøet langs

Vikelva. Kulturmiljøene er med på å gi området en symbolverdi. I vika er det mye båtaktivitet ut som strekker seg ut i fjorden, samt flere gode muligheter for bading (Kommunikasjon Bjørke IL). Det er ingen områder som skiller seg mer ut enn andre som badeplass. Det vil også være et område hvor en kan utøve friluftsaktivitet fra småbåt ved fiske. Det er ingen registrerte padleruter på UT i dette området, men det er et område som trolig benyttes til kajakkpadling. Det er også tilrettelagt med kaier hvor det er badeplass og rasteplass. Området brukes av flere i nærområdet. Særpreget til Hjørundfjorden med kontrast fra fjord til høye fjell tilfører også området symbolverdi i regional, men også nasjonal sammenheng. På bakgrunn av dette vurderes delområdet for å ha **«stor verdi»** i nedre sjikt

Figur 4-6. I Bjørkevika er det gode muligheter for bading og flere småbåtkaier. Eksisterende fjordspenn henger over småbåtkaien.

4.5 Delområde 4: Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen

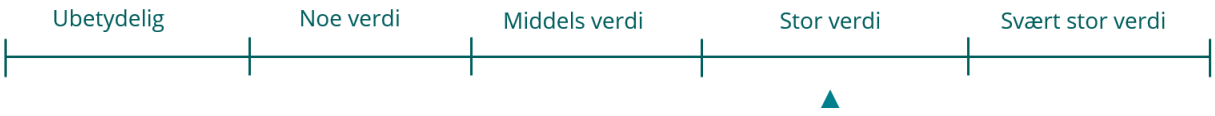
Delområdet inkluderer ingen registrerte friluftsområder i Naturbase. Deler av området er registrert som inngrepsfritt naturområde (INON) 1-3 km fra inngrep. Delområdet vurderes som «stort turområde med tilrettelegging». Vikefjellet er en topp med utsikt over Hjørundfjorden og ned mot Bjørke. Stien som går fra Bakkedalen og opp på Vikefjellet er tydelig godt brukt, og er tilrettelagt med merking. Denne stien er tilgjengelig for flere ettersom vanskelighetsgraden er lavere. Det går også en sti opp fra ungdomshuset Haukly, som er noe brattere, men godt tilrettelagt med skilt og merking. På toppen av Vikefjellet er det en gapahuk, og denne er i bruk av både lokale brukere og tilreisende i alle aldre (Figur 4-7). Videre fra Vikefjell

er det også mulig å gå opp til Oddekloven, som er benyttet i undervisningssammenheng av friluftslinja på høyskolen Volda (Kommunikasjon Bjørke IL). Videre der igjen er det mulig å gå til Storkjelen, som regnes som mer utfordrende av de tre toppene i delområdet.

Figur 4-7. På Vikefjellet er det etablert en gapahuk. Området er tilrettelagt med bålpanne og sitteplasser.

Området brukes av mange, med flere regionale brukere. Turen er godt tilrettelagt, med gapahuk og godt merkede stier, og er tilgjengelig for folk i alle aldre. Området har stor nok utstrekning til å utøve ønskede aktiviteter. Turen er godt egnet til undervisningssammenheng for utdannelse av fjellførere (Kommunikasjon Bjørke IL). Med utsikt mot Hjørundfjorden og Sunnmørsalpene har den også en spesiell symbolverdi i regional sammenheng, samt at området også drar brukere nasjonalt til en viss grad. Delområdet vurderes derfor til **«stor verdi»** i midtre sjikt.

4.6 Delområde 5: Turområde mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen

Turområdet inkluderer det registrerte friluftsområdet «Slettedal-Sjåstad», som markerer starten på turen som går fra dalføre til dalføre med en mindre fjellovergang mellom. Delområdet strekker seg fra Finnes og Bakkedalen i øst til Rognestøyldalen og Bondalen i vest. Delområdet vurderes som «store turområder med tilrettelegging». Turen er registrert på UT.no og det er godt tilrettelagt med merking i terrenget av DNT (Figur 4-8). Det er mulig å gå begge veger, avhengig av hvilket startpunkt som ønskes. I Rognestøyldalen er det bademuligheter ved starten av turen, i Litlevatn og Storevatn, som samlet kalles Rognestøylsvatna. Her ligger også Rognestøylen hvor det er mulighet for overnatting i hyttter [6]. Hytteeierne her tilbyr også hjelp med fjellturer og aktiviteter i nærområdet, og det er tilgang til båt og fiskeutstyr etter avtale. Det er videre mulig å kjøre for å komme seg et godt stykke opp i dalen før turen starter, med tilrettelagt for parkering på begge sider av skardet. Følger en grusveg noe lenger nedover i Rognestøyldalen kommer en til Risestøylen. Herfra kan en også krysse elva og da kommer en til Rekkedalssætra («Kvia»).

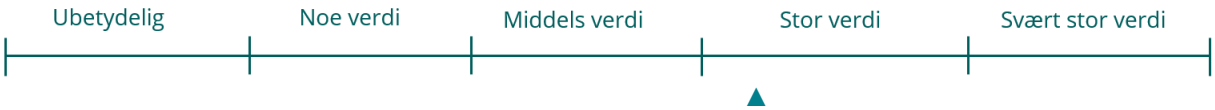

Figur 4-8. Turstien mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen er merket av DNT.

På Bakkedalssiden ble det observert noen mindre bålplasser spredt i området. I Bakkedalen kommer en til Bakkedalssætra og Bakkedalsvatnet. Det går også en grusveg fra Bakkedalen og ned til Finnes, som er mulig å komme seg frem på med bil mot betaling til Bakkedalen Veglag som drifter vegen. Fra Finnes er det også mulig å følge en sti opp til Bakkedalen fra Vågen kraftverk, som ut i fra Strava heatmaps ser ut til å være i bruk. Eksisterende ledning følger vegen et stykke fra parkeringsplassen i Bakkedalen, forbi Bakkedalsvatnet og nedover et stykke før den krysser over fjellet og fjorden i luftspenn. Ved Finnes overlapper også delområdet med det utvalgte kulturlandskapet «Hjørundfjorden og Norangsdalen» [3]. Det er registrert noe aktivitet her i Strava heatmaps, men relativt lite i forhold til andre turer i området. Turen mellom dalførene er også en del av DNT-turen «Hjørundfjorden rundt». Se kap. 4.2 for beskrivelser av turen som helhet. Turen går i dalføret i Bondalen før den går videre opp i Rognestøyldalen, og følger den merkede stien som beskrevet. Videre går den helt ned til Finnes og videre inn til Bjørke. Turen går vanligvis uten overnatting i denne delen, men går fra Sæbø til Tyssenaustet i ett strekke (kommunikasjon DNT-Sunnmøre).

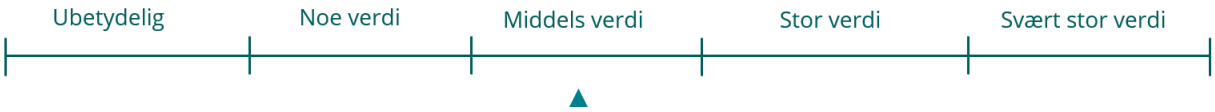
Området brukes av flere, ofte med innslag av regionale og noe nasjonale brukere. Området kan også benyttes til jakt og sanking av bær og sopp. I seg selv er området mindre brukt i forhold til andre turer i området, men området benyttes som en del av den større runden i Hjørundfjorden. Det er et godt tilrettelagt område som har god utstrekning for å utøve ønskede aktiviteter. Den spesielle symbolverdien ved Sunnmørsalpene er særs viktig i lokal sammenheng, men den trekker også tilreisende regionalt og nasjonalt

(Kommunikasjon DNT Sunnmøre og Bjørke IL). Setrene i delområdet er også knyttet til friluftlivsbruk og tilfører området symbolverdi. Delområdet vurderes til **«stor»** i nedre sjikt.

4.7 Delområde 6: Grøthornet, Jolhornet og Kvasshornet

Delområdet har ingen registrerte friluftsområder i Naturbase, og inkluderer toppene Grøthornet, Jolhornet og Kvasshornet som ligger i fjellområdet som ruver over Rognestøyldalen i sør-vest. Store deler av området er registrert som inngrepsfritt naturområde (INON) 1-3 km fra inngrep. Delområdet vurderes til «store turområder uten tilrettelegging». Turene i dette området er ikke merket på UT.no, men også her finnes det blogginnlegg fra friluftslivutøvere som har besøkt området. Kvasshornet og Jolhornet er ifølge blogginnlegg brukt til randonee [7]. Det er også flere andre topper innenfor delområdet. Storetinden har adkomst fra Bakkedalen. Litletinden kan en komme seg til fra Kvanndalssætra. Turene i området benyttes særlig til randonee. Området brukes av noen, særlig interesserte friluftsutøvere, både lokale og tilreisende. I Strava er det registrert relativt lite aktivitet her i forhold til fjellområdene rundt. Det er lite tilrettelagt og krever erfaring hos bruker for å bestige. Området har stor nok utstrekning til å utøve ønsket aktivitet. Den spesielle symbolverdien ved Sunnmørsalpene er særs viktig i lokal sammenheng, men den trekker også tilreisende regionalt og nasjonalt (Kommunikasjon DNT Sunnmøre og Bjørke IL). På bakgrunn av dette vurderes delområdet til **«middels verdi»** i midtre sjikt.

4.8 Delområde 7: Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane

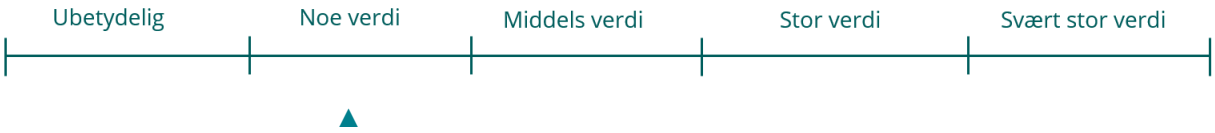
Delområdet inkluderer toppene Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane. Det grenser til, og delvis overlapper med, et registrert viktig friluftsområde «Skaråsålen-Kvamsetdalen». Dette er et turområde som går i dalen som ligger parallelt med Rognestøyldalen, på andre siden av Rognestøylstindane, og ligger i en avstand til tiltaket som ikke medfører visuelle virkninger, slik at delen ikke inkluderes i vurderingen. Store deler av dette området er registrert som inngrepsfritt naturområde (INON) 1-3 km fra inngrep. Delområdet vurderes til «store turområde uten tilrettelegging». Turen til Rognestøylstindane er ikke merket på UT.no, men det finnes blogginnlegg som tyder på at toppen er mindre tilrettelagt og best egnet for drevne friluftsutøvere. Turen starter ved Kvistadsætra. På toppen får en utsikt med det spesielle preget som tilhører Sunnmørsalpene i området rundt Hjørundfjorden. Turen kan gås på randonee eller som vanlig fottur, men vurderes som svært krevende. Dukhornet er heller ikke merket på UT.no, men det finnes flere blogginnlegg som tilsier at turen benyttes særlig til randonee. Lenger ut mot fjorden ligger toppen Kjerringkjeftane, som gir utsikt ut over indre del av Hjørundfjorden og ned mot Finnes. Kjerringkjeftane er en av toppene i området med mest bruk ut ifra Strava sine heatmaps. Begge turer starter fra Finnes eller Bakkedalen, og om en ønsker en lenger tur kan begge gås i samme tur. DNT har også fellesturer til Kjerringkjeftane, ettersom vanskelighetsgraden er satt til krevende [8].

Turen brukes av flere, ofte med innslag av regionale brukere. Turene i området er generelt sett krevende og ikke tilrettelagt for enhver bruker, men er noe tilrettelagt ved at det er merket sti og at det organiseres fellesturer. Den spesielle symbolverdien ved Sunnmørsalpene er særs viktig i lokal sammenheng, men den trekker også noe tilreisende regionalt og nasjonalt. Det er videre flere gode alternativer i området for topptur med utsikt ut over Sunnmørsalpene og Hjørundfjorden. Delområdet vurderes til **«middels verdi»** i øvre sjikt.

4.9 Delområde 8: Rognestøyldalen

Delområdet inngår ikke i noen registrerte friluftsområder. Området dekker den skogkledde utmarka i dalføret mellom Rognestøyltindane og Kvasshornet og Jolhornet. Området kan klassifiseres som et «store turområder uten tilrettelegging». Her er det mulig med friluftsaktiviteter som jakt og sanking av bær og sopp. Det er ingen registrerte jaktkort til salgs i området (inatur.no), men jaktkort selges i kontakt med grunneiere. Jakta organiseres av grunneiere, da de har tall på hvor mange dyr som kan tas ut. Områdene er relativt urørte, også grunnet bratt terreng opp mot de omringende toppene. På bakgrunn av denne friluftlivsbruken av området vurderes delområdet til å ha **«noe verdi».**

4.10 Delområde 9: Bondalsvassdraget

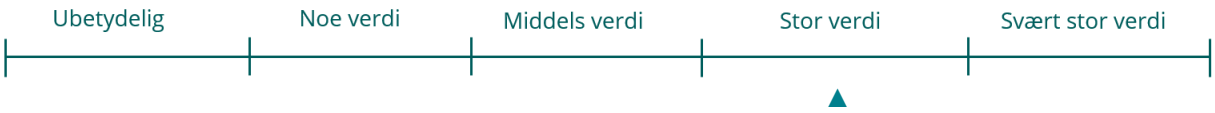
Delområdet inngår i det registrerte svært viktige friluftsområdet «Bondalselva». Bondalsvassdraget er et delområde som inkluderer det anadrome vassdraget Bondalselva (097.1Z). Bondalselva er vernet etter verneplan for vassdrag på bakgrunn av særpreg for elva, som renner gjennom daler og fjell, samt viktige verdier for naturmangfold, kulturminneverdier og friluftsliv [9]. Elva renner fra Rognestøyldalen og ned i Bondalen før den renner ut i Hjørundfjorden. Elva er lakseførende i en strekning på 12,4 km, fra Risestøylen i Rognestøyldalen, til Videtjørn i Bondalen og helt ut i Hjørungfjorden, men er ikke registrert som et nasjonalt laksevassdrag [10]. Bestandstilstanden for laks (2015-2019) er svært dårlig grunnet svært dårlig genetisk integritet. Delområdet vurderes til «strandsone med tilhørende sjø og vassdrag».

I vassdraget kan det fiskes etter laks og sjøørret. I en reportasje fra NRK i 2015 ble det beskrevet svært gode fiskeforhold [11]. Det kommer også tydelig frem i reportasjen at elva er brukt lokalt, regionalt og nasjonalt. Det er godt tilrettelagt for fiske med stier langs elva, og er tilrettelagt for både fiske med flue, mark eller sluk. Deler av elva er det kun tillatt med fluefiske. Sesongen strekker seg fra 15. juni til 31. august. Grunneiere i området selger fiskekort, informert om ved skilting. Ved seterbua på Rognestøylen selges overnatting med tilgang til båt og fiskeutstyr. Også i Videtjørn er det gjort registreringer av laks og ørret, og det er informasjonsskilt om fiske her (Figur 4-9). I øvre del av Videtjørnelva er det et viktig gyteområde for både laks og sjøørret (kommunikasjon NJFF). Videre er det også viktige gyteområde i Rognestøyldalen, hvor laksen vandrer opp til 423 moh, med gyting hovedsakelig rett nedstrøms for Rognestøylsvatna (Litle- og Storevatnet i kart) (kommunikasjon NJFF).

Figur 4-9. Ved Videtjørn er det informasjon om kjøp av fiskekort av Videtjørn grunneigarlag (venstre), og lenger østover mot Sæbø er det merket sti langs elvebredden (høyre).

Området har stor nok utstrekning og godt egnet til å utøve ønskede aktiviteter, da hovedsakelig fiske. Det vurderes likevel at det finnes gode alternativer for fiske på Sunnmøre. Som en lakseelv rangert som nr. 15 i landet tilføyer dette likevel en viss symbolverdi. På bakgrunn av dette settes verdien til delområdet til **«stor verdi»** i midtre sjikt.

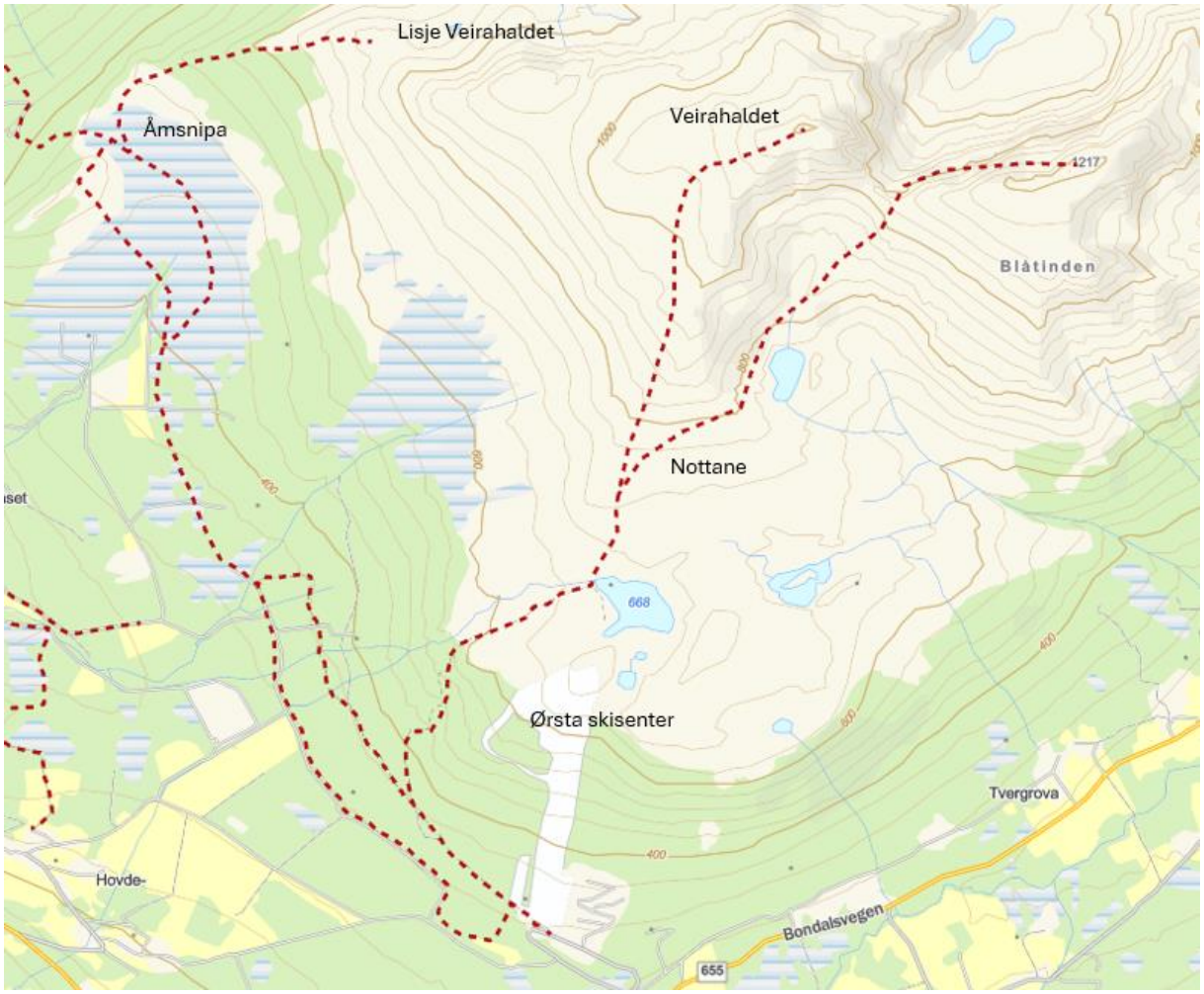

4.11 Delområde 10: Bondalseidet

Delområdet inkluderer det svært viktige friluftsområdet «Bondalseidet-Veirahaldet» og det viktige, statlig sikra friluftsområdet «Bondalseidet». Området består av flere populære topper, som brukes både sommerstid og vinterstid. Delområdet er derfor særlig godt egnet til vinteraktiviteter, både tradisjonell og moderne bruk. Delområdet vurderes som «utfartsområde».

Turen opp til Åmsnipa er godt brukt av skigåere og deler av skiløypa som leder dit er også lysløype (Figur 4-10). Åmsnipa nyttes også mye på sommeren, og det er flere ruter som kan brukes i denne delen av området. Fra Åmsnipa kan en fortsette opp mot Lisje Veirahaldet, som er markert som en krevende tur i StikkUT [12]. Området inkluderer også toppene Veirahaldet og Blåtinden. Veirahaldet er merket på UT som en 9-km lang krevende skitur, om du ønsker å gå helt fra bunnen av dalen. Det er også mulig å komme seg lenger opp i terrenget ved å benytte skiheiser tilhørende Ørsta skisenter, og slik korte ned vegen til toppene

Veirahaldet og Blåtinden (Figur 4-11). På skisenteret er det fire forskjellige heiser og 11 forskjellige traseer, som legger til rette for både alpint, telemark, randonee og langrenn. Heisen benyttes også for å komme seg noe lettere opp toppene i delområdet. Det går blant annet et skitrekk som kan ta deg opp mot Nottane, og herfra er det da 350 høydemeter stigning igjen til toppen av Veirahaldet. På toppen av Veirahaldet får en panoramautsikt ut over det spesielle landskapet med dype dalføre og spisse Sunnmørsalper. Det er sikt mot kjente topper som blant annet Dukhornet, Kvasshornet og Sandegga. Blåtinden er videre en omtrent like høy topp som Veirahaldet. Turen er ikke beskrevet på UT.no, men det er skrevet om den på nettsiden Hjørundportalen [13]. Det beskrives her at de fleste starter turen til Blåtinden fra øverste skiheis. Blåtindens topp gir utsikt mot havet og Kålstinden, en særegen topp i Sunnmørsalpene. Skiløypene og toppene i området er særlig mye brukt vinterstid, ettersom det er godt tilrettelagt og lett tilgjengelige toppturer (kommunikasjon DNT-Sunnmøre).

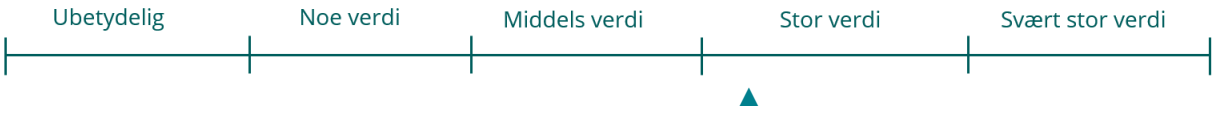

Figur 4-10. Turstier og skiløyper ved Bondalseidet vises i rødt.

Figur 4-11. Ørsta skisenter tilgjengeliggjør Blåtinden og Veirahaldet ved at det er mulig å ta heis et godt stykke opp i fjellet. Det er også mulig å gå langs heisen om det er ønskelig å gå fra bunnen.

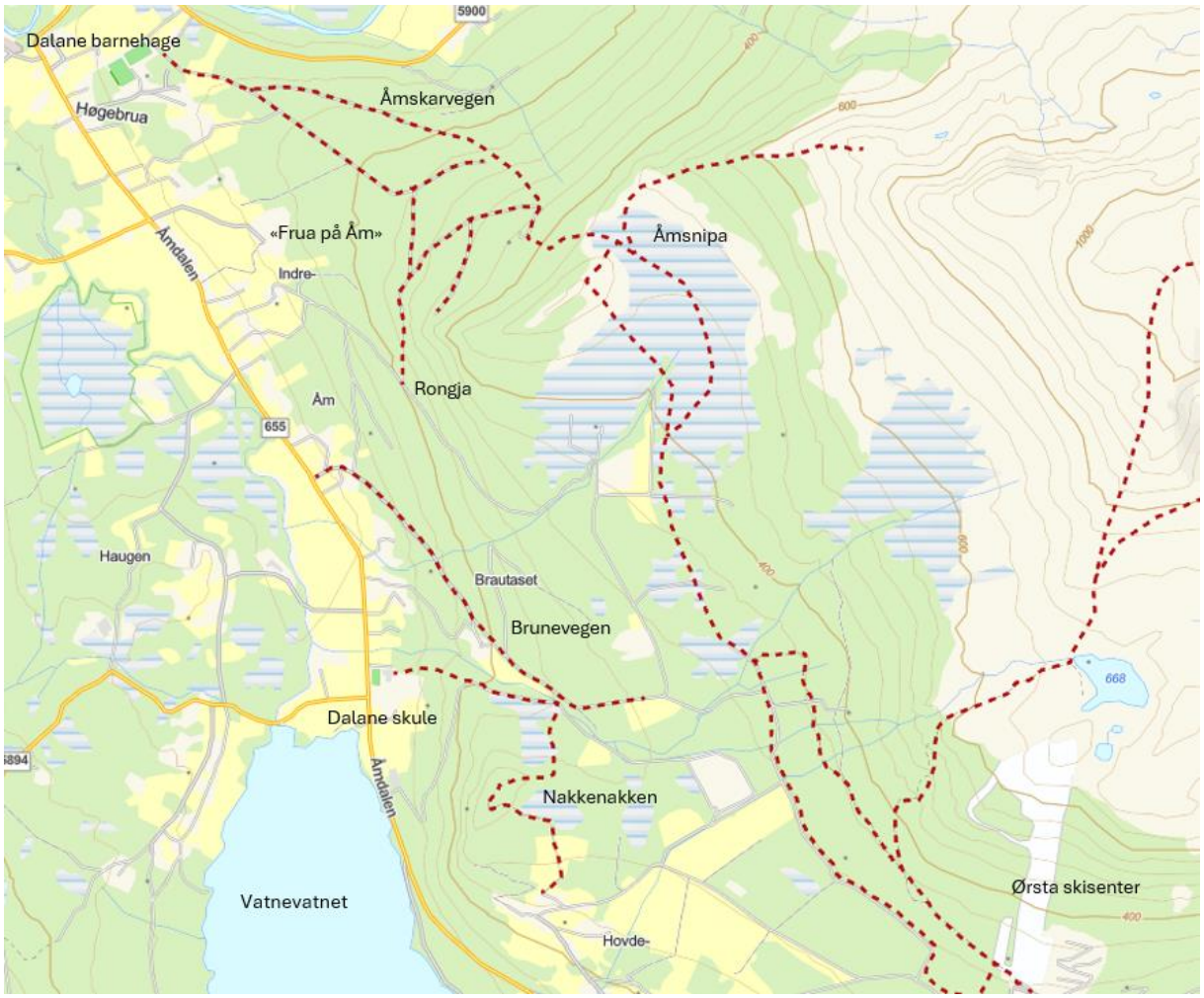
Området er stort nok i utstrekning for å utøve ønskede aktiviteter, og er særlig godt egnet for skiaktivitet. Lysløypa er en av de mest snøsikre på sunnmøre. Det er lett tilgjengelige toppturer, men det er likevel mange topper av samme slag i området, som også egner seg til vinteraktiviteter. Skisenteret er hovedsakelig lokalt og regionalt brukt, og det finnes alternativer til skisenter slik at dette ikke vil være det eneste gode alternativet. Selv om toppene i seg selv ikke er de mest populære av Sunnmørsalpene, er det likevel noe symbolverdi i at turene her gir panoramautsikt ut over det sunnmørske landskapet. Det legges til grunn at toppturene Veirahaldet og Blåtinden ikke er de mest brukte i området, og at det finnes gode alternativer for vinterbruk. Det vil derfor også være mest lokal og eventuelt regional bruk av toppturene. På bakgrunn av beskrivelsene gis delområdet **«stor verdi»** i nedre sjikt.

4.12 Delområde 11: Nakkenakken og adkomst til Åmsnipa

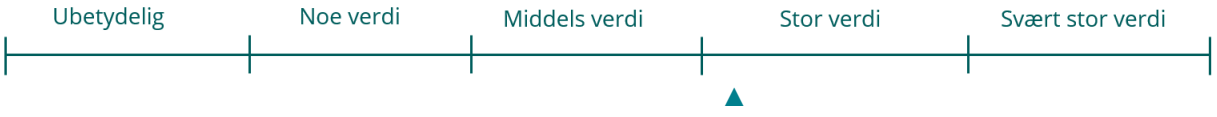
Delområdet inkluderer de registrerte friluftsområdene «Nakkenakken og adkomst til Åmsnipa for skolen» og «Brunevegen». Nord i delområdet er det også to svært viktige friluftsområder «Rongja» og «Gravplassen til frua på Åm» og det viktige området «Grusveg/Rebusløype/Storesteinen/Rundtur». Det ligger i nærhet til både skolen og barnehagen, og er avgrenset av boligfelt og landbruksarealer. Delområdet vurderes som «nærturterreng». I området opp fra Dalane barnehage er det et turnettverk som er godt tilrettelagt med grusveg og rebusløyper, som også kan benyttes av mennesker med nedsatt funksjonsevne (Figur 4-12). Landskapet er et viktig turnettverk for Dalane barnehage og skole, samt viktige porter for nærområdet til

Åmsnipa. Her går også Åmskarvegen, som tar deg noe lenger opp i høyden før stiene går videre til Åmsnipa og fjellområdene rundt. Lenger sør går Brunevegen og grusveger opp frå skolen, som gir adkomst til Nakkenakken. Nakkenakken er en kort topptur som kategoriseres som enkel i StikkUT sitt kart [14]. På toppen er det utsikt ned mot Vatnevatnet.

Figur 4-12. I området mellom Dalane barnehage og skole, og Åmsnipa, er det viktige grusveger og turstier som benyttes som adkomst til Åmsnipa og som nærturområde.

Områdets utstrekning er tilstrekkelig for å utøve ønskede aktiviteter og er godt tilrettelagt. Selv om bruksfrekvensen er hovedsakelig lokal, er området godt egnet og mye brukt i undervisningssammenheng. Dette gjør at delområdet får **«stor verdi»** i nedre sjikt.

4.13 Sammenstilling verdivurdering

Det er tatt ut totalt 11 delområder til vurdering. Tabell 4-2 gir en sammenstilling av verdivurderingene for delområdene, samt en kort beskrivelse av området.

Tabell 4-2. Sammenstilling av verdivurdering av delområder for fagtema friluftsliv.

Delområde	Beskrivelse	Verdi
1 Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke	Et godt merket turområde i fjellheimen over Bjørke. DNT sin hytte Tyssenaustet ligger her ved Tyssevatnet. Turene gir utsikt over Bjørke, Finnes og Hjørundfjorden.	Svært stor verdi
2 Vikelva	Vassdrag hvor det er godt tilrettelagt for lakse- og sjøørretfiske.	Middels verdi
3 Bjørkevika	Indre del av Hjørundfjorden, med gode muligheter til fiske fra småbåt, bading og kajakkpadling.	Stor verdi
4 Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen	Lett tilgjengelig og godt tilrettelagt turområde, som er godt brukt av lokale, men også tilreisende. Brukt i undervisningssammenheng av friluftlivslinja i Volda.	Stor verdi
5 Turområdet mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen	Lett tilgjengelig og tilrettelagt turområde, som tilhører en større turrute Hjørundfjorden rundt tilrettelagt av DNT.	Stor verdi
6 Grøthornet, Jolhornet og Kvasshornet	Et lite tilrettelagt turområde, brukt av særlig drevne friluftsbrukere både sommerstid og vinterstid. Spesiell symbolverdi ved Sunnmørsalpane som er særlig viktig lokalt.	Middels verdi
7 Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane	Et noe mer tilrettelagt turområde, som er mer tilgjengelig for folk flest, men likevel noe krevende terreng. Spesiell symbolverdi ved Sunnmørsalpane som er særlig viktig lokalt.	Middels verdi
8 Rognestøyldalen	Skogkledd område med muligheter for friluftsaktiviteter som jakt og høsting av bær og sopp.	Noe verdi
9 Bondalsvassdraget	Et svært viktig friluftsområde som er godt egnet for lakse- og sjøørretfiske. Vassdraget har egen verneplan.	Stor verdi
10 Bondalseidet	Populært friluftsområde lokalt og regionalt, både i forbindelse med bruk av Ørsta skisenter, men også for friluftlivsbruk utenom skisenteret.	Stor verdi
11 Nakkenakken	Nærturområde med flere viktige turer og løyper som er godt brukt av Dalane skole og barnehage i undervisningssammenheng.	Stor verdi

5 Påvirkning og konsekvensvurdering i driftsfasen

5.1 Generelt om kraftledninger og friluftsliv

For å kunne vurdere virkninger kraftledninger har på friluftsliv er det viktig å kunne si noe om hva som vil kunne oppleves negativt, f.eks. synlighet og terrenginngrep i ulike landskap. Hvordan turgåere opplever kraftledninger og hvor inngripende den enkelte vil oppleve det er subjektivt og vil derfor variere. Generelt vil imidlertid inngrep i områder som er uberørt eller lite preget av tekniske inngrep oppleves som mer negativt enn inngrep i områder med mye eksisterende infrastruktur. Tilsvarende gjelder også inngrep i områder hvor naturopplevelser har stor betydning sammenlignet med områder spesifikt rettet mot utøvelse av en bestemt aktivitet. Se Tabell 5-1 for hvordan visuelle virkninger vektlegges i ulike områder.

Tabell 5-1. Vekting av visuelle virkninger etter M-1941.

Vektlegging av visuelle virkninger i ulike områder	
Større vekt ⟵	⟶ **Mindre vekt**
Inngrepsfritt område	Område med mange inngrep i omgivelsene
Åpent område	Skogkledd eller bebygd
Område hvor naturopplevelse har stor betydning	Område rettet mot utøvelse av lek/aktivitet
Stor symbolverdi	Liten/ingen symbolverdi

Ved Bjørke skal det gjøres en vurdering av påvirkning ny Bjørke TS har på friluftslivet i området, og det skal også gjøres en sammenligning av AIS- og GIS-anlegg. GIS-anlegg har generelt lavere fotavtrykk enn AIS-anlegg. Det vurderes videre to alternativer for nye Bjørke TS som AIS-anlegg, basert på hvilket trasèalternativ for luftledning som velges; alternativ 1.0/2.0 eller 1.1/3.0. Begge stasjonsalternativene er planlagt med adkomst fra eksisterende Bjørkegardane (KV8343) og adkomstvegen vil erstatte eksisterende landbruksveg. Tilkobling til Ørsta TS vil ikke kreve nye tiltak, og vurderes derfor ikke. Det er ikke ventet noe hørbar støy fra kraftledningen, men en transformator vil gi noe hørbar støy. Oppholder man seg rett ved transformatorstasjonen vil støynivået være i overkant av 50 dB, mens det reduseres raskt når man beveger seg vekk fra den. Når man er om lag 100 meter fra stasjonen vil støyen knapt være hørbar.

Ny 132 kV-ledning vil skille seg noe fra eksisterende 66 kV-ledning som går fra Tussa kraftverk til Ørsta TS. Mastene vil være 3-5 m høyere enn dagens master. Oppheng vil være likt som dagens, med horisontaloppheng og H-master. Byggeforbudsbeltet og ryddebelte blir 30-32 m. Det visuelle uttrykket vil derfor være tilsvarende eksisterende ledning, men med noe fargeforskjell da det endres fra tremaster til kompositttmaster. For alternativene 1.0 og 1.1 med luftspenn vil det være røde og hvite master med hindermarkører på linene. Dette vil være til større forskjell fra dagens situasjon. I områder hvor det er tettere skog vil reduksjon i attraktivitet for friluftslivet knytte seg til områdene der stier og skiløyper krysser under kraftledningen eller der gapahuker og rasteplasser ligger tett på.

Ettersom ny forbindelse planlegges parallelt med dagens 66 kV traseer, for å holde traseen i drift frem til ny forbindelse er ferdig, vil det bety at totalt ryddebelte i noen områder vil være omtrent dobbelt så stort (ca. 70

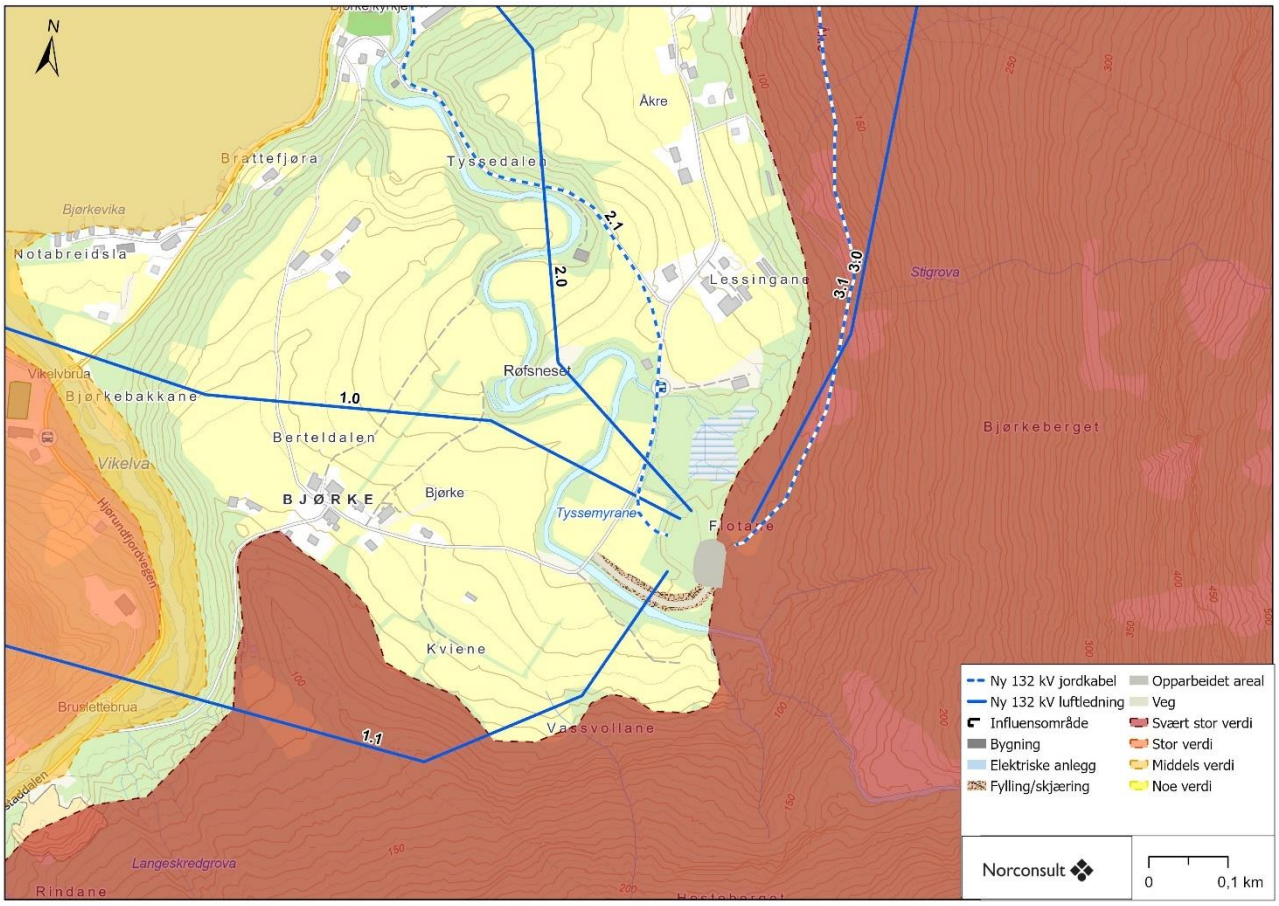
m) i en periode. Etter hvert vil ryddebelte i eksisterende ledning som rives, kunne revegeteres og vokse til slik at det vil være 30-32 m ryddebelte som blir det permanente inngrepet. Eksisterende 66 kV ledning rives helt frem til Haugen TS. I områder hvor ny H-mast vil erstatte gamle og traseen går parallelt, vil endringen være mindre enn i områder uten tidligere inngrep. Videre vil ryddegater og liner lage lange, rette linjer som kommer tydelig frem når betrakter står et stykke unna eller høyere i terrenget. Slike rette linjer fremstår fremmed i landskapet og bryter opp opplevelsen av urørt landskap, noe som påvirker friluftsopplevelsen. Betraktningene beskrevet i dette underkapittelet ligger til grunn for vurderingene som er gjort for hvert delområde i etterfølgende kapitler.

5.2 Stasjonsalternativer Bjørke

5.2.1 Nye Bjørke TS – GIS

Delområde 1 – Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke

Nytt stasjonsbygg er planlagt ved Flotane i Bjørke. Tiltaket medfører direkte arealbeslag i ytterkanten av delområdet. GIS-anlegget planlegges på et område som er forhøyd i landskapet og gjengrodd med vegetasjon (Figur 5-1). Vegen vil etableres langs eksisterende grusveg i forbindelse med jordbruk.

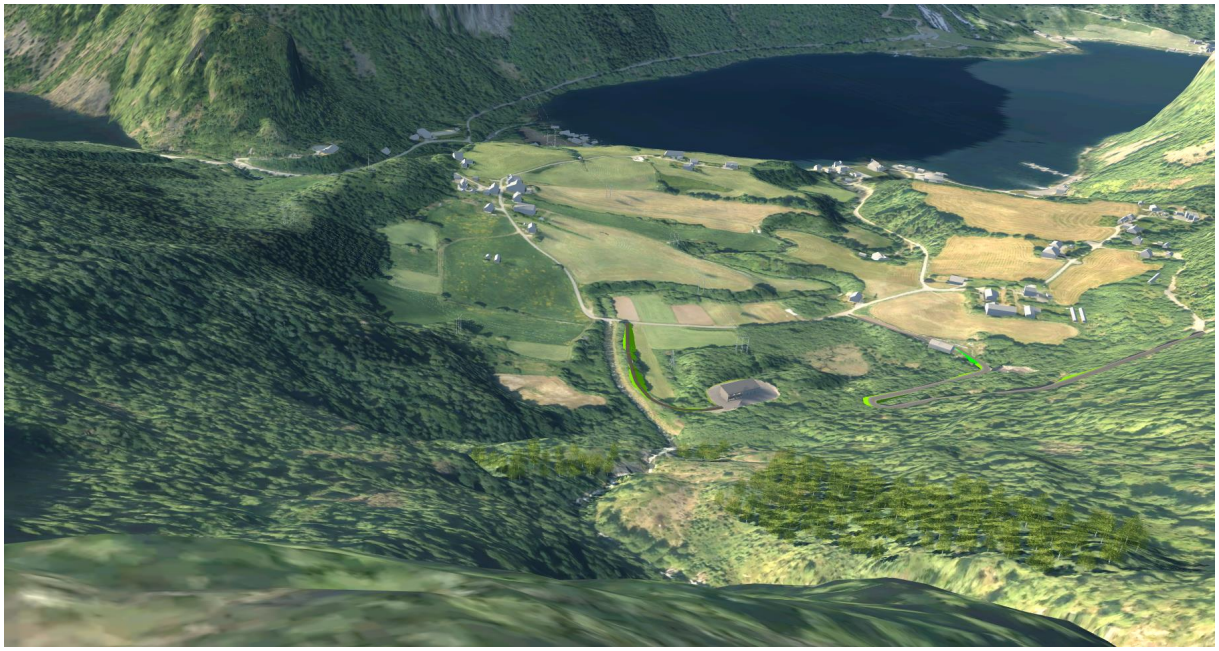

Figur 5-1. Stasjonsalternativet med GIS-anlegg medfører et mindre inngrep i området. Her viser plasseringen av nye Bjørke TS som GIS-anlegg i forhold til delområde 1.

Ettersom arealinngrepet er mindre med GIS enn AIS vil det være mulighet for å bevare en større del av vegetasjonsskjermen, som vil redusere innsynet til stasjonen fra bakkenivå. I starten av turstien opp mot Tyssenaustet vil vegetasjon og tett skog ha en skjermende effekt. Lenger oppe over tregrensa vil stasjonen være synlig ovenfra. Ettersom området er skogkledd og tiltaket medfører at skog må fjernes, vil tiltaket gi noe reduksjon i attraktivitet i området. Bygget gir en liten reduksjon i areal i delområdets ytterkant, men områdets funksjon og tilgjengelighet forblir uendret ettersom det er ingen stier eller bruksområder for friluftsliv som berøres direkte.

Figur 5-2. Dagens situasjon sett i 3D kommunekart. Stien som går opp mot Tyssenaustet er synlig i front av bildet.

Figur 5-3. Modellvisning av nye Bjørke TS som GIS-anlegg.

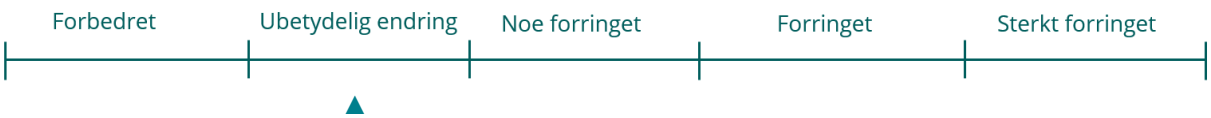
Tiltaket vil kunne gi hørbar støy innenfor en radius på omtrent 100 m fra transformatorstasjonen. Turstien innenfor delområdet, opp mot Tyssenaustet er over 400 m unna, og det vurderes derfor at støy ikke vil medføre en forringelse av attraktiviteten i delområdet. Vegen Bjørkegardane, som knytter adkomstrutene til delområdet sammen nede i Bjørke, vil også være omtrent 100 m unna stasjonen. Tiltaket medfører at påvirkningen for delområdet blir **«ubetydelig endret»**, men pilen dras noe opp mot «noe forringet» på grunn av arealbeslaget og en liten endring i visuell attraktivitet i området.

Et delområde av svært stor verdi som blir «ubetydelig endret» i øvre sjikt får **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

Delområde 4 – Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen

Nytt GIS-stasjonsbygg vil ikke medføre direkte arealbeslag av delområdet, men vil ha noe visuell virkning fra avstand når en kommer opp på toppen av Vikefjell og Oddekloven. Fra stien som går opp fra Bjørke og ungdomshuset Haukly vil tiltaket først være synlig når en kommer lenger opp i terrenget. Skogen vil først virke skjermende, så den visuelle virkningen kommer ikke før lenger oppe over tregrensa. Ettersom tiltaket plasseres i et område hvor det er kraftutbygging og spredt bebyggelse vil den visuelle virkningen vektlegges mindre her. Tiltaket medfører mindre visuelle virkninger på delområdet, og dermed settes påvirkningen for delområdet til **«ubetydelig endring»**.

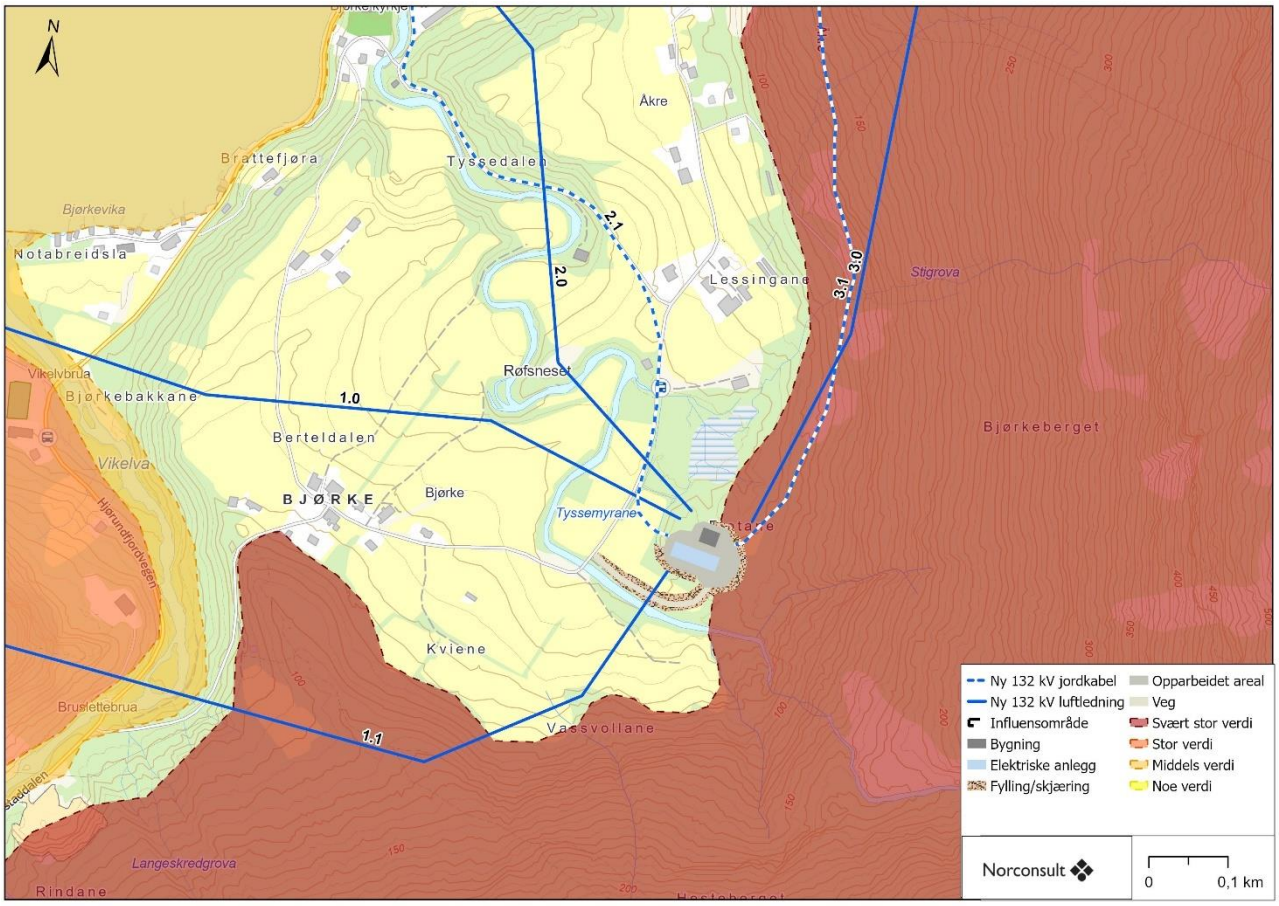

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

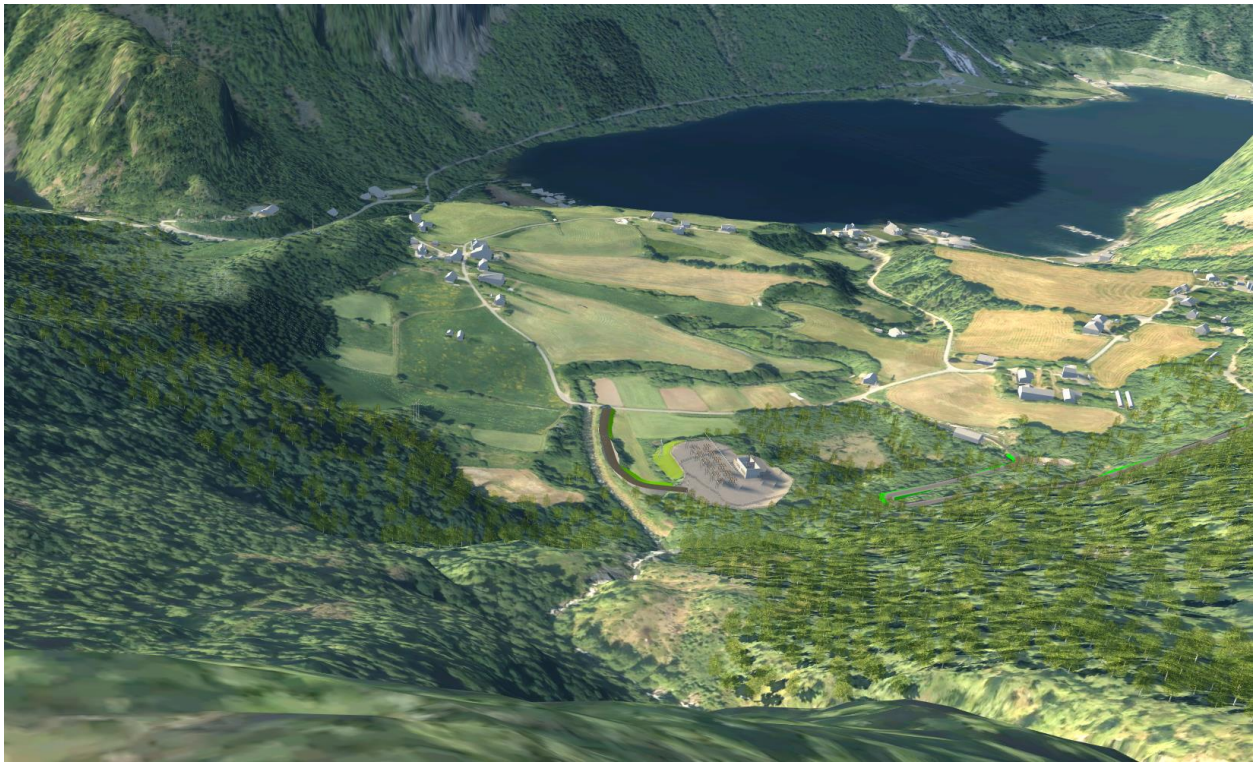
5.2.2 Nye Bjørke TS – AIS

Delområde 1 – Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke

Nytt luftisolerte anlegg (AIS) er planlagt på samme plass som alternativet med GIS (Figur 5-4). Det vurderes to ulike vinklinger for AIS-anlegget, basert på om alternativ 1.0/2.0 eller 1.1/3.0 for luftledningstraseen velges. Vinklingen vil ikke medføre forskjeller for friluftsliv, og begge vinklingene vurderes derfor samlet. AIS-anlegget medfører et større arealinngrep i ytterkanten av delområdet. Det vil være mer behov for vegetasjonsrydding for etableringen av AIS-anlegget, noe som vil gjøre tiltaket mer synlig fra bakkenivå. Store deler av turstien opp mot Tyssenaustet går i skog, som begrenser utsynet mot transformatorstasjonen.

Figur 5-4. Stasjonsalternativet med AIS-anlegg medfører noe større arealbeslag. Her vises plassering av nye Bjørke TS som AIS-anlegg i forhold til delområde 1.

Figur 5-5. Modellvisning av nye Bjørke TS som AIS-anlegg.

Ettersom arealinngrepet er i ytterkanten av delområdet vurderes arealinngrepet å utgjøre en liten reduksjon av området. Bygget gir en liten reduksjon i areal i området, men områdets funksjon og tilgjengelighet forblir uendret ettersom ingen stier eller bruksområder for friluftsliv påvirkes. Arealbeslaget er noe større enn for GIS-anlegget, og reduksjonen i attraktivitet vil være noe større for AIS-anlegget. Tiltaket vil gi merkbar støy innenfor en radius på omtrent 100 m fra transformatorstasjonen. Turstien innenfor delområdet, opp mot Tyssenaustet er over 400 m unna, og det vurderes derfor at støy ikke vil medføre en forringelse av attraktiviteten i delområdet. Vegen Bjørkegardane, som knytter adkomstrutene til delområdet sammen nede i Bjørke, vil også være omtrent 100 m unna stasjonen. Tiltaket medfører at påvirkningen for delområdet blir **«noe forringet»** i nedre sjikt.

Et delområde av svært stor verdi som blir «noe forringet» i nedre sjikt får **«noe negativ konsekvens (1-)»**.

Delområde 4 – Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen

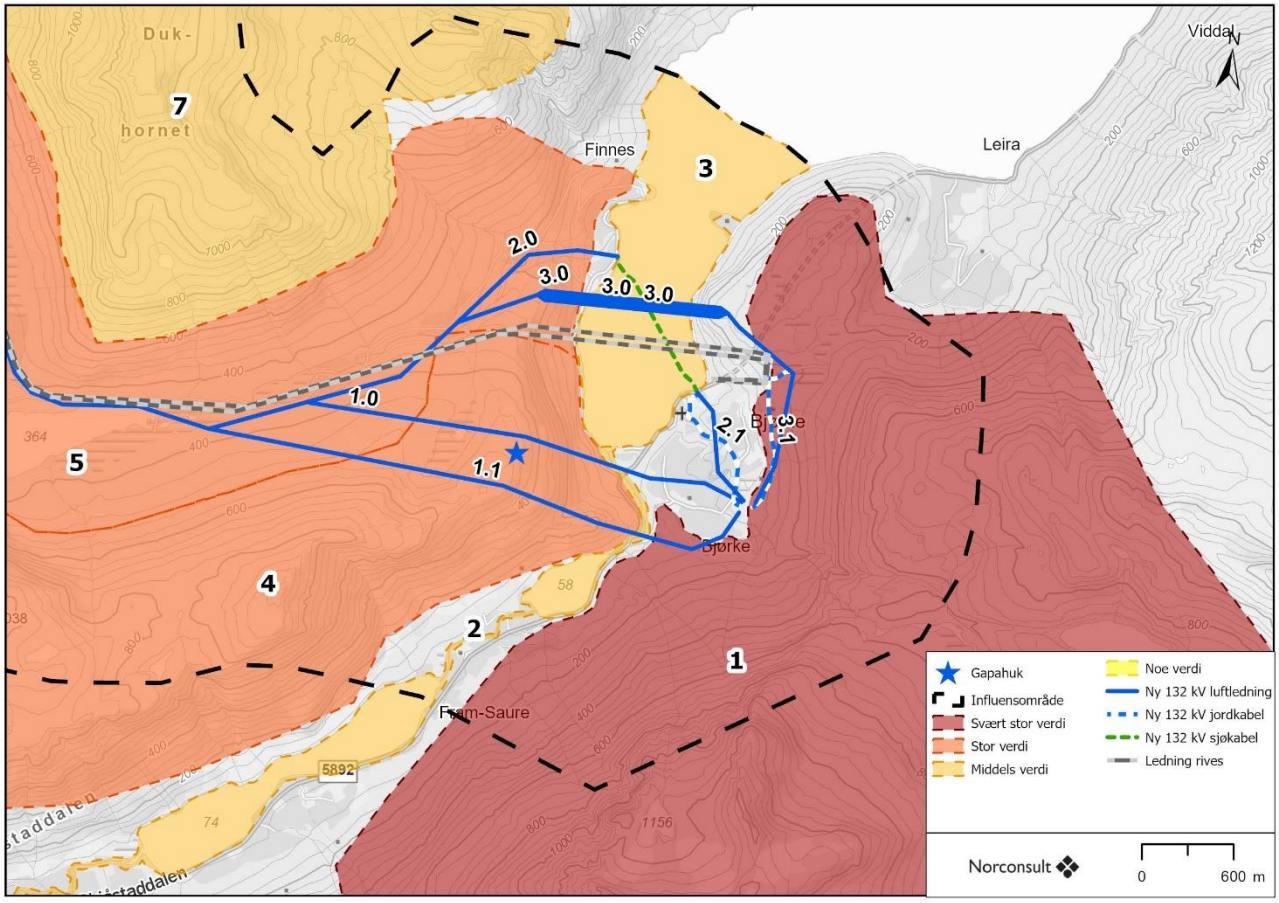
Nytt stasjonsbygg vil ikke medføre direkte arealbeslag av delområdet, men vil ha noe visuell virkning fra avstand når en kommer opp på toppen av Vikefjell og Oddekloven. Fra stien som går opp fra Bjørke og ungdomshuset Haukly vil tiltaket først være synlig når en kommer lenger opp i terrenget. Skogen vil først virke skjermende, slik at den visuelle virkningen ikke kommer før lenger oppe over tregrensa. Ettersom det vil være noe visuelle virkninger av tiltaket på delområdet, settes påvirkning til **«ubetydelig endring»**. Pilen dras marginalt opp mot noe forringet, ettersom større arealbeslag av tiltaket medfører noe mer reduksjon i attraktivitet.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3 Traséseksjon Bjørke – Bakkedalsvatnet

Traséseksjonen strekker seg fra Bjørke og opp til Bakkedalsvatnet, omtrent der hvor alternativ 1.0 og 1.1 møtes. Se nærmere beskrivelser av inndelingen i kap. 3.2. I dette kapittelet vurderes alternativene og delområder som berøres innenfor seksjonen (Figur 5-6).

Figur 5-6. Vurderte alternativer og delområder innenfor traséseksjonen.

5.3.1 Delområde 1: Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke

5.3.1.1 Alternativ 1.0

Dagens luftledninger går som fjordspenn over eksisterende kraftverk, og krysser over til området mellom Finnes og Vikefjell før den går videre oppover i Bakkedalen (Figur 5-6). Ut fra nye Bjørke TS vil alternativ 1.0 gå som luftledning fra kabelendemast vest for nyetablert stasjon. Kabelendemasten er noe kraftigere enn en

enkel bæremast. Videre går alternativet gjennom Bjørke og Bjørkegardane, før den går opp på Vikefjell med et lengre spenn. Et mastepunkt plasseres på toppen av Vikefjell.

Figur 5-7. Dagens utsikt fra Åkre. Deler av delområdet er synlig venstre i bildet, og til høyre i bildet ser en delområde 4 med Haukåsen, Vikefjell og gapahuken på toppen av Vikefjell.

Figur 5-8. Visualisering av alternativ 1.0. Her sett fra Åkre, en av alternativene i turnettverket opp mot Tyssenaustet.

Kraftledningen medfører ingen direkte arealinngrep i delområde 1, og delområdets tilgjengelighet og funksjon vil dermed forbli uendret. Ny ledning vil medføre en visuell endring fra eksisterende fjordspenn, ved at den flyttes nærmere utsiktspunkter for delområdet. I tillegg vil mastene måtte merkes iht. luftfartsforskriften, noe som vil gjøre at de vil skille seg mer ut i terrenget enn kompositttmastene og være mer forstyrrende (Figur 5-8). Det vil ved luftspennet være et nullbelte for hogst for deler av strekningen, men lenger oppe mot Vikefjell vil det også være et ryddebelte. Den visuelle virkningen vil være størst i nederste deler av delområdet, grunnet mindre avstand. Fra den alternative ruten opp på Tyssenaustet, via Åkre, vil alternativet være synlig (Figur 5-8). Her vil det være vegetasjon som kan virke noe skjermende.

Lenger opp i terrenget når en er kommet over tregrensa, kommer nye master og ryddebelte mer frem. Samtidig øker avstanden og tiltaket vil dermed være mindre synlig. Tiltaket er ikke synlig fra DNT sin hytte ved Tyssenaustet (Figur 5-9). Det meste av vegetasjonen under luftspennet opp til Vikefjellet vil bevares ettersom linene henger høyt over vegetasjonen (nullbelte hogst). At vegetasjon bevares gir noe mindre negativ effekt, men de fargede mastene vil likevel være synlig. Ettersom det foreligger planer om å merke eksisterende luftspenn med lys, legges det til grunn at eksisterende luftspenn vil være noe mer synlig enn det er i dagens situasjon. Fra Tyssenuten vil avstanden likevel være stor nok til at den visuelle virkningen er redusert, men særlig masten på Vikefjell vil være synlig. Det samme gjelder for Bjørkehornet og Storhornet. Tiltaket er ikke synlig fra Rokkekjerringa. Fra de samme toppene vil eksisterende luftspenn med lysmerking også være synlig.

Figur 5-9. Påvirkning i delområde Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke. Hvite stiplede linjer viser turstier hentet fra UT.no. Blå linjer viser alternativene som vurderes for luftledning ut fra nye Bjørke TS. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Det vil bli visuelle virkninger av merkede master over Vikefjell, selv om nullbelter for hogst vil medføre at vegetasjon kan bli stående. De visuelle virkningene vektlegges noe mindre da eksisterende luftspenn vil være synlig fra samme topper, når de merkes med lys. Det vurderes også at de visuelle virkningene er på en

avstand som reduserer grad av forringelse. Likevel vurderes det at tiltaket medfører noe redusert attraktivitet for turgåere i delområdet. Delområdet vurderes for å være **«noe forringet»** i nedre sjikt, som følge av tiltaket.

Et delområde av svært stor verdi som blir «noe forringet» får konsekvensgrad **«noe negativ konsekvens (1-)»**.

5.3.1.2 Alternativ 1.1-1.0

Alternativet vil på samme måte som alternativ 1.0 gå ut fra stasjonstomt ved fra kabelendemast, men for dette alternativet plasseres masten sør for den nye stasjonen. Ny trasé vil medføre en visuell endring fra eksisterende fjordspenn, ved at traseen kommer nærmere delområdet.

Ny kraftledning krysser Tyssa før den går videre over den merkede turstien som går opp mot Tyssenaustet og fjellområdene. I dette skogområdet er det i dag ingen eksisterende ledninger. Her er det planlagt H-master og et ryddebelte på ca. 30 m. Ettersom mastepunkt plasseres nærme turstien og ryddebelte krysser stien, noe som gjør at landskapet brytes opp, og som medfører noe redusert attraktivitet og et begrenset direkte arealbeslag i delområdet (Figur 5-9). Kraftledningen vil ikke fungere som en barriere, og områdets funksjon forblir dermed uendret. Lenger oppe i terrenget vil alternativet medføre tilsvarende påvirkning fra utsiktspunkter som beskrevet for alternativ 1.0.

Figur 5-10. Visualisering av alternativ 1.1-1.0. Her sett fra Åkre, en av alternativene i turnettverket opp mot Tyssenaustet.

Det vil bli visuelle virkninger av dette alternativer som kan medføre redusert attraktivitet, på samme måte som for alternativ 1.0. De visuelle virkningene vektlegges noe mindre da eksisterende luftspenn vil være synlig fra samme topper, når de merkes med lys. Det vurderes også at de visuelle virkningene er på en avstand som reduserer grad av forringelse. Alternativet vil medføre arealbeslag over tursti i et område hvor det ikke er kraftledninger i dag, og den rød/hvitt merkede masten vil være særlig synlig. Likevel vurderes det at kryssingen av stien ikke vil medføre forringelse utover området som krysses. Det vurderes at de visuelle virkningene og det direkte arealbeslaget for alternativ 1.1-1.0 medfører at delområdet blir **«noe forringet»**, noe høyere oppe på linjalen enn for alternativ 1.0.

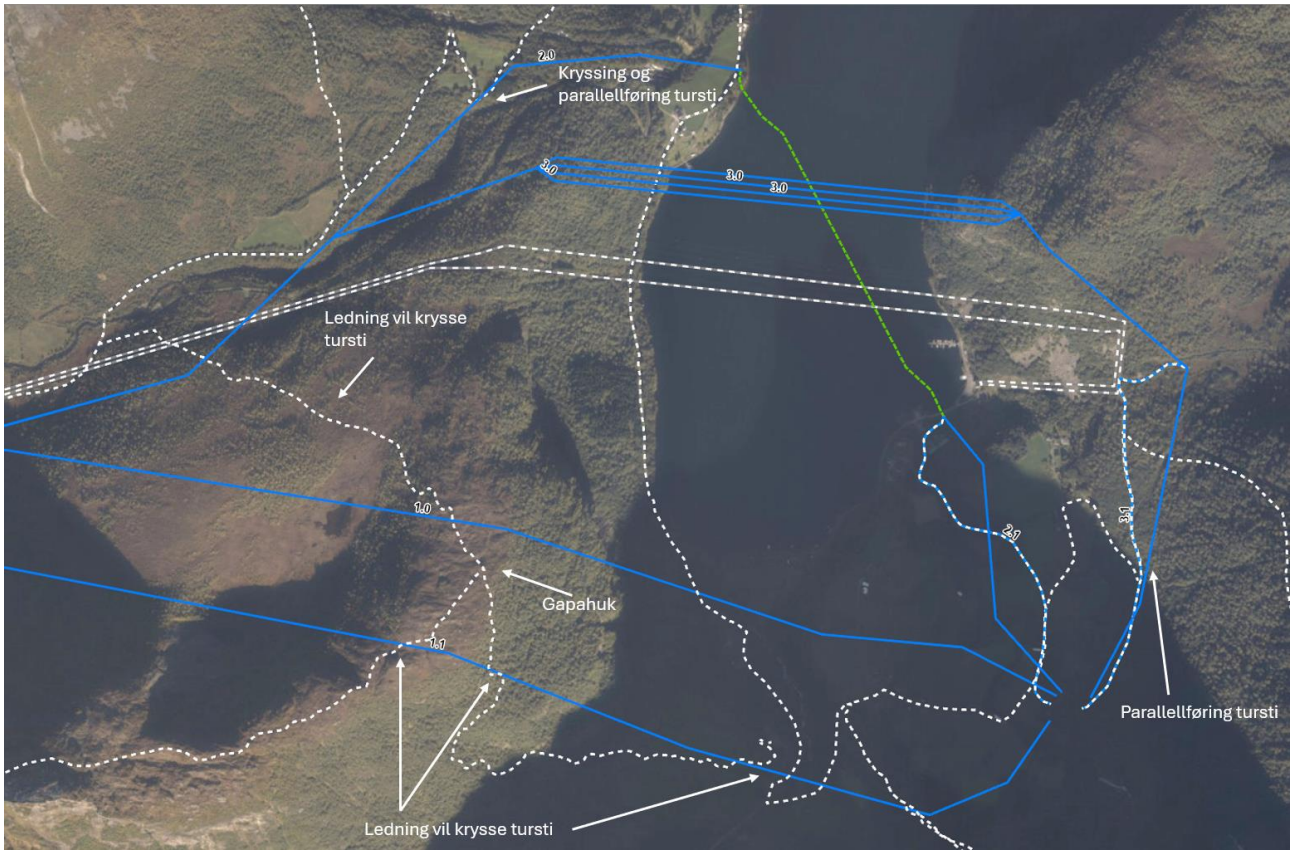
Et delområde av svært stor verdi som blir «noe forringet» får konsekvensgrad **«noe negativ konsekvens (1-)»**.

5.3.1.3 Alternativ 2.0-1.0

Alternativet vil på samme måte som for alternativ 1.0 gå ut fra nye Bjørke TS, men går videre nordvestover i stedet for vestover mot Vikefjellet. Alternativet krysser Tyssa ved flere anledninger før den går over i kabelendemast ved Tysseøyra. Herfra går alternativet i sjøkabel over fjorden til Finnes.

Alternativet medfører ikke direkte arealbeslag innenfor delområdet, og delområdets funksjon og tilgjengelighet vil dermed forbli uendret (figur 5-11). Ny ledning vil medføre en visuell endring fra eksisterende fjordspenn, og etablering av sjøkabel vil gjøre at utsikten ut mot fjorden vil se inngrepsfri ut. Det legges her til grunn at spennbukkene på dagens fjordspenn er merket med fargede master og lys. Ledningstraseen ned mot kabelendemasten ved Bjørke vil medføre et ryddebelte. Det visuelle virkningen vil være størst nederst i delområdet, grunnet avstanden til tiltaket. De visuelle virkningene minker jo lenger opp i fjellet en går på grunn av økende avstand, samt at vegetasjon virker skjermende.

Samtidig, jo lenger opp i terrenget en kommer, jo tydeligere blir ryddebeltet ettersom en ser det ovenfra. Likevel vil de negative visuelle fjernvirkningene være marginale her, på grunn av avstanden til tiltaket fra de høye toppene.

Figur 5-11. Påvirkning i delområde Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke. Hvite stiplede linjer viser turstier hentet fra UT.no. Blå linjer viser alternativene som vurderes for luftledning og jordkabel ut fra Nye Bjørke TS. Sjøkabel vises med grønn stiplet linje. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Det vil bli noe visuelle virkninger av ryddebeltet ved Tysseøyra. De visuelle virkningene vektlegges noe mindre da eksisterende luftspenn vil være synlig fra samme topper, og mer synlig når de merkes med lys og fargede master. Ved etablering av sjøkabel vil eksisterende fjordspenn rives, noe som vil ha en positiv virkning for utsikten fra delområdet. Det vurderes likevel at de visuelle virkningene er på en avstand som reduserer negative virkninger for delområdet, noe som medfører at de positive virkningene ved fjerning av fjordspenn ikke vil veie opp for negative virkninger av nytt ryddebelte. I tillegg vektlegges de visuelle virkningene noe mindre grunnet infrastruktur (bygninger) og skog som virker skjermende. Endringen i attraktivitet for delområdet vurderes å være liten, og dermed vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»** marginalt justert mot noe forringet grunnet større master.

Et delområde av svært stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.1.4 Alternativ 2.1-2.0-1.0

Alternativet er likt som 2.0 ved at det etableres kabelendemast ved Tysseøyra og går som sjøkabel over fjorden. Alternativet skiller seg fra 2.0 ved at det ut fra Bjørke TS går som jordkabel i veg frem mot kabelendemast.

Alternativet medfører ikke direkte arealbeslag innenfor delområdet (Figur 5-11). De visuelle fjernvirkningene av tiltaket vil være begrenset til kabelendemast, da verken jordkabel eller sjøkabel vil medføre negative visuelle fjernvirkninger for delområdet. Ettersom eneste visuelle virkning er kabelendemast på Tysseøyra, samt at riving av eksisterende fjordspenn legges til grunn, vurderes det at alternativet ikke vil medføre en reduksjon i attraktivitet for delområdet. Ved saneringen av eksisterende fjordspenn som er merket med lys og fargede master, vil dette alternativet medføre at utsikten ut mot fjorden får positive virkninger. Den positive visuelle virkningen vektlegges noe mindre grunnet infrastruktur (bygninger) og skog som virker skjermende. Likevel vurderes det at alternativet medfører en visuell endring mot det positive. Det vil bli noe visuelle virkninger av ryddebeltet ved Tysseøyra. De visuelle virkningene vektlegges noe mindre da eksisterende luftspenn vil være synlig fra samme topper, og mer synlig når de merkes med lys og fargede master. Det vurderes også at de visuelle virkningene er på en avstand som reduserer negative virkninger for delområdet. Endringen i attraktivitet for delområdet vurderes å være liten, og dermed vurderes delområdet for å være **«forbedret»** i øvre sjikt.

Et delområde av svært stor verdi som blir «forbedret» får konsekvensgrad **«noe positiv (1+)».**

5.3.1.5 Alternativ 3.0-1.0

Alternativet vil på samme måte som alternativene 1.0 og 2.0 gå ut fra Bjørke TS, men for dette alternativet går kraftledningen rett nordover i luftspenn mot Åkre og eksisterende fjordspenn. Alternativet passerer øst for eksisterende fjordspenn, og nye fire spennbukker plasseres rett nord for eksisterende, slik at fjordspennet går over fjorden parallelt med eksisterende, på nordsiden.

Alternativet medfører direkte arealbeslag innenfor delområdet (Figur 5-11). Luftledningen parallellføres med tursti og krysser noen mindre stier i området ved Åkre. Ved eksisterende fjordspenn og nord for eksisterende fjordspenn er det ingen registrerte turmål som påvirkes direkte. Alternativet vil medføre visuelle fjernvirkninger som kan medføre redusert attraktivitet. De visuelle virkningene vektlegges noe mindre da eksisterende luftspenn, som skal saneres, vil være synlig fra samme topper, når de merkes med lys og fargede master. Det vurderes også at de visuelle virkningene vil være på en avstand som reduserer grad av forringelse. Alternativet medfører arealbeslag parallelt med og over sti i delområdet, i et område hvor det ikke er kraftledninger i dag. Det vurderes at direkte arealbeslag og visuelle virkninger medfører at delområdet blir **«noe forringet»**.

Et delområde av svært stor verdi som blir «noe forringet» får konsekvensgrad **«noe negativ konsekvens (1-)»**.

5.3.1.6 Alternativ 3.1-3.0-1.0

Alternativet er likt som 3.0 ved at det etableres spennbukker og fjordspenn over fjorden, parallelt med eksisterende fjordspenn som skal saneres. Alternativet skiller seg fra 3.0 ved at det ut fra Bjørke TS går som jordkabel hovedsakelig lagt i veg, opp til omtrent rett øst for eksisterende fjordspenn, hvor alternativet går over til kabelendemast og fortsetter likt som 3.0.

Alternativet medfører direkte arealbeslag innenfor delområdet (Figur 5-11). Til forskjell fra alternativ 3.0 går første delen av dette alternativet i jordkabel, noe som ikke medfører visuelle virkninger eller permanente arealbeslag som påvirker friluftslivet. I området mellom Bjørke TS og frem mot vegen opp til Åkre vil jordkabelen medføre et ryddebelte, men videre når den går i veg vil det ikke være behov for ryddebelte. I området med turstien som berøres direkte vil dermed ikke alternativet ha en negativ virkning på funksjon eller tilgjengelighet etter endt anleggsperiode. Fra kabelendemast er påvirkningen av alternativet likt som beskrevet for alternativ 3.0, med fjordspenn parallelt for eksisterende. Ettersom jordkabelalternativet ikke medfører noen visuell endring eller endring i funksjon og tilgjengelighet, vurderes delområdet for å være **«noe forringet»** i nedre sjikt. Den positive virkningen av jordkabel vurderes ikke å veie opp for fjordspenn, i den grad at linjalen kan skyves over til ubetydelig endring.

Et delområde av svært stor verdi som blir «noe forringet» i nedre sjikt får konsekvensgrad **«noe negativ konsekvens (1-)»**.

5.3.2 Delområde 2: Vikelva

5.3.2.1 Alternativ 1.0

Eksisterende luftledning går som beskrevet i kap. 5.3.1. Ny ledning vil krysse Vikelva og dermed medføre direkte arealbeslag av delområdet. Ettersom elva ligger nede i et mindre dalsøkk, vil det være nullbelte for hogst der luftledningen krysser elva. Dette medfører at det ikke er behov for vegetasjonsrydding ved elva. Påvirkningen vil dermed kun være fra linene, som vil henge over elva, noe som kan oppleves negativt for den som står under og ved elva. Det er et område med rasteplass og sted for måling av fangst (Figur 5-12), men det legges til grunn at fiskeaktiviteten kan foregå også under luftledningsalternativet. Tiltaket medfører ingen endring i funksjon eller tilgjengelighet for å utføre ønsket friluftsaktivitet. Det vil også være noe synlighet der luftledningen går oppover mot Vikefjell.

Figur 5-12. Påvirkning av delområdet vises. Pilen markerer område hvor det er gjort funn under befaring av område hvor det er tydelig fiskeaktivitet. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Tiltaket krysser delområdet, men ettersom vegetasjonen kan bevares vil ikke det direkte arealbeslaget være like stort. Alternativet er nærmere rasteplassen ved elva, men ettersom den passerer nord for veien vil eksisterende infrastruktur medføre at de visuelle virkningene for delområdet blir mindre vektlagt. Det vil likevel medføre en liten reduksjon i attraktivitet at ledningen krysser delområdet. På bakgrunn av dette settes påvirkning til **«ubetydelig endring»** noe justert mot noe forringet grunnet arealbeslag og ryddebelte.

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.2.2 Alternativ 1.1-1.0

Alternativ 1.1-1.0 vil også krysse Vikelva, men noe lenger sør og oppstrøms i Vikelva. Det vil også være et nullbelte for hogst her, ettersom elva går i et mindre dalsøkk, som betyr at vegetasjonen vil bevares ved

elva. Påvirkning vil være knyttet til følelsen av linene som henger over elva. Tiltaket medfører ingen endring i funksjon eller tilgjengelighet. Alternativet medfører mastepunkt på Haukåsen, som er nærmere delområdet og vil være mer visuelt negativt fra rasteplassen i delområdet, enn for alternativ 1.0. Tiltaket krysser delområdet, men ettersom vegetasjonen kan bevares vil ikke det direkte arealbeslaget være like stort. Det vil likevel medføre en liten reduksjon i attraktivitet at ledningen krysser delområdet. På bakgrunn av dette settes påvirkning til **«ubetydelig endring»** i øvre sjikt.

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.2.3 Alternativ 2.0-1.0 og 2.1-2.0-1.0

Beskrivelsen av alternativene er lik som beskrevet i kapitlene 5.3.1.3 og 5.3.1.4. Alternativene 2.0-1.0 og 2.1-2.0-1.0 vurderes å ha lik påvirkning og konsekvens for delområdet, da alternative traseer med luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast ikke er synlige fra delområdet.

Tiltaket medfører ingen direkte arealbeslag av delområdet. Sjøkabel over fjorden vil medføre sanering av eksisterende fjordspenn, som i dag er synlig fra nordligste deler av delområdet. Dette vurderes for å ha noe positiv visuell virkning for delområdet. Visuelle virkninger vektlegges noe mindre ettersom det er bebygd areal, i tillegg til at fjordspennet er på en slik avstand at det ikke preger delområdet i dag. Dette medfører at endringen i attraktivitet vurderes for å være liten, slik at delområdet vurderes for å være **«forbedret»** i øvre sjikt mot ubetydelig.

Et delområde av middels verdi som blir «forbedret» i øvre sjikt får konsekvensgrad **«noe positiv (1+).**

5.3.2.4 Alternativ 3.0-1.0 og 3.1-3.0-1.0

Beskrivelsen av alternativene er lik som beskrevet i kapitlene 5.3.1.5 og 5.3.1.6. Alternativene vurderes å ha lik påvirkning og konsekvens for delområdet, da alternative traseer med luftledning eller jordkabel frem mot spennbukkene ikke er synlige fra delområdet.

Tiltaket medfører ingen direkte arealbeslag av delområdet. Situasjonen i delområdet vil overordnet være visuelle virkninger av at fjordspennet flyttes fra et sted til et annet. I og med at påvirkningen for delområdet er visuelle fjernvirkninger og eksisterende fjordspenn ikke preger delområdet, vurderes det at attraktiviteten til området vil endres i svært liten grad ved etablering av nytt fjordspenn.

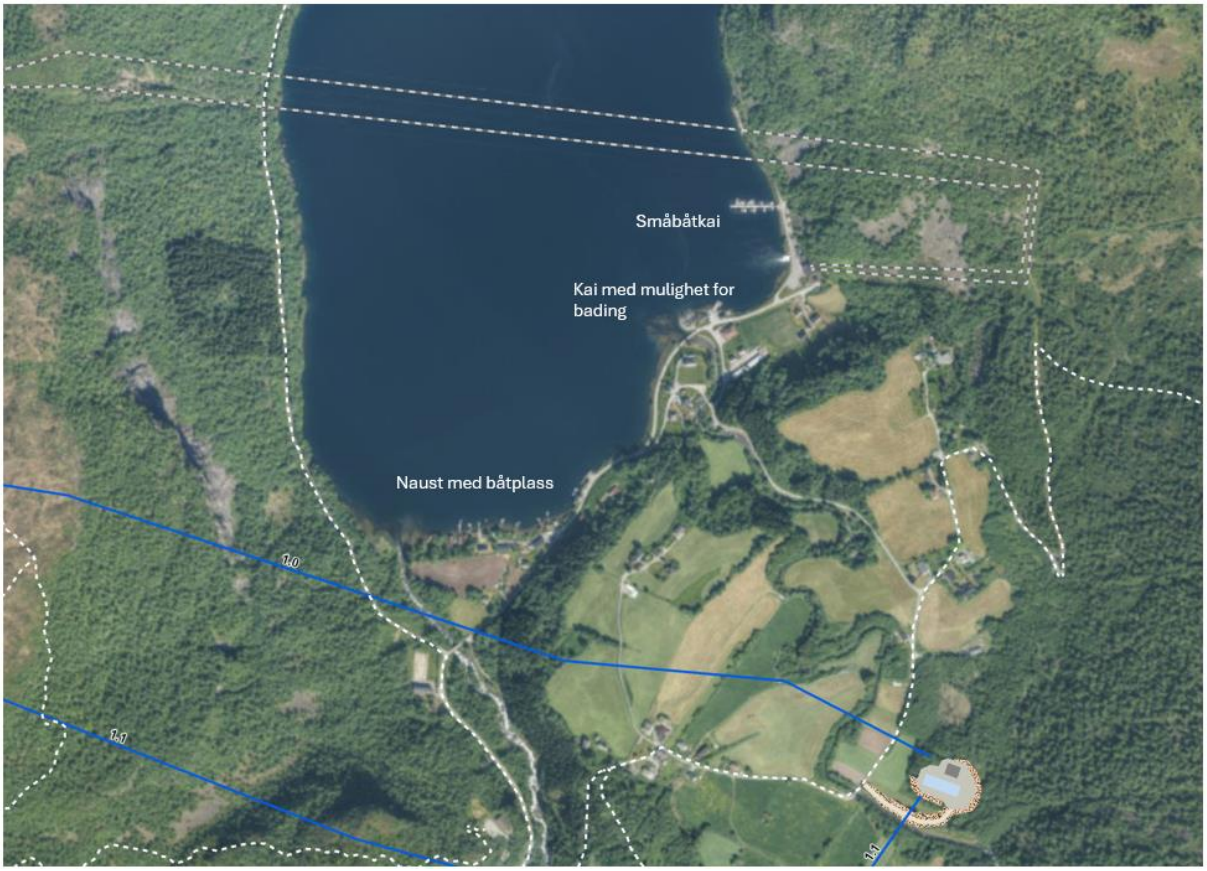

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig endring (0)»**.

5.3.3 Delområde 3: Bjørkevika

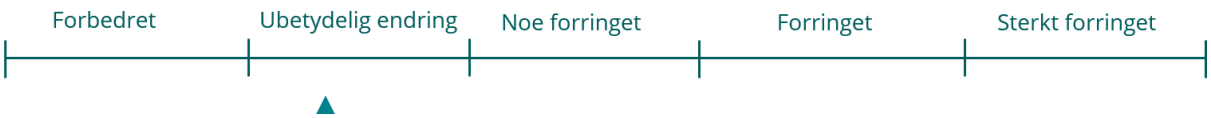
5.3.3.1 Alternativ 1.0

Tiltaket medfører at eksisterende fjordspenn som i dag krysser delområdet rives og fjernes. Alternativet medfører at tiltaket flyttes ut av delområdet (Figur 5-13).

Figur 5-13. Påvirkning av delområdet. Eksisterende fjordspenn vises her i gråstiplet linje. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Samlet vurderes det at delområdet får økt attraktivitet for bruken utover mot fjorden ved at de negative visuelle virkningene fra eksisterende fjordspenn forsvinner. Det legges her til grunn lyssatte fjordspenn, som vil være mer forringende enn dagens situasjon uten lys. Dette må imidlertid veies opp mot inngrep utenfor delområdet som får nye visuelle virkninger med master i hvitt og rødt og merkede liner. Det vurderes likevel at utsynsretningen for delområdet er hovedsakelig ut mot fjorden, og for brukere av fjorden til friluftslivsformål der vurderes fjerning av eksisterende luftspenn som en forbedring. Det vurderes derfor at det positive ved fjerning av eksisterende fjordspenn veier noe opp for de nye negative visuelle virkningene. På bakgrunn av dette vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»** i nedre sjikt mot forbedret.

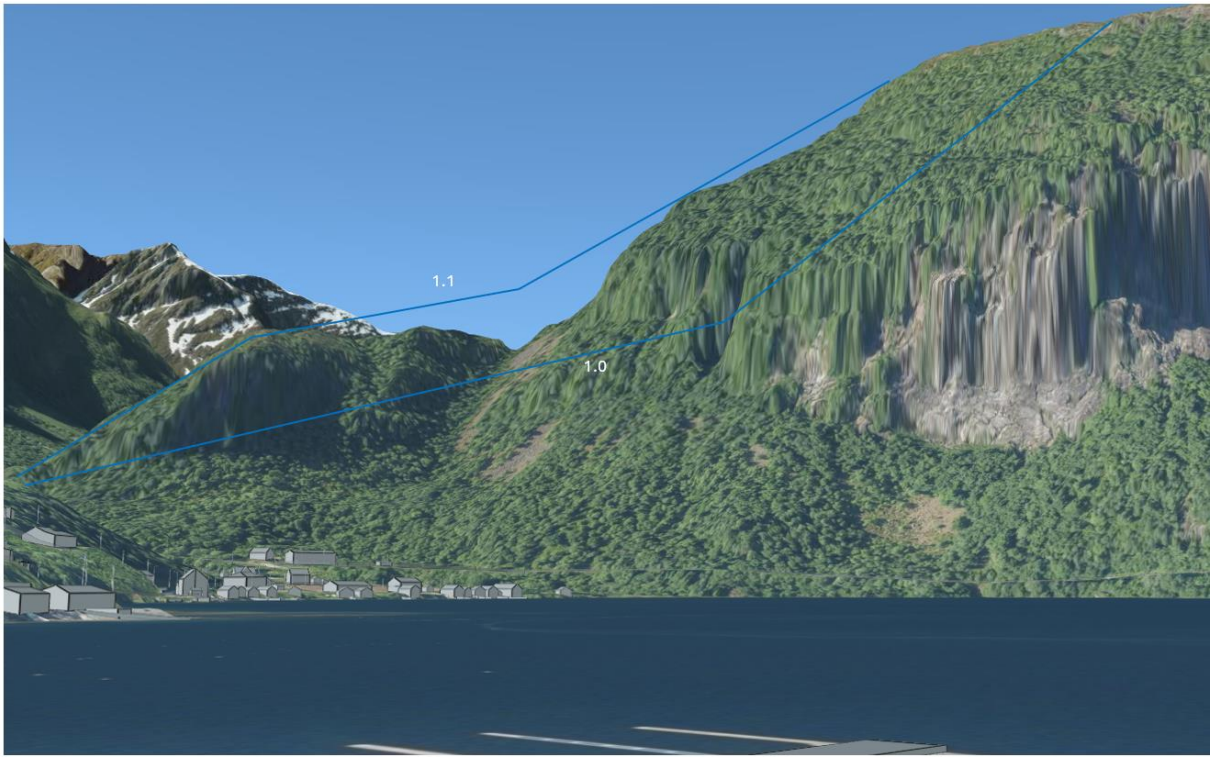
Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.3.2 Alternativ 1.1-1.0

Situasjonen for eksisterende ledning er lik som i kap. 5.3.3.1, og fjerningen vil også her ha en positiv visuell effekt for delområdet. Alternativet trekkes enda lenger unna delområdet forbi Bjørke i sør. Likevel vil særlig mast på Haukåsen farget i hvitt og rødt være synlig fra småbåtkaien og naustene når en ser opp mot fjellene over Bjørke (Figur 5-14; Figur 5-15). Ettersom alternativet vil ligge noe høyere på Haukåsen, kan luftspennet som ligger i horisonten ha en større visuell virkning for delområdet.

Figur 5-14. Dagens situasjon i Bjørkevika med naustene i forkant av bildet.

Figur 5-15. Begge alternativer vil være synlig fra småbåtkaien. Omtrentlig skissering av ledningstraseene ved blå linje. Bilde hentet fra Kommunekart 3D.

Fjerning av eksisterende luftspenn som skal merkes med lys medfører økt attraktivitet for brukere av friluftslivsområdet, ettersom utsynet mot fjorden vurderes for å være viktigst for delområdet. Dette må imidlertid veies opp mot inngrep utenfor delområdet, som får nye visuelle virkninger med master i hvitt og rødt og merkede liner. Det vurderes at mastepunkt på Haukåsen og opp mot Vikefjell vil være mer synlig i horisonten, og dermed ha større visuell virkning enn alternativ 1.0. Det positive ved fjerning av eksisterende luftspenn veies likevel over nye negative visuelle virkninger for delområdet. Det vurderes derfor at alternativet vil ha en **«ubetydelig endring»**, justert marginalt mot forbedret.

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.3.3 Alternativ 2.0-1.0 og 2.1-2.0-1.0

Beskrivelsen av alternativene er lik som beskrevet i kapitlene 5.3.1.3 og 5.3.1.4. Alternativene vurderes å ha lik påvirkning for delområdet, da forskjellen på de visuelle virkningene av luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast vurderes som marginale for delområdet grunnet avstand til områdene som er mest brukt til friluftslivsaktivitet i delområdet, lenger ute i fjorden. Påvirkning og konsekvens av alternativene vurderes derfor samlet.

Ved etablering av sjøkabel over fjorden vil det være kabelendemaster som etableres i strandsonen i kanten av delområdet. Dette kan medføre negative visuelle virkninger for delområdet. Sjøkabelen som etableres langs fjordbunnen vil ikke medføre noen permanent virkning på delområdet når det kommer til funksjon og tilgjengelighet, og det vil heller ikke medføre negative visuelle virkninger. Der kabelen går i land vil det være et stort kabelskilt som vil kunne ha en negativ visuell virkning for brukere av delområdet ved Tysseøyra og båthavna innerst i fjorden. Her er det likevel eksisterende infrastruktur ved bygninger og kraftledninger, som medfører at vektleggingen av visuelle virkninger blir noe mindre. Ved innføringen vil det også være ankringsforbud, noe som kan påvirke bruken av delområdet med båt. Det er likevel et område med kai og båthavn i nærheten, som er steder det vil være mer naturlig å forankre enn inne ved grunna der kabelen ilandføres.

Lenger ute i fjorden vil avstanden medføre av det ikke vil ha en påvirkning for brukere. Når eksisterende fjordspenn saneres vil delområdet ha et nærmere inngrepsfritt uttrykk. De visuelle virkningene av kabelendemast vektlegges også mindre ved at området er bebygd. De visuelle virkningene vil være størst i strandsona, og ikke like dominerende lenger ute i fjorden. Videre vil de visuelle virkningene av luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast være minimale fra delområdet, på grunn av topografi. Ryddebelte av luftledningen vil være noe mer synlig enn jordkabelalternativet, men det vurderes at den marginale forskjellen ikke vil medføre endring i konsekvensgrad.

Det vil bli noe visuelle virkninger av ryddebeltet ved Tysseøyra, samt at det ved jordkabelalternativet vil være et skilt som markerer kabelen. De visuelle virkningene vektlegges noe mindre da eksisterende luftspenn er synlig fra delområdet, og vil bli mer synlig når de merkes med lys og fargede master. Det vurderes også at de visuelle virkningene er på en avstand som reduserer negative virkninger for delområdet. Endringen i attraktivitet for delområdet ved sanering av eksisterende fjordspenn vurderes å positiv, og dermed vurderes delområdet for å være **«forbedret»** mot ubetydelig.

Et delområde av middels verdi som blir «forbedret» i øvre sjikt får konsekvensgrad **«noe positiv (1+).**

5.3.3.4 Alternativ 3.0-1.0 og 3.1-3.0-1.0

Beskrivelsen av alternativene er lik som beskrevet i kapitlene 5.3.1.5 og 5.3.1.6. Alternativene vurderes å ha lik påvirkning for delområdet, da forskjellen på de visuelle virkningene av luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast vurderes som marginale grunnet avstand til delområdet. Det vurderes at den marginale forskjellen ikke vil medføre endring av konsekvensgrad. Påvirkning og konsekvens av alternativene vurderes derfor samlet.

Grunnet topografi er de visuelle virkningene av alternativene 3.0 og 3.1 frem mot spennbukkene mindre synlig fra delområdet. Ved Åkre og videre bak eksisterende fjordspennbukker vil ny ledning være synlig. Jordkabel opp mot Åkre vil ha noe mindre negativ visuell virkning for delområdet, men grunnet avstander er påvirkningen marginal. Det går eksisterende luftledning i åssiden som ikke vil rives som følge av tiltaket, og dermed vil ny luftledning komme i tillegg. De eksisterende mastene er mindre enn 132 kV mastene, men grunnet avstand vurderes det at endringen i attraktivitet er minimal.

Tiltaket medfører fjerning av eksisterende luftspenn over delområdet som skal merkes med lys, og etablering av et nytt fjordspenn nord for det eksisterende. Situasjonen for dette delområdet vil dermed være at inngrepet flyttes fra et sted til et annet, og rent matematisk vil inngrepene gå i «null» innenfor delområdet. De visuelle virkningene for alternativet over fjorden vil ikke skille seg særlig fra dagens situasjon. Fjordspennet

medfører at brukere av delområdet kan oppleve at linene henger over, noe som kan skape en negativ opplevelse. Det vurderes dog at de tekniske inngrepene er tilnærmet like som dagens situasjon. I tillegg vil de nye spennbukkene etableres høyere, som gjør at linene som henger over delområdet vil føles fjernere enn dagens. Sammensatt med at tiltaket ikke medfører endring i funksjon eller tilgjengelighet. Delområdet vurderes derfor for å bli **«ubetydelig endret»**.

Et delområde med middels verdi som blir ubetydelig endret får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.4 Delområde 4: Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen

5.3.4.1 Alternativ 1.0

Eksisterende ledning går i ytterkanten av delområdet når det krysser over fjorden, og går videre opp Bakkedalen. Alternativet medfører direkte arealbeslag i delområdet, noe som gir fysiske endringer av delområdet. Ledningstraseen krysser stien som går opp til Vikefjell fra Bakkedalen (Figur 5-16), noe som vil skape en negativ følelse ved at linene henger over. I tillegg vil ledningsalternativet medføre at det blir mastepunkt omtrent 120 m fra gapahuken som står på toppen av Vikefjell. I dag er området ved gapahuken et utsiktspunkt mot Hjørundfjorden (Figur 5-17). Alternativ 1.0 vil derfor medføre en forringelse av utsikten ut mot fjorden, og skape en negativ følelse ved en mast som rager høyt over seg selv (Figur 5-18). Modellvisualiseringen viser ikke vegetasjon, og dermed viser denne «worst-case» for hvordan det blir seende ut. Selv om mastetypen er av stålverk som medfører noe sikt gjennom, vil fargene på masten medføre en større visuell endring. Mastene vil også være synlig lenger opp mot Oddekloven, og mer synlig sammenlignet med eksisterende ledning. Dette vil likevel være en fjernvirkning da avstanden til mastepunktet er relativt stor. For utsikten ned mot Bjørke vil det også være en visuell endring, men kryssingen av jordbrukslandskapet vil være mindre synlig ettersom det krever mindre ryddebelte.

Figur 5-16. Påvirkning av delområdet av alternativene 1.0 og 1.1. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Figur 5-17. Dagens situasjon for utsikten mot Hjørundfjorden fra gapahuken på Vikefjell.

Figur 5-18. Modellert skisse av ledningsalternativet som krysser foran gapahuken. Skissen viser master i gult, men mastene vil være hvite og røde.

Alternativet medfører ingen endring i funksjon, da det vil være mulig å gå under traseen. Tilgjengeligheten forblir også uendret. Det vurderes likevel at utsiktspunktet ved gapahuken, som er et viktig bruksområde i delområdet, forringes av de visuelle virkningene slik at attraktivitet vurderes som svært redusert. Turområdet er likevel ett av få alternativ til mer lettgåtte toppturer, og ettersom tiltaket ikke medfører endret funksjon vil

det fortsatt være mulig å benytte seg av turområdet. De visuelle virkningene av alternativet oppover Bakkedalen er minimale slik at de ikke utgjør noe for påvirkningsgraden. Arealbeslaget og den negative virkningen som parallelføring og kryssing av stier medfører for friluftlivsbrukere, sammensatt med at områdets tilgjengelighet og funksjon forblir uendret, medfører at påvirkningen for delområdet settes til **«forringet»** mot nedre sjikt.

Et delområde av stor verdi som blir «forringet» i nedre sjikt, får konsekvensgrad **«middels negativ konsekvens (2-)»**.

5.3.4.2 Alternativ 1.1-1.0

Beskrivelsene av forskjellen mellom eksisterende ledning og alternativet er tilsvarende som for alternativ 1.0. Dette alternativet gir også arealbeslag i området i forhold til dagens situasjon. Traseen vil være lenger unna stien som går opp fra Bakkedalen og opp på Vikefjell og gapahuken, og dermed være mindre synlig fra denne siden (Figur 5-19). Fra gapahuken vil alternativet være mindre synlig, men deler av mastene vil kunne stikke opp bak åsen. Utsiktspunktet mot Hjørundfjorden er derfor i dette tilfelle bevart, men den visuelle endringen av utsikten ned mot Bjørke vil være større ettersom alternativet går i større grad i skogsområder i bakkant av Bjørkegardane som medfører behov for ryddebelte.

Figur 5-19. Alternativet medfører at ledningen vil være skjult fra stien som går opp til gapahuken fra Bakkedalen.

Alternativet medfører også kryssing av sti opp fra Haukly ungdomshus to ganger, samt at stien som fortsetter opp på Oddekloven også krysses av alternativet (Figur 5-16). Ettersom ledningen går lengre i luftspenn vil mye av vegetasjonen ved stien kunne bevares noe som gir skjerming for turstien, men tiltaket vil likevel gi en negativ virkning ved følelsen av liner som blir hengende over. Turstien passerer rett sør for mastepunkt på Haukåsen, og ettersom vegetasjonen vil måtte fjernes her vil det medføre en forringelse av Haukåsen som et utsiktspunkt. Videre oppover går stien noe lenger unna ledningen, men når stien kommer opp over toppen mot gapahuken krysser ledningen igjen og her vil det også være flere synlige mastepunkter. Den største masten her som farges i rødt og hvitt vil også her ha en plassering som forringer utsikten mot Hjørundfjorden i det en kommer opp på toppen, selv om utsikten nærmere gapahuken er fri for ledninger. Selv om mastepunktene videre er av varianten H-master, vil det likevel medføre en reduksjon i attraktivitet i et område som i dag ikke har eksisterende infrastruktur.

Området ved gapahuken er et viktig bruksområde for delområde, hvor brukere gjerne vil oppholde seg i en lengre periode enn andre deler av delområdet. Dette er også et område en går til for utsikten ut over Hjørundfjorden. Det vurderes derfor at alternativet hvor ledningen går i bakkant av gapahuken er noe mindre

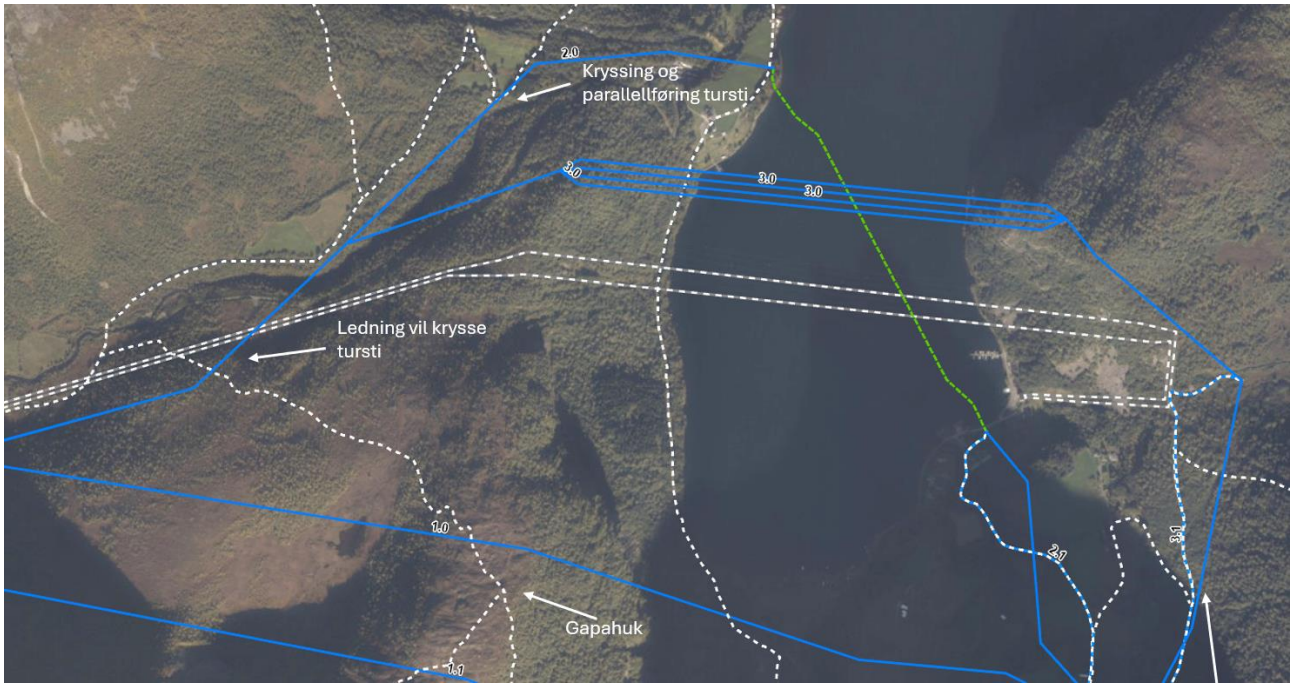
forringende for delområdet. Alternativet vil medføre et arealbeslag ved at den krysser ledningen flere ganger, men skogens skjermende funksjon medfører at den visuelle virkningen av dette vektlegges noe mindre for de kryssingene. Det er særlig mastepunktet på toppen som vil trekke ned attraktiviteten her. På bakgrunn av en redusert attraktivitet grunnet mastepunkt på Vikefjell, men som ikke forringer i like stor grad som alternativ 1.0, vurderes delområdet som **«noe forringet»** i øvre sjikt.

Et delområde av stor verdi som blir «noe forringet» i øvre sjikt, får konsekvensgrad **«middels negativ konsekvens (2-)»**.

5.3.4.3 Alternativ 2.0-1.0 og 2.1-2.0-1.0

Beskrivelsen av alternativene er lik som beskrevet i kapitlene 5.3.1.3 og 5.3.1.4. Alternativene vurderes å ha lik påvirkning for delområdet, da forskjellen på de visuelle virkningene av luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast vurderes som marginale grunnet avstanden fra delområdet. Påvirkning og konsekvens av alternativene vurderes derfor samlet.

Figur 5-20. Påvirkning i delområde Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen. Hvite stiplede linjer viser turstier hentet fra UT.no. Blå linjer viser alternativene som vurderes for luftledning, jordkabel eller sjøkabel ut fra nye Bjørke TS. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Alternativet medfører ikke direkte arealbeslag i delområdet, men går helt i kanten av delområdet. Den krysser også turstien som går opp mot gapahuken på Vikefjell (Figur 5-20). Det er hovedsakelig visuelle virkninger som påvirker delområdet. Luftledning eller jordkabel gjennom Bjørke, samt sjøkabel over til Finnes vil medføre at utsiktspunktet på Vikefjell bevares. Visuelle fjernvirkninger av luftledning eller jordkabel i Bjørke er marginal grunnet avstand, og ettersom området er bebygd og visuelle virkninger dermed vektlegges noe mindre. Kabelendemast på Finnes og luftledning oppover mot Bakkedalen vil være noe

synlig fra utsiktspunktet, men grunnet avstand vil de negative visuelle virkningene være marginale. Sanering av eksisterende fjordspenn vil medføre en positiv virkning for delområdet. Ettersom eksisterende fjordspenn ikke påvirker delområdet i særlig stor grad, vurderes det likevel at den positive virkningen ved fjerning ikke medfører at linjalen skyves over til forbedret. Delområdet vurderes derfor for å være **«ubetydelig endret»** i nedre sjikt.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret», får konsekvensgrad **«ubetydelig endring (0)»**.

5.3.4.4 Alternativ 3.0-1.0 og 3.1-3.0-1.0

Beskrivelsen av alternativene er lik som beskrevet i kapitlene 5.3.1.3 og 5.3.1.4. Alternativene vurderes å ha lik påvirkning for delområdet, da forskjellen på de visuelle virkningene av luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast vurderes som marginale grunnet avstanden fra delområdet. Påvirkning og konsekvens av alternativene vurderes derfor samlet (Figur 5-21).

Figur 5-21. Omtrentlig skissering av plassering av alternativ 3.0 i terrenget, og i forhold til eksisterende fjordspenn. Kabelalternativet går i veg som vises parallelt med 3.0-alternativet.

Alternativet medfører ikke arealbeslag innenfor delområdet, og påvirkningen av delområdet er hovedsakelig knyttet til visuelle fjernvirkninger. Luftlednings- og jordkabelalternativet som går fra Bjørke og opp til Åkre vil være synlig fra delområdet på grunn av vegetasjonsryddingen som kreves for traseene.
Jordkabelalternativet går hovedsakelig i eksisterende veg frem mot kabelendemast i bakkant av

eksisterende fjordspennbukker. De visuelle virkningene vil være marginale på grunn av avstanden, samt at det allerede er eksisterende infrastruktur i området (Figur 5-21).

Videre plasseres nye spennbukker noe lenger nord enn eksisterende bukker, og lenger oppe i terrenget enn dagens situasjon. Dette kan medføre at spennbukker og selve linene over fjorden kan bli mer synlig fra Vikefjell og gapahuken. På vestsiden av fjorden plasseres ikke spennbukkene innenfor delområdet, og lenger nord enn dagens master. I og med at dagens fjordspennbukker ikke preger delområdet visuelt, vurderes det at nye fjordspenn som plasseres lenger nord ikke vil ha en visuell påvirkning på delområdet. Vegetasjon i delområdet er med på å skjerme stiens utsikt mot traseene. Det er derfor fjordspennets synlighet fra Vikefjell og gapahuken som vil medføre en virkning for delområdet. Påvirkningen vil dermed være at eksisterende fjordspenn flyttes noe lenger opp i terrenget. Det vurderes at dette vil kunne medføre en liten reduksjon i attraktivitet fra utsiktspunktet ved gapahuken, men siden det er et eksisterende fjordspenn vektlegges de visuelle virkningene mindre. Delområdet vurderes for å være **«ubetydelig endret»** noe justert opp mot noe forringet, grunnet de visuelle virkningene fra utsiktspunktet.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» i øvre sjikt, får konsekvensgrad **«ubetydelig endring (0)»**.

5.3.5 Delområde 5: Turområde mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen

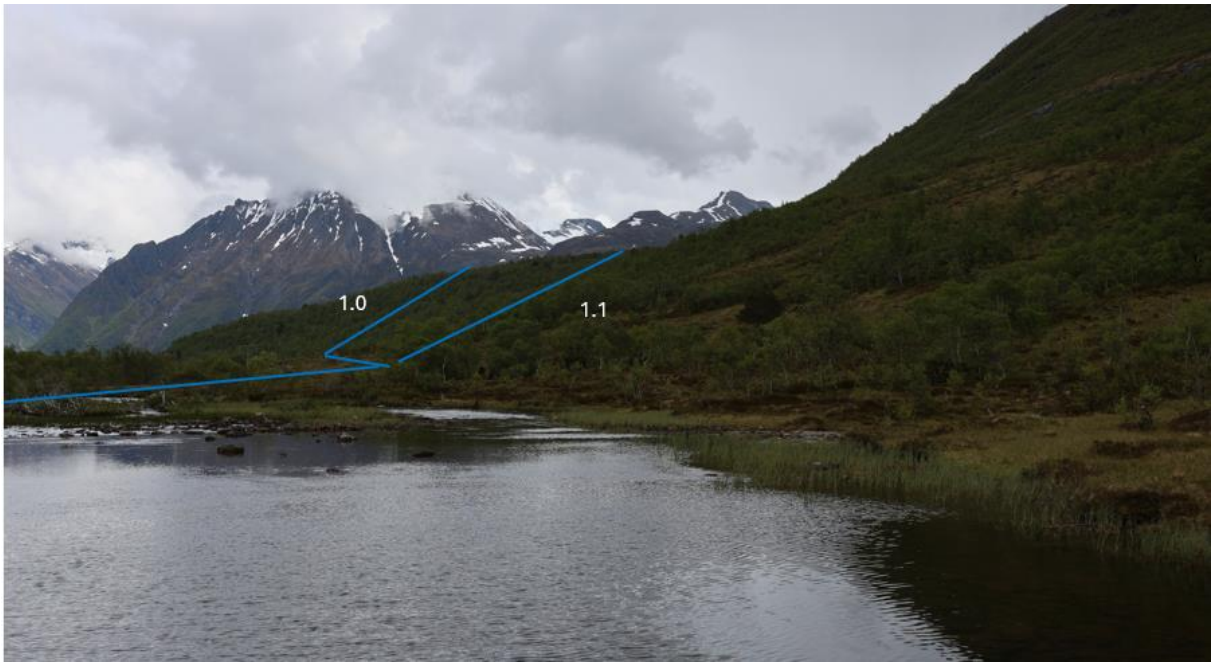
5.3.5.1 Alternativ 1.0

Eksisterende ledning går i dette delområdet oppover Bakkedalen fra eksisterende fjordspenn, og følger hovedsakelig grusvegen (Figur 5-22). Eksisterende ledning krysser også elva som renner fra Bakkedalsvatnet ved flere anledninger og mastene er synlig nedover dalen ettersom det er lav vegetasjon.

Alternativet medfører direkte arealbeslag i delområdet, der ny ledning kommer ned fra Vikefjell og krysser elva mindre grad enn eksisterende ledning (Figur 5-23). Sanering av eksisterende ledning vil medføre at fjordspennet fjernes.

Figur 5-22. Dagens situasjon på veg opp Bakkedalen, her krysser eksisterende ledning elva og følger parallelt med grusvegen. Elva passerer ledningsstrekningen rett vest for traseen. Bildet er tatt i retning østover mot Finnes.

Figur 5-23. Forenklet skissering for å synliggjøre de to alternativene når de kommer ned fra Vikefjellet og ned i Bakkedalen. Alternativ 1.0 går videre over elva. Bildet tatt rett øst for Bakkedalsvatnet.

Situasjonen for dette delområdet vil hovedsakelig være at inngrepet flyttes fra et sted til et annet, og matematisk sett vil derfor inngrepene gå i «null» innenfor delområdet. Ved sanering av eksisterende ledning vil dagens parallellføring med grusveien opp Bakkedalen reduseres og mastene ved fjordspennet fjernes, men det vil likevel være noe parallellføring der alternativet kommer ned fra over Vikefjell. Sanering av eksisterende fjordspenn vil frigjøre arealet ved at master fjernes og ryddebeltet kan gro igjen. Området ved eksisterende spenn er mindre brukt som turområde, men det kan ikke utelukkes at området brukes til jakt eller annen bruk. Saneringen kan derfor ha en lokal positiv påvirkning, men mulig også en negativ virkning for jakt som benytter seg av de åpne områdene, men vurderes ikke for å være av den betydning at det medfører at tiltaket forbedrer eller forringer friluftslivet. Alternativet vil også medføre mindre kryssinger av Sætreelva enn for dagens situasjon, ettersom alternativet ikke krysser elva, men parallellføres med den en strekning. De visuelle virkningene for alternativet i dette delområdet vil være minimale ettersom det ikke vil være til stor forskjell fra dagens situasjon. Ny kraftledning vil medføre et bredere ryddebelte, men dette bidrar i liten grad til et arealbeslag som påvirker friluftslivet.

Delområdet vurderes derfor for å bli **«ubetydelig endret»** marginalt justert mot noe forringet, grunnet effekten av bredere ryddebelte og noe høyere master i kompositt.

Et delområde med «stor verdi» i nedre sjikt som blir ubetydelig endret i øvre sjikt får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.5.2 Alternativ 1.1-1.0

Alternativet kommer ned fra Vikefjell lenger sør enn alternativ 1.0, og kommer skrått nedover terrenget før den møter alternativ 1.0 i kryssingen over elva (Figur 5-23). I og med at traseen kommer ned fra Vikefjell lenger sør, medfører den at kraftledningen trekkes lenger unna elva og grusveien som går opp Bakkedalen. Alternativet vil medføre ryddebelte i en del av delområdet hvor det ikke var ryddebelte før, noe som medfører en tilsvarende situasjon som for alternativ 1.0 der inngrepet flyttes fra et sted til et annet. Det vurderes likevel at de visuelle virkningene vil være minimale, ettersom det går en kraftledning i området i dag. Som beskrevet i kap. 5.3.5.1 vil også saneringen av eksisterende fjordspenn medføre at arealer frigis og kan gro igjen. Ny kraftledning vil medføre bredere ryddebelte, men det bidrar i liten grad til et arealbeslag som påvirker friluftslivet. Det vurderes å være en noe positiv virkning at traseen flyttes lenger unna turstien og Sætreelva. Delområdet vurderes som **«ubetydelig endret»** marginalt justert mot forbedret, på bakgrunn av at inngrepet flyttes fra et sted til et annet, men at det vil gi noe positive virkninger at kraftledningen flyttes bort fra turstien og elva.

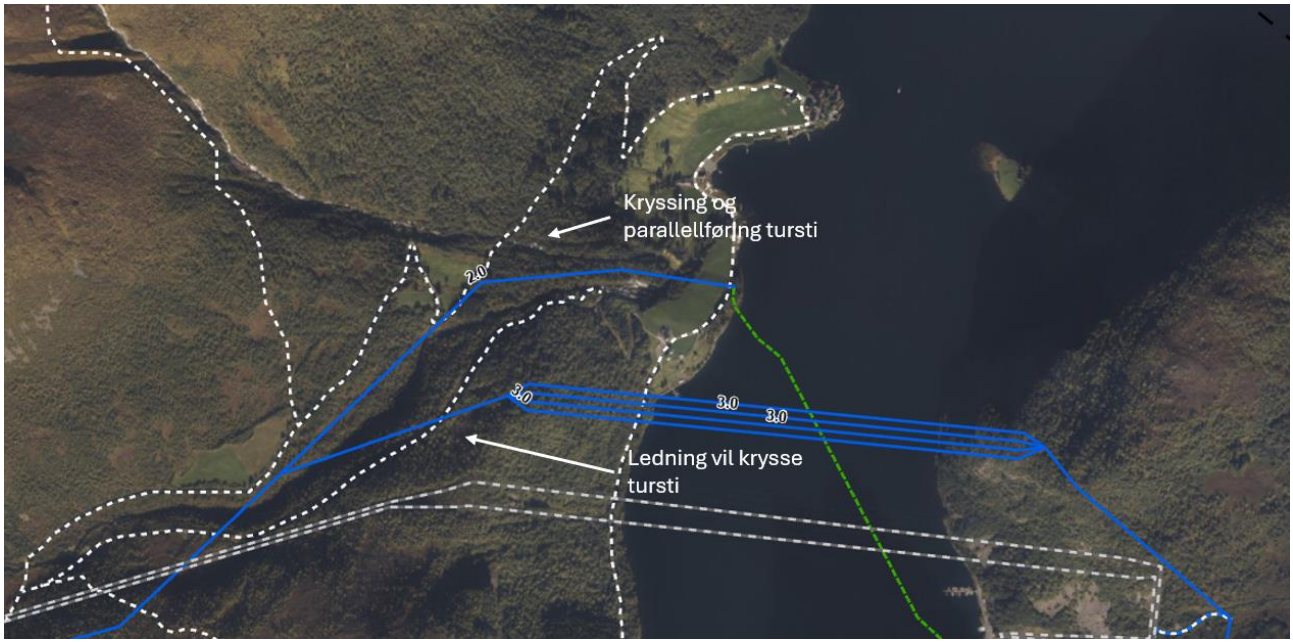
Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.5.3 Alternativ 2.0-1.0 og 2.1-2.0-1.0

Eksisterende ledning går som beskrevet i kap. 5.3.5.1. Beskrivelsen av alternativene er lik som beskrevet i kapitlene 5.3.1.3 og 5.3.1.4. Vurderingene som er gjort for øvrige deler av traseen nærmere Bjørke er lik som beskrevet for delområdene 3 og 4. Alternativene 2.0 og 2.1 vurderes å ha lik påvirkning for delområdet, da forskjellen på de visuelle virkningene av luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast vurderes som

marginale grunnet avstanden fra delområdet. Påvirkning og konsekvens av alternativene vurderes derfor samlet.

Alternativet medfører direkte arealbeslag i delområdet (Figur 5-24). Sjøkabelen går over i kabelendemast på Finnes, nærme turstien som er inkludert i den merkede turen: Hjørundfjorden rundt. Alternativet krysser stien først ved Finnes, og deretter går den vestover og møter igjen grusvegen og turstien opp mot Bakkedalen. Her krysses og parallellføres traseen med grusvegen og stien. I begge områder vil dette påvirke stien ved at linene blir hengende over turvegen, samt at ryddebelte åpner opp og bryter landskapet. Ved Finnes er det eksisterende bebyggelse, noe som gjør at de visuelle virkningene tilegnes noe mindre vekt (Figur 5-25). Lenger oppe i Bakkedalen vil 2.0 traseen krysse tursti, men i et område hvor eksisterende luftledning krysser samme tursti.

Figur 5-24. Påvirkning i delområde 5. Hvite stiplede linjer viser turstier hentet fra UT.no. Blå linjer viser alternativene som vurderes for luftledning og jordkabel, og grønn stiplet linje viser sjøkabelalternativ. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Figur 5-25. Omtrentlig plassering av luftledningstraseen alternativ 2.0. Kabelendemasten er planlagt plassert i det mindre skogholtet til høyre for vegen, og traseen krysser vegen før den går videre oppover mot Bakkedalen. Bildet er tatt med utsikt mot Finnes som er synlig i bakkant.

Alternativet medfører direkte arealbeslag i større grad enn eksisterende ledning for delområdet, ettersom luftledningstraseen fra kabelendemast ved Finnes og opp Bakkedalen går innenfor delområdet. Selv om arealbeslaget er omtrent tilsvarende som dagens situasjon, og tiltaket i hovedsak medfører flytting av inngrepet fra et sted til et annet, er det likevel vurdert for å være en fysisk endring som reduserer området noe. Kraftledningen vil ikke fungere som barriere, og områdets funksjon forblir uendret. Det vil medføre en visuell virkning ved at traseen kommer nærmere turstien opp Bakkedalen og krysser og parallellføres med denne. Parallellføring med stier vurderes som mer negativt enn en enkel kryssing, og forringelsen forsterkes derfor noe ved at ledningen parallellføres med stien. Ettersom området er noe bebygd, og skogen gir skjerming for deler av traseen, vektlegges de visuelle virkningene noe mindre. På bakgrunn av arealbeslag som reduserer attraktivitet av delområdet innenfor traséseksjonen, settes påvirkningen til **«noe forringet»** i nedre sjikt.

Et delområde av stor verdi som blir «noe forringet» i nedre sjikt mot ubetydelig, får konsekvensgrad **«noe negativ konsekvens (1-)»**.

5.3.5.4 Alternativ 3.0-1.0 og 3.1-3.0-1.0

Beskrivelsen av alternativene er lik som beskrevet i kapitlene 5.3.1.5 og 5.3.1.6. Vurderingene som er gjort for øvrige deler av traseen nærmere Bjørke er lik som beskrevet for delområdene 3 og 4. Alternativene vurderes å ha lik påvirkning for delområdet, da forskjellen på de visuelle virkningene av luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast vurderes som marginale grunnet avstanden fra delområdet. Påvirkning og konsekvens av alternativene vurderes derfor samlet.

Alternativet medfører direkte arealbeslag i delområdet (Figur 5-24). Nytt fjordspenn vil etableres parallelt med eksisterende, og i prinsippet vil situasjonen for delområdet være at inngrepet flyttes fra et sted til et annet. De nye fjordspennbukkene vil plasseres lenger nord enn eksisterende, og vil ha et annet uttrykk da de planlegges som fagverksmaster i stål merket med lys og farge. Ved at tiltaket går lenger nord enn dagens situasjon, føres det også nærmere turstien opp Bakkedalen. I tillegg krysses turstien som går opp til Bakkedalen fra Vågen kraftverk.

I nullalternativet legges det til grunn at eksisterende fjordspenn også merkes iht. luftfartsloven med lys og farge, noe som ikke var tilfelle ved befaringstidspunktet. Det vurderes derfor at nye master vil medføre en liten reduksjon i attraktivitet for delområdet. Ettersom det er eksisterende kraftledning rett ved vektlegges visuelle virkninger noe mindre. Alternativet medfører ingen endring i tilgjengelighet eller funksjon. Alternativet medfører ingen endring i tilgjengelighet eller funksjon. Delområdet vurderes for å være **«ubetydelig endret»** i øvre sjikt mot forringet, ettersom nye spennbukker vil medføre et annet uttrykk enn dagens spennbukker, samt at ledningen vil komme nærmere tursti enn dagens situasjon der alt. 2.0 og 3.0 møtes.

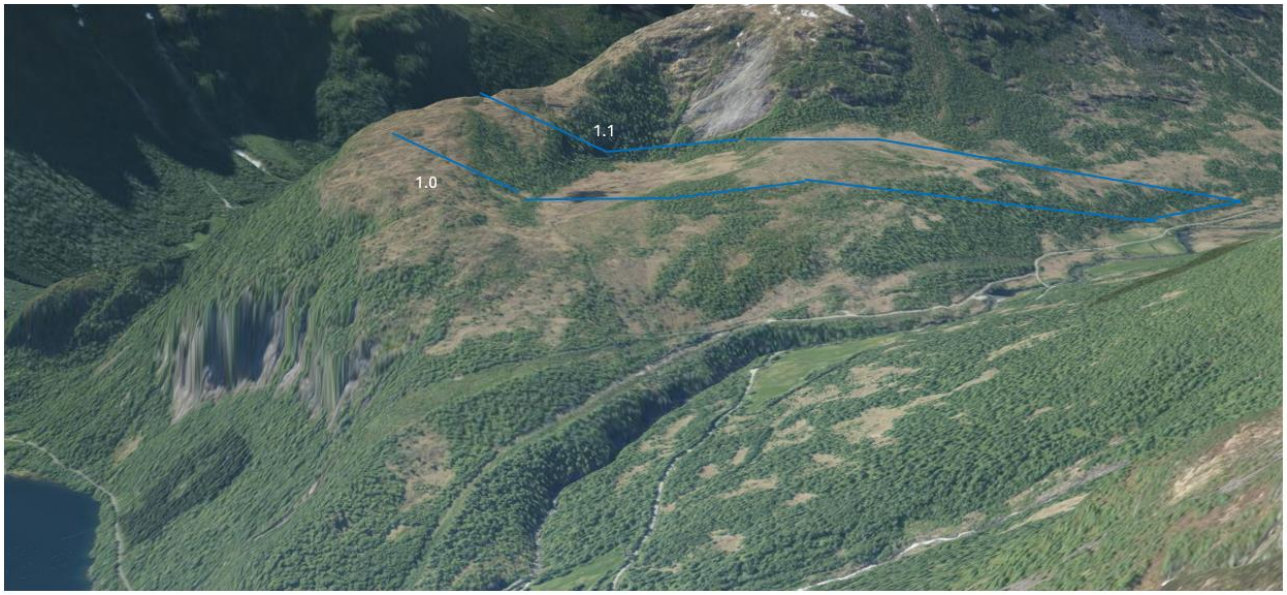

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» i øvre sjikt, får konsekvensgrad **«noe negativ konsekvens (1-)»**.

5.3.6 Delområde 7: Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane

5.3.6.1 Alternativ 1.0

Alternativet medfører ingen arealbeslag for delområdet, og dermed ingen endring for funksjon eller tilgjengelighet. I denne traséseksjonen er det kun Kjerringkjeftane og Dukhornet som har synlighet mot Bjørke (Figur 5-33). Eksisterende ledning er svært lite synlig fra Kjerringkjeftane og Dukhornet grunnet avstand. Alternativet medfører at ledningen flyttes noe lenger opp i terrenget enn dagens ledning. På denne avstanden vil det være ryddebeltet som hovedsakelig gir visuell endring, samt luftspenn som går ned mot Bjørke.

Figur 5-33. Alternativene 1.0 og 1.1 sett fra Kjerringkjeftane i fugleperspektiv. Bilde hentet fra kommunekart 3D.

Det vurderes at alternativet vil medføre visuelle virkninger for turmålene som har sikt ned mot traseen, men grunnet avstand vil endringen være marginal. Ved etablering av ny trasé lenger oppe i terrenget enn for dagens situasjon, vil ryddebeltet kunne være synlig. Tiltaket medfører også at dagens fjordspenn saneres, som ligger nærmere og har et bredere ryddebelte. Det vurderes derfor at denne endringen, fra bredt til smalere ryddebelte vil ha en noe positiv visuell virkning for delområdet. På bakgrunn av dette vurderes påvirkningen av delområdet til **«ubetydelig endret»** marginalt justert ned mot forbedret.

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.6.2 Alternativ 1.1-1.0

Den relative avstanden mellom alternativ 1.0 og 1.1-1.0 er liten sett fra delområdet. Det vurderes derfor at den visuelle virkningen for alternativet vil være lik som for alternativ 1.0.

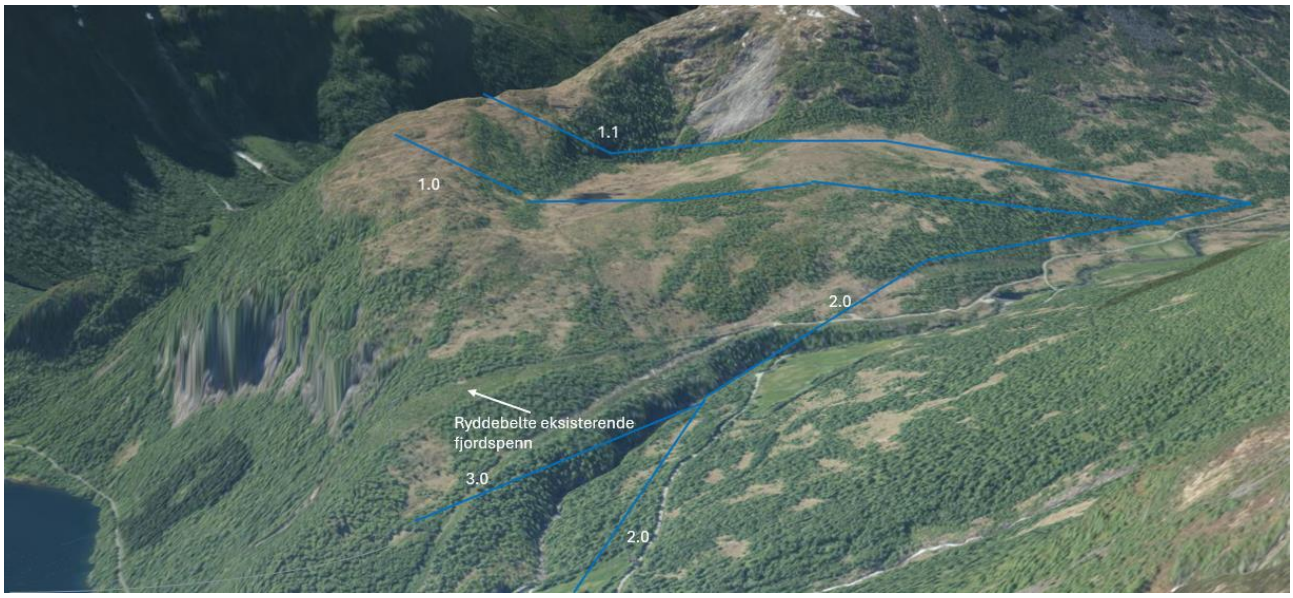
Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.6.3 Alternativ 2.0-1.0 og 2.1-2.0-1.0

Alternativene 2.0 (luftledning) og 2.1 (jordkabel) i Bjørke vurderes å ha lik påvirkning for delområdet, da forskjellen på de visuelle virkningene av luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast, da verken jordkabel eller luftledning vil ha en visuell virkning for delområdet grunnet avstand. Påvirkning og konsekvens av alternativene vurderes derfor samlet.

Alternativet medfører ingen arealbeslag for delområdet, og dermed ingen endring for funksjon eller tilgjengelighet. Innenfor traséseksjonen er det kun toppene Kjerringkjeftane og Dukhornet som har synlighet

mot Bjørke (Figur 5-35). Eksisterende ledning er svært lite synlig fra Kjerringkjeftane og Dukhornet grunnet avstand. Alternativet medfører sjøkabel over fjorden, slik at eksisterende luftspenn fjernes.

Figur 5-35. Alternativene 1.0, 1.1, 2.0 og 3.0 sett fra Kjerringkjeftane i fugleperspektiv. Omtrentlig plassering av traseer og fjordspenn. Bilde hentet fra kommunekart 3D.

Ryddebelte ved eksisterende fjordspenn vil derfor kunne vokse tilbake til naturlig stand som følge av saneringen. Samtidig vil ny ledning opp Bakkedalen medføre et nytt ryddebelte, noe smalere enn dagens og noe nærmere delområdet. Likevel vurderes avstanden til tiltaket for å være såpass stor at de visuelle virkningene blir minimale. Det vurderes at toppene med sikt ned mot traseen ikke vil påvirkes slik at attraktiviteten reduseres særlig. Da tiltaket ligger omtrent på samme sted som dagens inngrep, og utsikten i liten grad endres vurderes delområdet som **«ubetydelig endret»** marginalt justert opp mot noe forringet.

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.3.6.4 Alternativ 3.0-1.0 og 3.1-3.0-1.0

Alternativene 3.0 (luftledning) og 3.1 (jordkabel) i Bjørke vurderes å ha lik påvirkning for delområdet, da forskjellen på de visuelle virkningene av luftledning eller jordkabel frem mot kabelendemast, da verken jordkabel eller luftledning vil ha en visuell virkning for delområdet grunnet avstand. Påvirkning og konsekvens av alternativene vurderes derfor samlet.

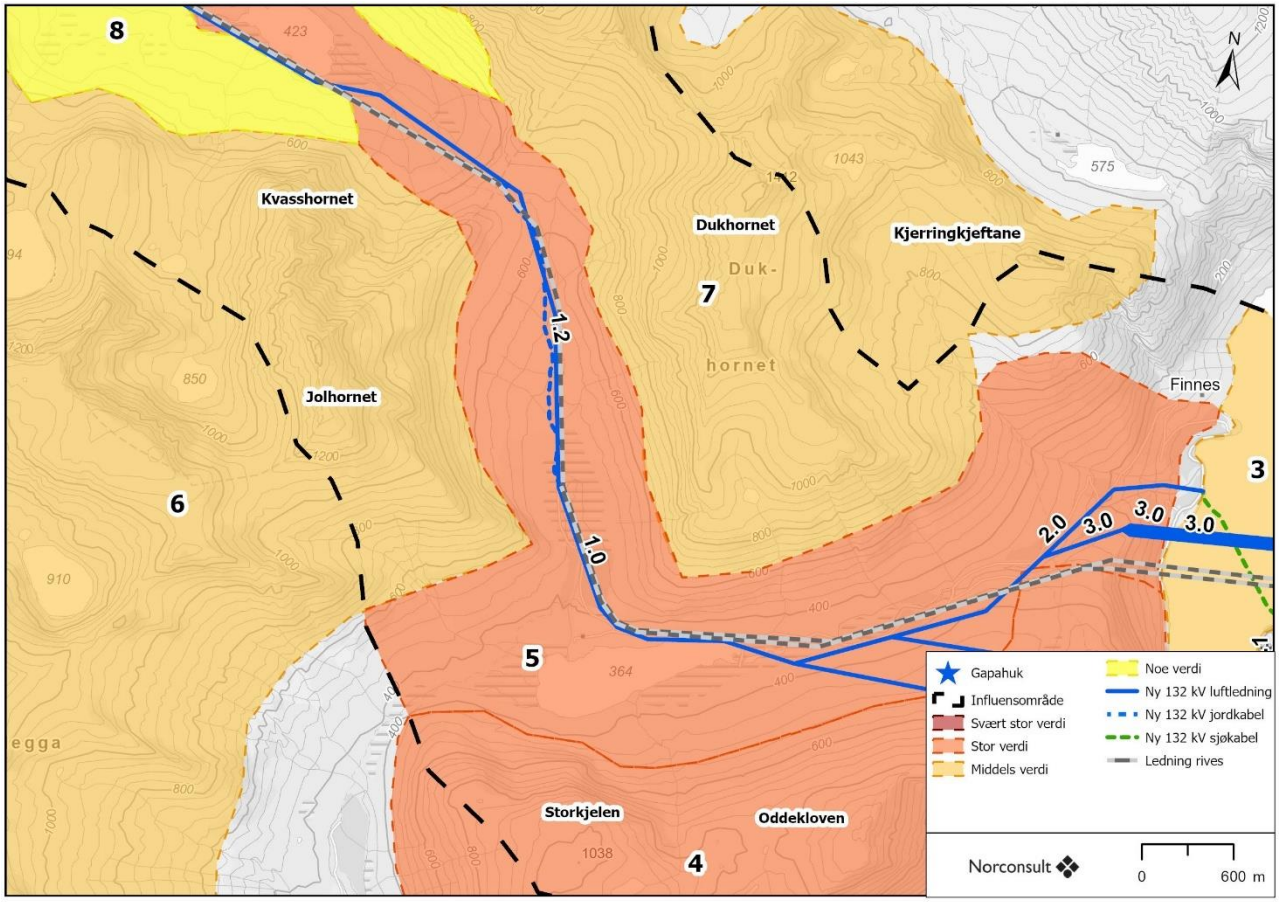
Alternativene vil ha en tilnærmet lik vurdering som beskrevet i kap. 5.3.6.3. Alternativet medfører fjordspenn over Hjørundfjorden, noe som vil omtrent tilsvare dagens situasjon visuelt. De visuelle virkningene av ryddebelte vil dermed flyttes, og eksisterende ryddebelte revegeteres. De nye fjordspennbukkene vil ha et noe annet uttrykk enn eksisterende, men det vurderes at forskjellen er marginal for avstanden det er fra toppene i delområdet til tiltaket. Ryddebelte for eksisterende fjordspenn vil også kunne reetableres ved saneringen. Delområdet vurderes for å være **«ubetydelig endret»** marginalt justert opp mot noe forringet.

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.4 Traséseksjon Bakkedalsvatnet – Rognestøyldalen

Traséseksjonen strekker seg fra Bakkedalsvatnet og opp til fjellskardet mellom dalene. Se nærmere beskrivelser av inndelingen i kap. 3.2. I dette kapittelet vurderes alternativene og delområder som berøres innenfor seksjonen (Figur 5-26), som gjelder alternativene 1.0 og jordkabelalternativ 1.2.

Figur 5-26. Vurderte alternativer og delområder innenfor traséseksjonen.

5.4.1 Delområde 4: Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen

5.4.1.1 Alternativ 1.0

Alternativet medfører ikke direkte arealbeslag i delområdet, innenfor denne traséseksjonen. Fra Bakkedalsvatnet og mot skardet mellom Rognestøyldalen vil alternativet være lite synlig fra Vikefjell da utsikten hovedsakelig går ned mot Hjørundfjorden og Bjørke. Dalføret, eksisterende ledning og ny ledning vil

være synlig fra Storkjelen og på veg opp mot Oddekloven. Avstanden opp mot toppen er likevel stor nok til at de eksisterende ledningene forsvinner i terrenget, og de visuelle virkningene er derfor relativt små for delområdet. Det vil likevel være synlighet på veg opp mot toppene i delområdet. Men ettersom alternativet går parallelt med eksisterende ledning vurderes de visuelle virkningene fra turstien i delområdet som minimale. I tillegg er avstanden stor nok til at de eksisterende ledningene forsvinner i terrenget, noe som vil gjelde for ny ledning også. Videre er det ingen endring i funksjon eller tilgjengelighet, og ingen stier berøres. Delområdet vurderes derfor som «**ubetydelig endret»** av alternativet innenfor denne traséseksjonen.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.4.1.2 Alternativ 1.0-1.2-1.0

Alternativet medfører ikke direkte arealbeslag i delområdet. Eksisterende ledning er synlig fra Storkjelen og på veg opp mot Oddekloven, mens for Vikefjell er utsiktspunktet vendt ut mot Hjørundfjorden og Bjørke. Ettersom alternativet medfører jordkabel i Bakkedalen, vil eksisterende ledning opp dalen også fjernes om følge av tiltaket. Selv om avstanden fra delområdet til tiltaket er relativt stor, vurderes det at kabelalternativet vil ha en liten positiv visuell effekt for delområdet. Det må også tas i betraktning at det må etableres en kabelgrøft, som det vil ta tid før revegeteres og blender inn i landskapet. Kabelgrøften skal også holdes fri fra trær innenfor rettighetsbeltet på 5 m. De positive virkningene ved at eksisterende ledning fjernes vurderes likevel for å overveie de negative virkningene for kabelgrøft. Delområdet vurderes derfor som **«ubetydelig endret»**, marginalt flyttet mot forbedret.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.4.2 Delområde 5: Turområde mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen

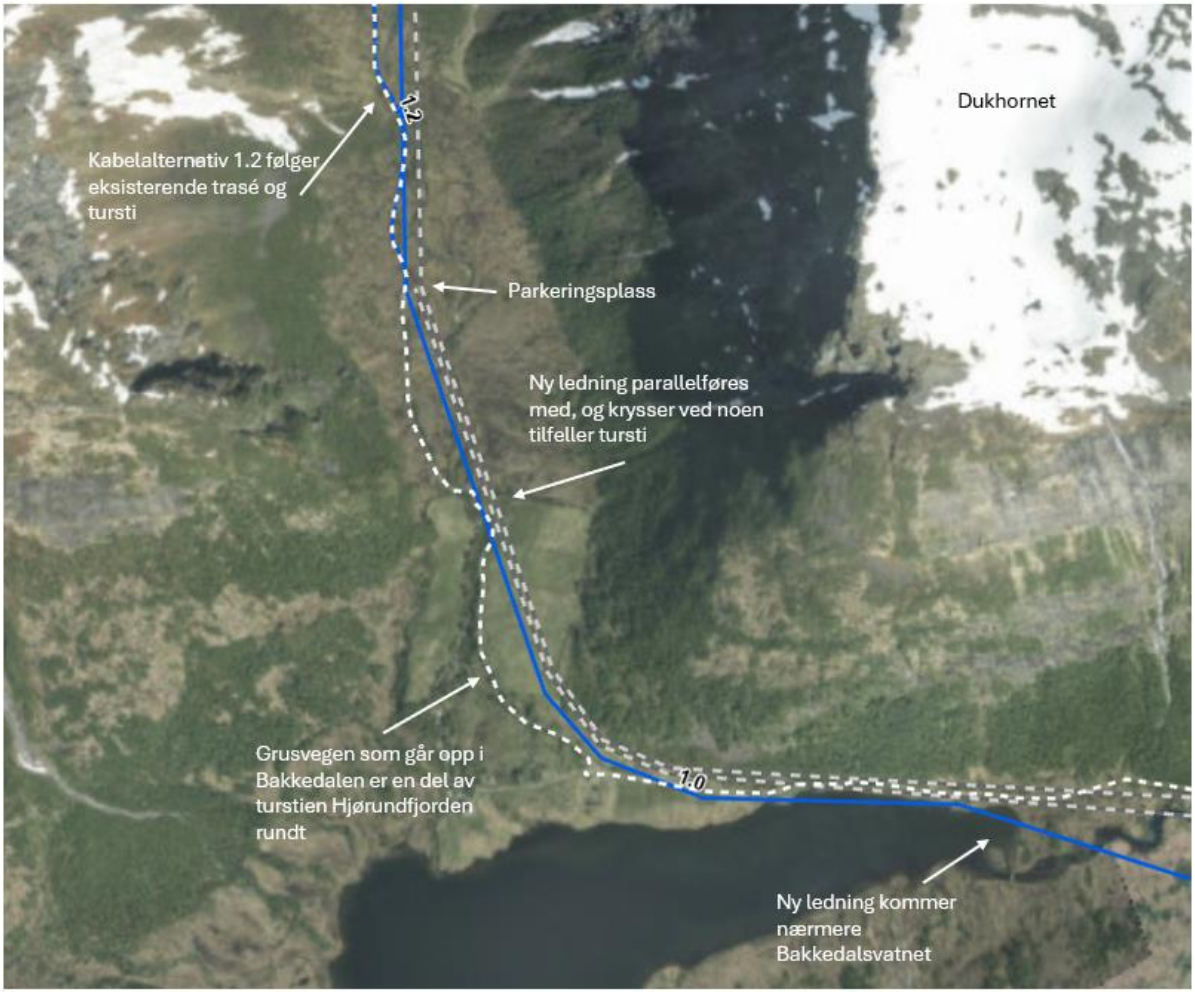
5.4.2.1 Alternativ 1.0

Eksisterende ledning går langs nordsiden av elva og krysser den før den går videre langs nordsiden i kanten av Bakkedalsvatnet (Figur 5-27). Omtrent mot midten av hele lengden til Bakkedalsvatnet skrår eksisterende ledning opp mot Bakkedalen. Ved parkeringsplassen går ene ledningen ned i kabel, mens den andre fortsetter som luftledning. Fra Bakkedalen føres ledningen over skaret mot Rognestøyldalen.

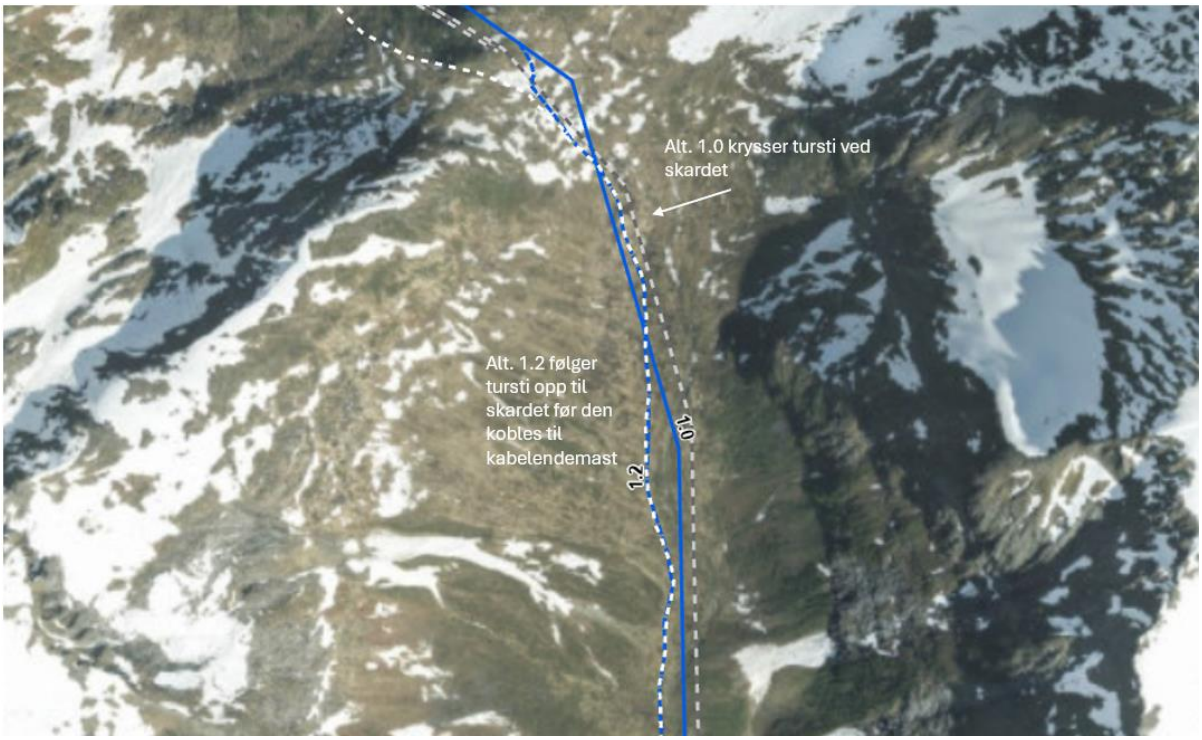

Figur 5-27. Eksisterende trasé går nord for, og i kanten av, Bakkevatnet.

Alternativet medfører direkte arealbeslag i delområdet, også innenfor denne traséseksjonen. Videre fra beskrivelsen i kap. 5.3.5.1, fortsetter alternativet frem mot Bakkedalsvatnet. Ny ledningstrasé krysser her elva før den også krysser østligste del av Bakkedalsvatnet. Ved Bakkedalsvatnet vil ny ledning føres nærmere vannet og medføre vannspeil og dermed negative visuelle virkninger i denne delen av delområdet. Videre vil alternativet parallellføres med grusvegen som er en del av turstien Hjørundfjorden rundt. Parallellføringen vil komme nærmere stien enn det dagens ledning er, men det visuelle inntrykket vil være omtrent likt bortsett fra noe mørkere master. Oppover Bakkedalen går stien hovedsakelig parallelt og vest for eksisterende ledning, men også ved noen tilfeller under den. Ny ledning for alt. 1.0 trekkes lenger unna stien ved Bakkedalsvatnet, men krysser stien når den vinkles oppover i dalen. Videre oppover krysser ny ledning stien ved flere anledninger. Alternativet vil medføre riving av eksisterende ledning i delområdet (Figur 5-28). Riving av ledning vil medføre at eksisterende inngrep i delområdet forsvinner. Likevel vil ny ledning og nye mastepunkter medføre et teknisk inngrep i området, som også trekkes nærmere stien ved noen tilfeller oppover i dalen (Figur 5-29).

Figur 5-28. Påvirkning av delområdet. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Figur 5-29. Påvirkning av delområdet. Kartet er hentet fra Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Attraktiviteten til området blir i liten grad endret, da ny kraftledning legges langs eksisterende ledningstrase. Det vil likevel være noe bredere ryddebelte og kompositmaster som er noe høyere enn dagens ledninger, som vil medføre en liten endring. At ledningen trekkes nærmere Bakkedalsvatnet vil medføre et vannspeil av ledningen over vannet, til endring fra dagens situasjon. Ledningen trekkes også nærmere turstien i store deler av traseen.

Delområdet vurderes derfor for å bli **«ubetydelig endret»** justert noe mot noe forringet, grunnet effekten av bredere ryddebelte, noe høyere master i kompositt og at ledningen i deler av strekningen trekkes nærmere og over Bakkedalsvatnet.

Et delområde med «stor verdi» i nedre sjikt som blir ubetydelig endret i øvre sjikt får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.4.2.2 Alternativ 1.0-1.2-1.0

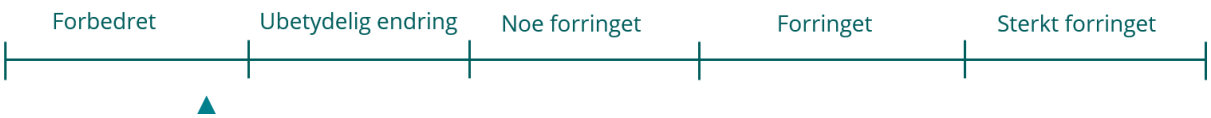
Alternativet er likt som alternativ 1.0 frem til parkeringsplassen i Bakkedalen. Alternativet medfører en omlegging i jordkabel oppover Bakkedalen, noe som også medfører at det vil etableres kabelendemaster; en ved parkeringsplassen der turstien starter i Bakkedalen og en oppe i skardet. I dag går en av ledningene som går oppover i dalen, også i jordkabel. Det vil si at det er en eksisterende kabelendemast øst for parkeringsplassen. For dette alternativet plasseres kabelendemasten nærmere, slik at ledningsstrekket inn mot kabelendemasten vil delvis krysse parkeringsplassen. Kabelendemasten er noe kraftigere enn en enkel bæremast. Eksisterende ledning og kabelendemast vil rives som følge av tiltaket (Figur 5-36).

Figur 5-30. Eksisterende ledning som går oppover Bakkedalen og over til Rognestøyldalen. Ser konturer av jordkabeltraseen i bakgrunnen.

Strekningen som vurderes kablet går i sin helhet gjennom delområdet, slik som alternativ 1.0. Kabeltraseen krysser ved noen tilfeller og parallellføres delvis med turstien i dalen (Figur 5-28; Figur 5-29). Direkte påvirkning av alternativet er at kabel ikke utløser behov for ryddebelte på samme måte som kraftledning, men det vil likevel være noe behov for ryddig av kabeltrasé ettersom. Selve nedleggingen av kabel vil medføre en endring i arealbruk under anleggsperioden, men ettersom det planlegges å gjenbruke dagens jordkabeltrasé, nødvendig areal minimeres. Alternativet medfører at eksisterende ledninger fjernes, noe som vil medføre at eksisterende areal i ryddebelte kan reetableres. Dette vil være en forbedring for denne delen av delområdet. Det må også legges til grunn at ved etablering av jordkabel vil det graves en grøft oppover dalen, som vil bruke tid på å revegeteres slik at den blender inn blant vegetasjon.

Alternativet medfører at delområdet får noe positive visuelle endringer ved at en ledningstrasé fjernes, men det vil også fortsatt vil være en liten reduksjon i attraktivitet at kabelendemasten blir stående nærmere turstien. Ettersom det visuelle preget av kabelendemast medfører at delområdet rent matematisk går i «null», vurderes det likevel at fjerning av eksisterende ledning som går rett ved turstien vil medføre en positiv endring i attraktivitet. Det må også tas i betraktning virkningen kabeltraseen vil ha for delområdet underveis i revegeteringen, som kan ta tid. Det vurderes likevel at de positive virkningene av fjerning av eksisterende ledning overveier de negative virkningene av en kabeltrasé i gjenvekst. Delområdet vurderes for å være **«forbedret».**

Et delområde med «stor verdi» som blir forbedret i øvre sjikt får konsekvensgraden **«noe positiv konsekvens (1+)»**.

5.4.3 Delområde 6: Grøthornet, Jolhornet og Kvasshornet

5.4.3.1 Alternativ 1.0

Alternativet medfører ikke direkte arealbeslag i delområdet, og dermed er funksjon og tilgjengelighet uendret. Alternativet opp gjennom Bakkedalen vil være lite synlig fra toppene Jolhornet og Kvasshornet. Alternativet går parallelt med eksisterende trasé og når den eksisterende rives vil ny situasjon være tilnærmet lik dagens.

Avstanden opp mot toppen er stor nok til at de eksisterende ledningene forsvinner i terrenget, og ryddebeltet i dalen er ikke like synlig i dette området ettersom det er mindre og lavere vegetasjon i området. Videre er det ingen endring i funksjon eller tilgjengelighet, og ingen stier berøres. Delområdet vurderes derfor som **«ubetydelig endret»** av alternativet.

Et delområde av middels verdi som blir ubetydelig endret får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.4.3.2 Alternativ 1.0-1.2-1.0

Alternativet med jordkabel går som alternativ 1.0 ikke innenfor delområdet, og vil være lite synlig. Eksisterende ledning er lite synlig fra delområdet. Kabelalternativet vil derfor ikke ha en påvirkning på friluftslivet i delområdet. Grunnet avstand fra tiltaket til toppene i delområdet som har sikt ned mot Bakkedalen, vurderes den visuelle virkningen av fjerning av eksisterende ledninger som minimal. Ettersom tiltaket ikke vil medføre endring i attraktivitet, arealbeslag, tilgjengelighet eller funksjon vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»**.

Et delområde av middels verdi som blir ubetydelig endret får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.4.4 Delområde 7: Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane

5.4.4.1 Alternativ 1.0

Alternativet medfører ingen arealbeslag for delområdet, og dermed ingen endring for funksjon eller tilgjengelighet. For denne traséseksjonen er det synlighet mot Bakkedalen som vil kunne medføre en påvirkning. Det er ingen synlighet til tiltaket fra Kjerringkjeftane, Dukornet eller Kubben. Ettersom tiltaket ikke medfører arealbeslag, endret funksjon, tilgjengelighet eller attraktivitet, vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»**.

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.4.4.2 Alternativ 1.0-1.2-1.0

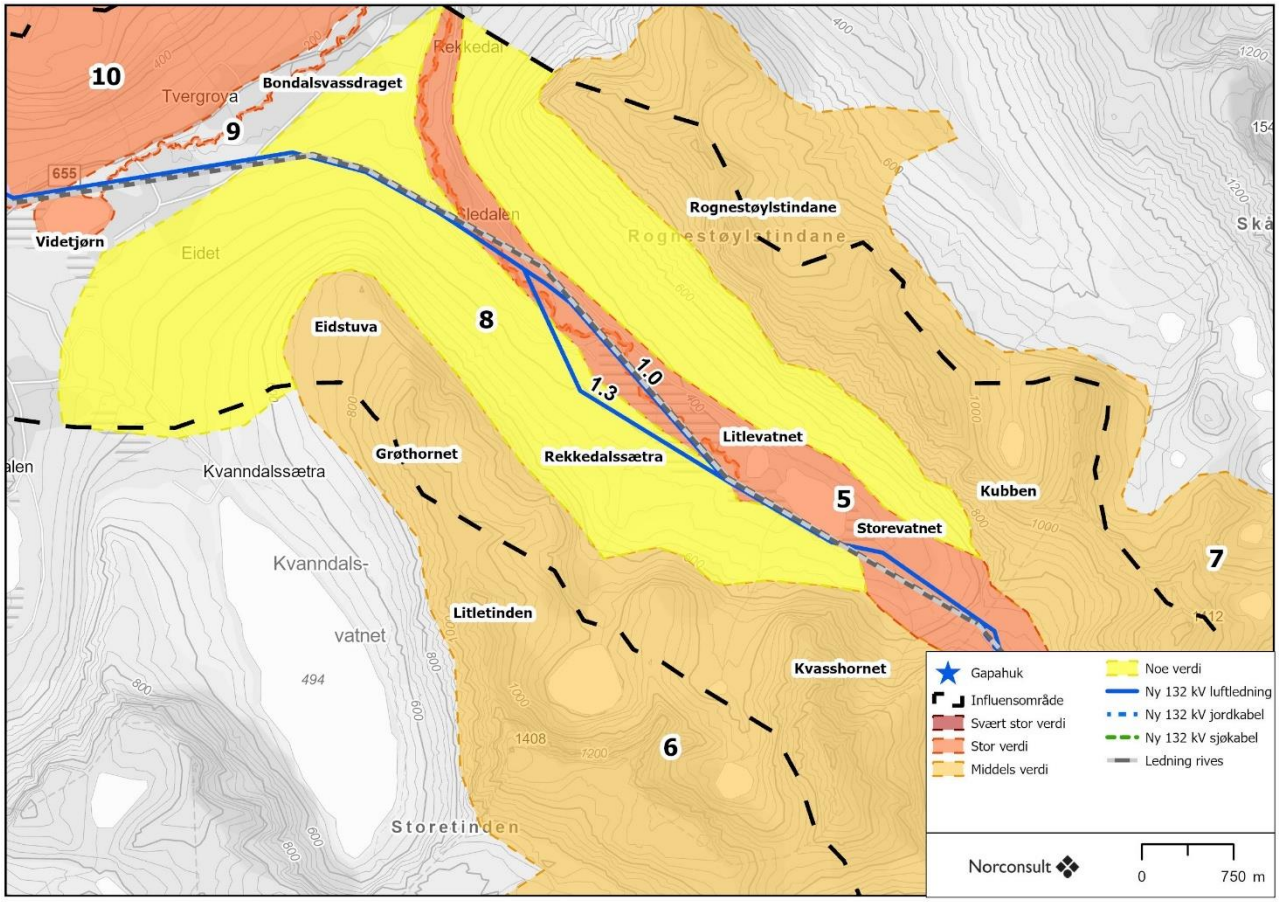
Alternativet medfører som alternativ 1.0 ingen arealbeslag innenfor delområdet, og dermed ingen endring i funksjon eller tilgjengelighet. Eksisterende ledning er lite synlig fra delområdet. Kabelalternativet vil derfor ikke ha en påvirkning på friluftslivet i delområdet. Grunnet avstand fra tiltaket til toppene i delområdet som har sikt ned mot Bakkedalen, vurderes den visuelle virkningen av fjerning av eksisterende ledninger som minimal. Dermed vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»** av alternativet.

Et delområde av middels verdi som blir ubetydelig endret får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5 Traséseksjon Rognestøyldalen – Videtjørn

Traséseksjonen går fra skardet mellom dalene og til området der det deles i flere jordkabeltraseer, altså til forbi Videtjørn. Se nærmere beskrivelser av inndelingen i kap. 3.2. I dette kapittelet vurderes delområder som berøres innenfor seksjonen (Figur 5-36).

Figur 5-36. Vurderte alternativer og delområder innenfor traséseksjonen.

5.5.1 Delområde 5: Turområde mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen

5.5.1.1 Alternativ 1.0

Eksisterende ledning krysser turstien på Hjørundfjorden rundt som går mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen en gang der stien går nordover langs Storevatn (Figur 5-37). Videre krysser også eksisterende ledning grusvegen lenger vest. Ny ledning vil også krysse turstien, men noe lenger nord. Ny ledning skal følge dalsiden ned til dalbunnen, over Myrane, og legger seg på sørsiden av Rognestøylsvatna (Litlevatnet og Storevatnet), og følger deretter eksisterende trasé. Eksisterende ledning er her lite synlig fra Rognestøylen (Figur 5-38). De nye mastene vil være høyere enn eksisterende master og dermed er det forventet større visuelle virkninger for Rognestøylen, grunnet ryddebelte og synlige master (Figur 5-39). Videre følger ny ledning vestlig side av eksisterende ledning forbi både Risestøylen og Rekkedalssætra (Figur 5-40).

Videre over i Rognestøyldalen går alternativet parallelt vest for grusvegen. Det vurderes dog at denne endringen vil ha liten påvirkning for friluftslivet, da de tekniske inngrepene vil være tilnærmet like som dagens situasjon, samt at ledningen også trekkes lenger unna vegen. Alternativet vil også her medføre en riving av to eksisterende ledningstraseer. Verdien i Rognestøyldalen er knyttet til turstien, vannene som benyttes her og støylene.

Figur 5-37. Påvirkning av delområdene i Rognestøyldalen. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Figur 5-38. Eksisterende ledning passerer Litle- og Store vatn på motsatt side av plasseringen til Rognestøylen.

Figur 5-39. Visualisering av alternativ 1.0 for Rognestøylen.

Figur 5-40. Mot Rekkedalssætra fra Risestøylen. Alternativene vises her som forenklede skisser for å vise plassering i terreng. Eksisterende ledning sees parallelt med alternativ 1.0.

Tiltaket medfører ingen endring i funksjonalitet eller tilgjengelighet for friluftlivsbruk. Likevel vil det være en negativ visuell virkning ved Rognestøylen der ledningen flyttes noe opp i terrenget og vil være høyere enn dagens ledninger. For delområdet vil alternativet medføre et arealbeslag, men i og med at eksisterende ledning går her vil det være en flytting av tiltaket innenfor delområdet. Ny kraftledning vil medføre et bredere ryddebelte, men dette bidrar i liten grad til et arealbeslag som påvirker friluftslivet. Delområdet vurderes derfor for å bli **«ubetydelig endret»** marginalt justert mot noe forringet, grunnet effekten av bredere ryddebelte og noe høyere master i kompositt.

Et delområde med «stor verdi» i nedre sjikt som blir ubetydelig endret i øvre sjikt får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5.1.2 Alternativ 1.0-1.3-1.0

Alternativet er likt som 1.0 øvrig, men medfører en omlegging av dagens ledning, lenger oppe i dalen over Rekkedalssætra (Figur 5-40). Når eksisterende ledning rives vil dette alternativet medføre et mindre arealbeslag av delområdet enn for dagens situasjon. Avstanden til Rekkedalssætra er omtrent lik som for dagens situasjon. Alternativet medfører videre også at ledningen trekkes lenger bort fra Risestøylen og overgangen mellom de to sæterområdene. Dagens ledning krysser elva rett ved broen som knytter sæterområdene sammen. Fra Rognestøylen er virkningen av alternativet omtrent tilsvarende som for alternativ 1.0 (Figur 5-31).

Figur 5-31. Visualisering av alternativ 1.3 fra Rognestøylen, som ved Rognestøylen ser lik ut som alternativ 1.0 vist i Figur 5-26.

Nye master og ryddebelte vil gi en visuell endring, tilsvarende som for alternativ 1.0. Det vurderes likevel at det er positive virkninger av alternativet ettersom ledningen trekkes bort fra Risestøylen, samt at den trekkes opp i bakkant av Rekkedalssætra. Det vurderes derfor at delområdet er **«ubetydelig endret»** i nedre sjikt mot forbedret, grunnet de positive virkningene av å flytte ledningen lenger ut av delområdet.

Et delområde med «stor verdi» som blir «ubetydelig endret» i nedre sjikt får **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5.2 Delområde 6: Grøthornet, Jolhornet og Kvasshornet

5.5.2.1 Alternativ 1.0

Alternativet medfører ikke direkte arealbeslag i delområdet, og dermed er funksjon og tilgjengelighet uendret. I Rognestøyldalen er alternativet synlig fra Jolhornet, Kvasshornet og Litletinden. Eidstuva og Grøthornet som ligger lenger vest i delområdet har også synlighet videre mot Bondalen og Videtjørn (Figur 5-32). Alternativet går parallelt med eksisterende trasé og når den eksisterende rives vil ny situasjon være tilnærmet lik dagens.

Figur 5-32. Påvirkning av delområdet. Kartet er hentet fra kartløsningen Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Avstanden opp mot toppen er stor nok til at de eksisterende ledningene forsvinner i terrenget, og ryddebeltet i dalen er ikke like synlig i dette området ettersom det er mindre og lavere vegetasjon i området. Videre er det ingen endring i funksjon eller tilgjengelighet, og ingen stier berøres. Delområdet vurderes derfor som **«ubetydelig endret»** av alternativet.

Et delområde av middels verdi som blir ubetydelig endret får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5.2.2 Alternativ 1.0-1.3-1.0

Alternativet er likt som 1.0 øvrig, men forskjellen er at fra sør for Litlevatnet og forbi Rekkedalssætra svinger alternativet mer sørover og opp i terrenget. Omleggingen medfører ingen arealbeslag i delområdet. Omlegging vil medføre et nytt ryddebelte, men når dagens ledning rives vil vegetasjonen reetableres der og slik går inngrepet matematisk sett i «null». Grunnet avstand til utsiktspunktene i delområdet vil ikke omleggingen medføre visuell endring. På bakgrunn av den minimale visuelle endringen vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»** marginalt justert mot noe forringet grunnet nytt ryddebelte.

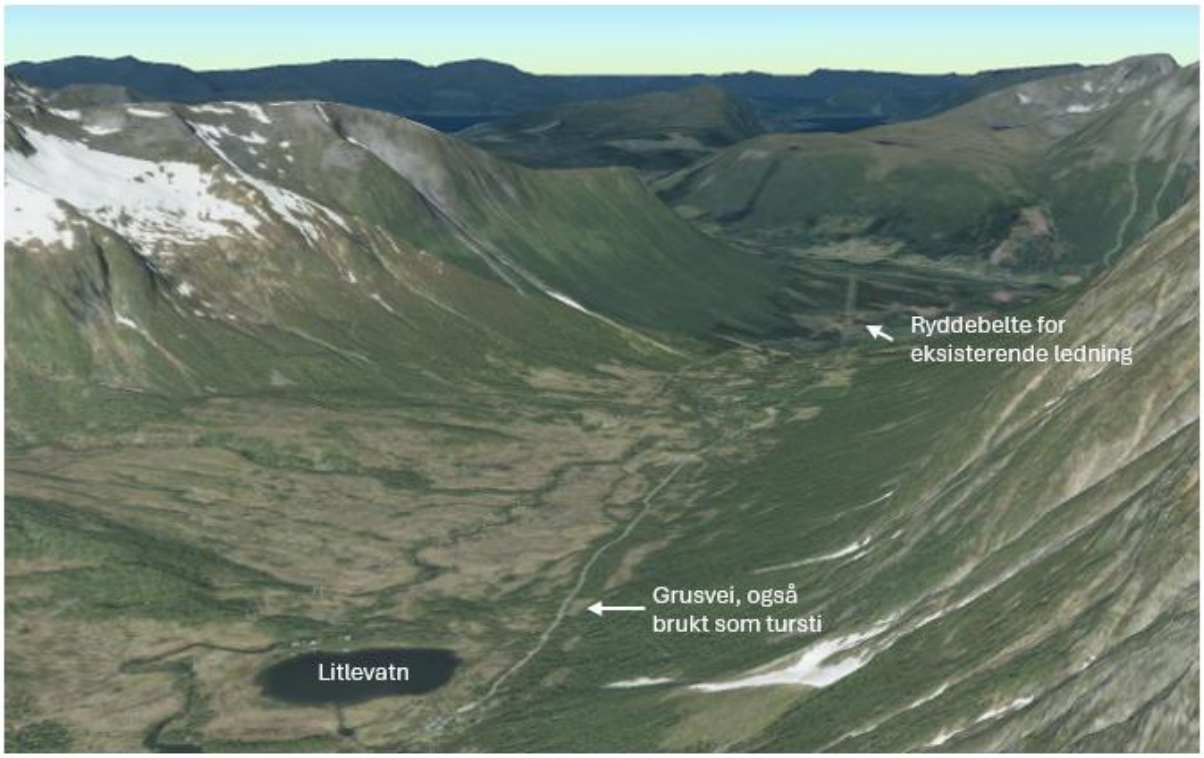
Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5.3 Delområde 7: Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane

5.5.3.1 Alternativ 1.0

Alternativet medfører ingen arealbeslag for delområdet, og dermed ingen endring for funksjon eller tilgjengelighet. Innenfor traséseksjonen er det noe synlighet ned mot Rognestøyldalen fra toppen av Dukhornet, Kubben, Klovtindane og Rognestøylstindane. Videre har Sakshornet, Årsethornet og Haugenhornet synlighet ned mot Bondalen og Videtjørn.

I Rognestøyldalen går alternativet parallelt med eksisterende trasé og når den eksisterende rives vil ny situasjon være tilnærmet lik dagens. Eksisterende ryddebelte når ledningen vinkles mot Videtjørn er noe mer synlig i sikten mot vest (Figur 5-34). Ny ledning vil medføre midlertidig bredere ryddebelte ettersom det vil ta noe tid før eksisterende ryddebelte vokser igjen. Denne brede effekten vil ikke være en permanent visuell endring, det vil da kun være det nye ryddebeltet som er permanent.

Figur 5-34. Sikt fra delområdet, omtrent hvor toppen «Kubben» er, og vestover. Skjermbilde hentet fra 3D kommunekart.

Det vurderes at alternativet vil medføre en liten reduksjon i attraktivitet for delområdet for toppene som har sikt ned mot traseen, men grunnet avstand vil endringen være marginal. Da tiltaket ligger omtrent på samme sted som dagens inngrep, og utsikten i liten grad endres vurderes delområdet som **«ubetydelig endret»** marginalt justert opp mot noe forringet.

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5.3.2 Alternativ 1.0-1.3-1.0

Alternativet er likt som 1.0 øvrig, men forskjellen er at fra sør for Litlevatnet og forbi Rekkedalssætra svinger alternativet mer sørover og opp i terrenget. Omleggingen medfører ingen arealbeslag i delområdet. Omlegging vil medføre et nytt ryddebelte, men når dagens ledning rives vil vegetasjonen reetableres der og slik går inngrepet matematisk sett i «null». Grunnet avstand til utsiktspunktene i delområdet vil ikke omleggingen medføre visuell endring. På bakgrunn av den minimale visuelle endringen vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»** marginalt justert mot noe forringet grunnet nytt ryddebelte.

Et delområde av middels verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5.4 Delområde 8: Rognestøyldalen

5.5.4.1 Alternativ 1.0

Alternativet går gjennom delområdet, men ettersom det går parallelt med eksisterende trasé i store deler av seksjonen vil tiltaket være omtrent lik dagens situasjon. Endringen i attraktivitet i området vil dermed være liten, og arealbeslaget vil rent matematisk sett gå i «null» når eksisterende ledning rives. Delområdets funksjon vurderes uendret. Grusvegen nedover mot Bondalen, som nyttes som en del av Hjørundfjorden rundt, krysses av eksisterende ledning. Ny ledning flyttes slik at den passerer parallelt med grusvegen i sør. Selv om ny ledning medfører mindre kryssing, er ikke parallelføring nødvendigvis bedre for friluftslivet, og det vurderes derfor ikke at dette har en positiv virkning på friluftslivet. På bakgrunn av dette vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»**.

Et delområde av noe verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)».**

5.5.4.2 Alternativ 1.0-1.3-1.0

Alternativets påvirkning for delområdet er lik som beskrevet i kap. 5.5.2.1, men sør for Rekkedalssætra går alternativet lenger opp i terrenget som medfører et større arealbeslag av delområdet enn alt. 1.0. Dette gir en liten reduksjon i areal av skog i området i bakkant av Rekkedalssætra. Dette vil medføre en liten reduksjon i attraktivitet for brukere av skogsområdet. Ledningen krysser ingen merkede turstier og funksjonen i området opprettholdes. Dersom området brukes til jakt kan ledningen medføre at området åpnes grunnet ryddebelte i området hvor alternativet går. Det vurderes at funksjonen som jaktområde omtrent blir uendret, særlig for storviltjakt der man skyter mot dyr på bakkenivå. Ved småviltjakt etter fugl vil det være begrensinger knyttet til å skyte mot linjer, men dette vil gjelde en liten del av delområdet. På bakgrunn av den visuelle endringen, minimal endring i funksjon og arealbeslaget vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»** i øvre sjikt mot noe forringet.

Et delområde av noe verdi som blir «ubetydelig endret» i øvre sjikt får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5.5 Delområde 9: Bondalsvassdraget

5.5.5.1 Alternativ 1.0

Eksisterende ledning i Rognestøyldalen krysser vassdraget ved flere anledninger frem mot Sledalen hvor den går opp i skogsterrenget. Neste kryssing er da rett nedstrøms for Videtjørn, og deretter går ledningen i kantsonen til Videtjørn inn mot neste traséseksjon (Figur 5-41). Ny ledning for alt. 1.0 går parallelt med eksisterende ledning i store deler av seksjonen. I Rognestøyldalen er ny ledning plassert på sørvestsiden av eksisterende. Dette medfører at ved noen tilfeller trekkes ledningen noe bort fra vassdraget og således ha kortere strekninger hvor linene henger rett over vassdraget. Tiltaket vil medføre nye ryddebelte, men det vil ikke være stor endring fra dagens situasjon med hensyn til kantvegetasjon. Den anadrome strekningen er vurdert i lakseregisteret opp til Risestøylen, men NJFF informerer om at fisken vandrer opp til nedstrøms for Litlevatnet. Det legges til grunn at det er mulighet for fiske over hele den anadrome strekningen. Ved Videtjørn medfører alternativet at ledningen flyttes lenger opp i terrenget og bort fra tjørnet (Figur 5-42).

Figur 5-41. Dagens situasjon med eksisterende ledning som passerer Videtjørn før den går videre opp mot Ørsta skisenter.

Figur 5-42. Det går i dag to parallelle ledninger ved Videtjørn og hyttene der, som vil fjernes som følge av tiltaket (visualisert ved hvite kryss).

Hovedsakelig for delområdet vil arealbeslaget for tiltaket være tilsvarende som for dagens situasjon, ettersom alternativet hovedsakelig går parallelt med eksisterende. Ved Videtjørn blir arealbeslaget for delområdet noe mindre ved at ledningen flyttes bort fra tjørnet, samt at det vil bli færre master. Det vurderes at muligheten for fiske i delområdet ikke vil endres av tiltaket, og dermed er delområdets funksjon for friluftslivet uendret. Likevel er endringen i arealbeslag liten, og når eksisterende ledning rives vil eksisterende ryddebelte kunne vokse til. På bakgrunn av dette vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»**.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5.5.2 Alternativ 1.0-1.3-1.0

Alternativets påvirkning er hovedsakelig lik som kap. 5.5.3.1, bortsett fra at dette alternativet medfører en omlegging ved Rekkedalssætra. Omleggingen medfører at elven krysses en gang ved Storøyna, i forskjell til dagens situasjon som i samme strekning krysser elva tre ganger. Slik medfører alternativet et mindre arealbeslag for delområdet. Alternativet medfører at ledningen flyttes bort fra områdene nedstrøms for Litlevatnet som er registrert som gyteområde av NJFF. På bakgrunn av dette vurderes alternativet som **«ubetydelig endret»** mot forbedret.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.5.6 Delområde 10: Bondalseidet

5.5.6.1 Alternativ 1.0

Størstedelen av traseen innenfor denne traséseksjonen går i sin helhet utenfor delområdet, og medfører ingen direkte arealbeslag. For påvirkning av det statlig sikra området (parkeringsplass) innenfor delområdet, vises det til neste traséseksjon (kap. 5.6). Forbi Videtjørn går ny ledning noe lenger nord enn eksisterende, og dermed går den også lenger inn i delområdet. Dette er likevel helt i kantsonen til delområdet. Her flyttes ledningen noe nærmere hytteområdet Valsethyttene, men det vurderes at vegetasjonen vil bidra med skjerming. Friluftlivsfunksjonen til delområdet vil ikke endres av alternativet. Delområdet har også infrastruktur som hytter og skitrekk, som gjør at de visuelle virkningene her tillegges mindre vekt. Ettersom ny ledning vil gå hovedsakelig i eksisterende trasé, og eksisterende ledning rives, så vil ny situasjon være svært lik dagens situasjon. Toppene i delområdet har synlighet inn mot Rognestøyldalen og deler av Bondalen, men avstanden gjør at den visuelle virkningen er minimal. På bakgrunn av dette vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»**.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

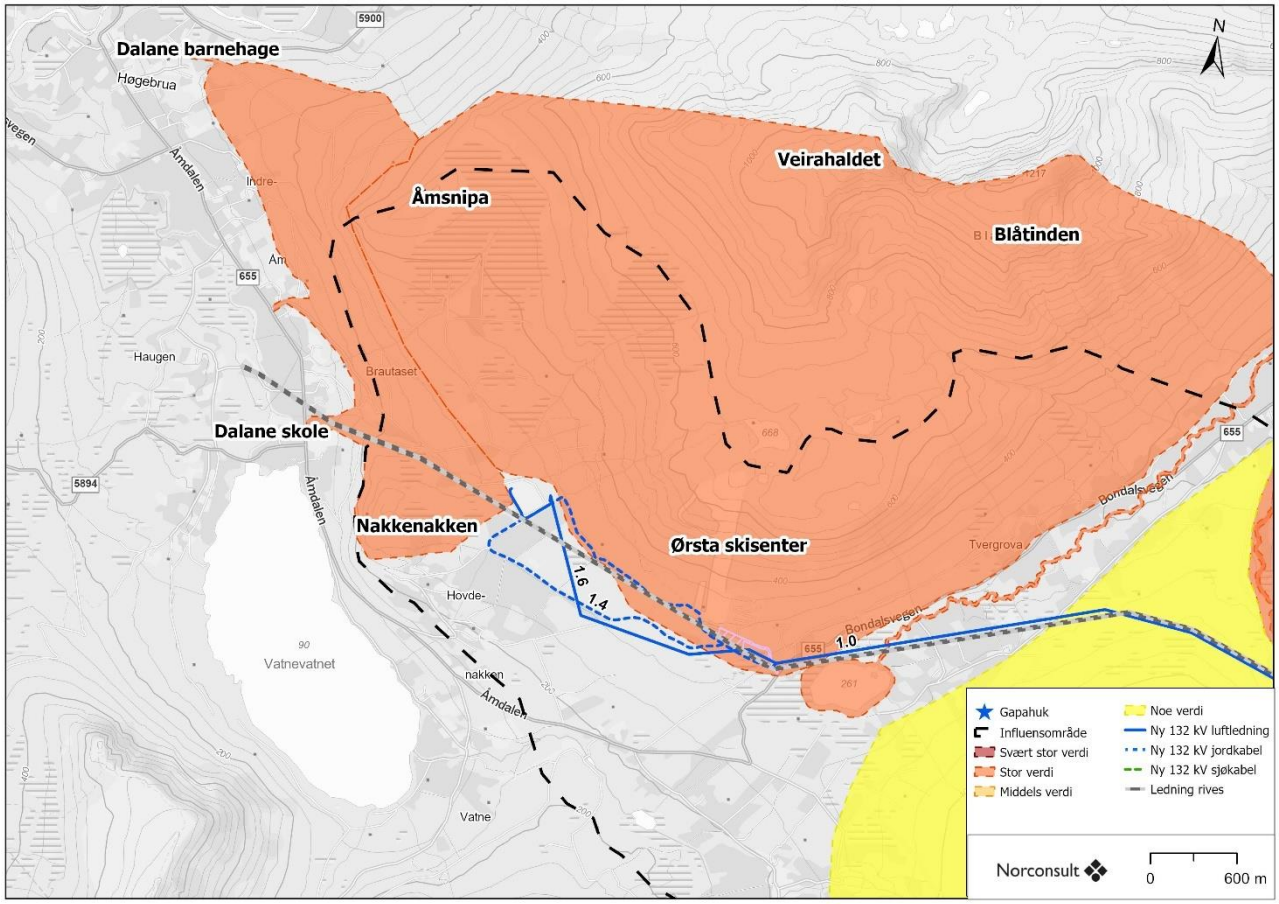
5.5.6.2 Alternativ 1.0-1.3-1.0

Alternativet er likt som alternativ 1.0, men har en omlegging ved Rekkedalssætra i Rognestøyldalen. Omleggingen medfører ingen endring i arealbeslag, funksjon eller tilgjengelighet for delområdet. Den visuelle virkningen er minimal grunnet avstand, og det vurderes at det ikke kan skilles mellom alternativene her på bakgrunn av attraktivitet i delområdet. Alternativet vurderes derfor likt som i kap. 5.5.4.1.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.6 Traséseksjon Videtjørn – Ørsta TS

Denne traséseksjonen strekker seg fra Fjellheisvegen og vestover inn til eksisterende Ørsta TS. Her vurderes det ett luftledningsalternativ (1.6) og to ulike kabelalternativ (1.0 og 1.4) og delområdene som berøres av alternativene (Figur 5-43). Se nærmere beskrivelser av inndelingen i kap. 3.2.

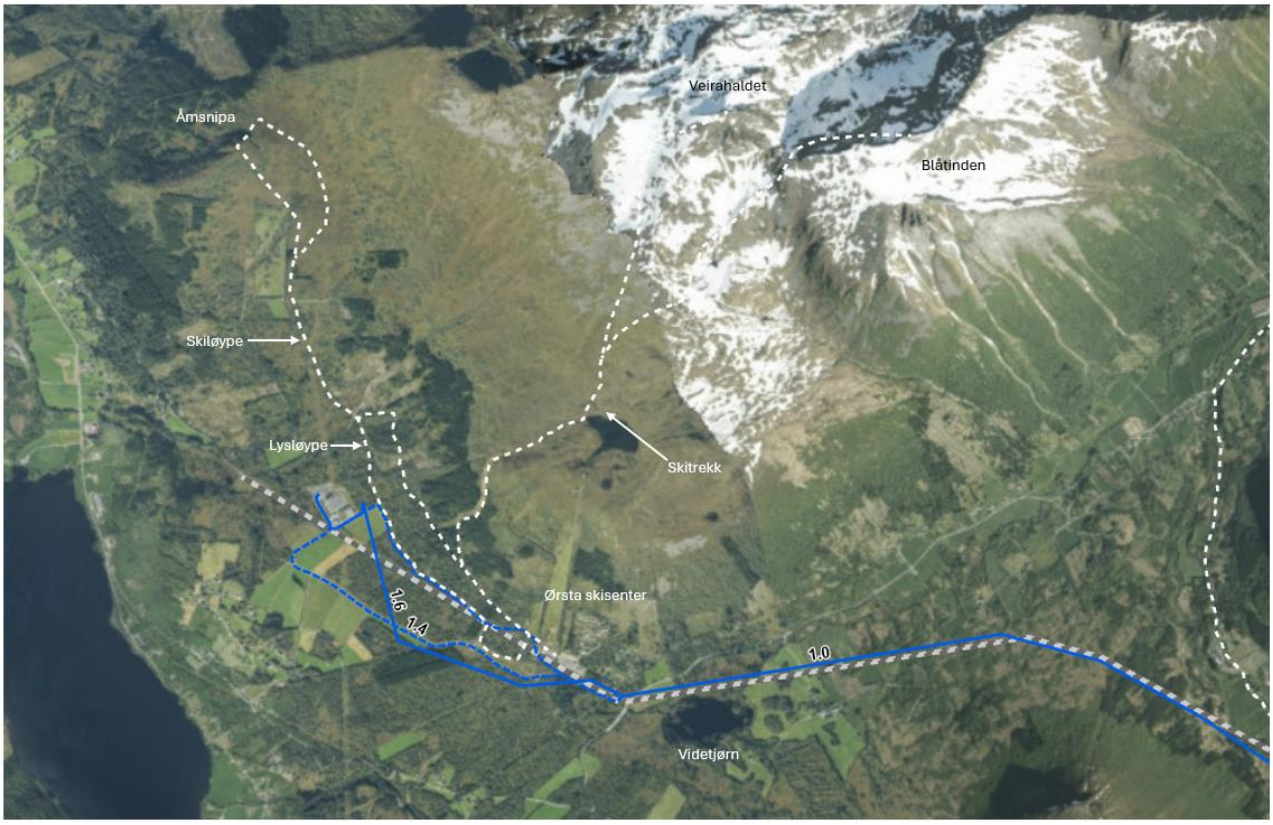

Figur 5-43. Vurderte alternativer og delområder innenfor traséseksjonen.

5.6.1 Delområde 10: Bondalseidet

5.6.1.1 Alternativ 1.6

Dagens ledning går i dette området fra vinkelmast ved krysset der Fjellheisvegen tar opp mot Ørsta skisenter (Figur 5-44; Figur 5-45). Videre går luftledningen rett sør for det statlig sikra parkeringsarealet (Figur 5-46) og Ørsta Skisenter (Figur 5-47). Videre går ikke dagens ledning inn til Ørsta TS, men passerer sør for stasjonen og går videre mot stasjon lenger vest. Her krysser den og parallellføres delvis også lysløypa (Figur 5-48). Den eksisterende ledningen vil saneres frem mot Ørsta TS.

Figur 5-44. Påvirkning av delområdet. Kartet er hentet fra Arcgis, rettighetshaver Norconsult.

Figur 5-45. Eksisterende ledning som går inn mot Ørsta skisenter, her sett i krysset mellom Bondalsvegen og Fjellheisvegen, vil saneres som følge av tiltaket.

Figur 5-46. Dagens situasjon med eksisterende ledning som krysser rett sør for det statlig sikra parkeringsarealet til bruk for adkomst til utfartsområdet.

Figur 5-47. Dagens situasjon sett fra skibakken i Ørsta skisenter, med eksisterende luftledning som krysser området.

Figur 5-48. Eksisterende ledning krysser og parallellføres med lysløypa.

Det nye luftledningsalternativet vil gå nærmere det statlig sikra området, før den krysser over eksisterende trasé og inn i skogområdet sør for Nakkemarkvegen. Alternativet krysser dermed kun det statlig sikra området i innkjørselen til parkeringsplassen. Videre går ledningsalternativet over eksisterende ledning og vinkles ut av delområdet. Nytt tiltak vil dermed medføre mindre arealbeslag innenfor delområdet. Alternativet medfører også at eksisterende ledningstraseer rives der den går over og parallellføres lysløypa.

Ettersom ny ledning vil medføre et nytt ryddebelte, vil det matematisk sett bety at inngrepene går i «null» her. Men siden ny ledning går utenfor delområdet vil dette gi en liten positiv virkning for attraktiviteten og arealbeslag i området. Den positive virkningen for attraktivitet tilegnes mindre vekt i dette området på grunn av eksisterende infrastruktur i forbindelse med hytteutbygging, skisenter, bebyggelse og kraftoverføring. På bakgrunn av dette vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»** i nedre sjikt mot forbedret.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» i nedre sjikt får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.6.1.2 Alternativ 1.0 og 1.0-1.4-1.0

I dette kapittelet vurderes påvirkning og konsekvens for delområdet for begge kabelalternativene. Dette er gjort fordi de ligger nærme, og i tilsvarende landskap. Begge alternativene medfører at det etableres en kabelendemast i krysset mellom Bondalsvegen og Fjellheisvegen, samt at samme strekning for eksisterende ledning saneres.

Alternativet medfører en omlegging med kabel i stedet for luftledning på strekningen mellom vegkrysset opp mot Ørsta skisenter, og inn mot Ørsta TS. Direkte påvirkning av alternativet er at kabel ikke utløser behov for ryddebelte, og siden kabelen hovedsakelig legges langs grusveg og i kanten av jordbruksarealer vil det ikke medføre endring i arealbruk etter endt anleggsperiode. Alternativene medfører ingen endring i funksjon eller tilgjengelighet.

Selv om kabelføringen for alternativ 1.0 går innenfor delområde og i skiløypa, vil alternativet medføre at det etter endt anleggsperiode ikke vil være en ledning over lysløypa. Ettersom eksisterende ledning saneres i området, vil dette ha en liten positiv virkning på attraktiviteten i området (Figur 5-45). Den positive virkningen tilegnes likevel mindre vekt for friluftslivet i dette området, ettersom området er preget av infrastruktur i forbindelse med hytteutbygging, skisenter, bebyggelse og kraftoverføring. Den positive effekten er dermed så marginal at den vurderes å ikke påvirke konsekvensgraden. På bakgrunn av dette vurderes påvirkningen på delområdet til øvre sjikt av **«forbedret»** mot ubetydelig endring.

Et delområde av stor verdi som blir «forbedret» i øvre sjikt får konsekvensgrad **«noe positiv konsekvens (1+)»**.

5.6.2 Delområde 11: Nakkenakken og adkomst til Åmsnipa

5.6.2.1 Alternativ 1.0-1.6

Eksisterende ledning som passerer Ørsta TS, går innenfor delområdet. Ved etablering av ny luftledning inn mot Ørsta TS vil eksisterende ledning frem mot Haugen TS rives. Det vil dermed fortsatt være en ledningsstrekning som går gjennom delområdet frem mot Ørsta TS, men videre vil det være en noe positiv effekt av at ledningen saneres frem mot Haugen TS. Dette medfører at ledningen forsvinner i området hvor den i dag er parallellført med stien som går til Nakkenakken.

Alternativet medfører ingen direkte arealbeslag innenfor delområdet, og vil være lite synlig fra viktige friluftsområder innenfor delområdet. Sikten fra Nakkenakken går ned mot Vatnevatnet, og grunnet vegetasjon og topografi er det ikke synlighet mot tiltaket herfra. Fra Åmsnipa er det videre ingen sikt mot tiltaket. Det vurderes som en noe positiv virkning for delområdet at luftledningen rives frem til Haugen TS, men den positive virkningen vektlegges mindre i og med at området er skogkledd og grunnet eksisterende infrastruktur. På bakgrunn av dette vurderes delområdet for å være **«ubetydelig endret»** noe justert mot forbedret.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.6.2.2 Alternativ 1.0 og 1.0-1.4-1.0

Kabelalternativene går ikke innenfor delområdet, og vil være lite synlig for delområdet. Påvirkningen av kabelalternativene er derfor lik som for alternativ 1.6.

Et delområde av stor verdi som blir «ubetydelig endret» får konsekvensgrad **«ubetydelig konsekvens (0)»**.

5.7 Sammenstilling av konsekvens for hele influensområdet

5.7.1 Sammenstilling konsekvens alternativ 1.0

For dette fagtemaet er det delområder som strekker seg ut over flere traséseksjoner. For alternativ 1.0, som også strekker seg gjennom flere traséseksjoner, medfører det at påvirkning og konsekvens vurderes flere ganger. Før konsekvensene av tiltaket skal sammenstilles, må derfor også konsekvensene av delområdene som er vurdert flere ganger, sammenstilles (Tabell 5-2).

Tabell 5-2. Sammenstilt konsekvensgrad for delområdene som strekker seg ut over flere traséseksjoner.

	Traséseksjon 1	Traséseksjon 2	Traséseksjon 3	Sammenstilt konsekvensgrad
Delområde 4: Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen	Middels negativ konsekvens (2-)	Ubetydelig konsekvens (0)	-	**Middels negativ konsekvens**
Delområde 5: Turområde mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen	Ubetydelig konsekvens (0)	Ubetydelig konsekvens (0)	Ubetydelig konsekvens (0)	**Ubetydelig konsekvens**
Delområde 6: Grøthornet, Jolhornet og Kvasshornet	-	Ubetydelig konsekvens (0)	Ubetydelig konsekvens (0)	**Ubetydelig konsekvens**
Delområde 7: Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane	Ubetydelig konsekvens (0)	Ubetydelig konsekvens (0)	Ubetydelig konsekvens (0)	**Ubetydelig konsekvens**

For delområdene 5, 6 og 7 har alternativ 1.0 gjennomgående ubetydelig konsekvens for friluftslivet. I delområde 4 har alternativet størst konsekvens (middels negativ) i traséseksjon 1 (Bjørke-Bakkedalsvatnet). I neste traséseksjon er konsekvensgraden ubetydelig, grunnet avstand til tiltaket. Delområde 4 har stor verdi, og påvirkningsgrad «forringet», noe som medfører iht. metodikk at den plasseres nærmere stor negativ (3-) enn noe negativ (1-). Det vurderes derfor at sammenstilt konsekvensgrad for alternativ 1.0 for delområde 4 settes til middels negativ konsekvens.

5.7.2 Sammenstilling av konsekvens

Det er vurdert totalt seks ulike alternative traseer, i tillegg til stasjonsalternativer ved Bjørke (Tabell 5-3). For friluftsliv vil gjennomgående trasékombinasjon GIS-2.1-2.0-1.0-1.2-1.3-1.0/1.4 være den beste samlet sett.

Tabell 5-3. Sammenstilt konsekvensgrad for fagtema friluftsliv for valg av transformatorstasjon. For fagtemaet skilles ikke alternativ 1.0 og 1.1 for AIS-anlegget.

	Stasjonsalternativer	
Delområde	GIS-anlegg	AIS-anlegg
1 Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke	Ubetydelig	Noe negativ
4 Vikefjell, Oddekloven og Storkjeften	Ubetydelig	Ubetydelig
Samlet konsekvens	**Ubetydelig**	**Noe negativ**
Begrunnelse for samlet konsekvens	Utelukkende ubetydelig konsekvensgrad	Ett delområde med noe negativ konsekvens og ett med ubetydelig, derfor settes samlet konsekvens til høyeste konsekvensgrad noe negativ.
Rangering	1	2
Begrunnelse for rangering	Minst arealbeslag og større vegetasjonsskjerm som gjør tiltaket mindre synlig fra tursti	Anlegget har større arealbeslag, og vil være mer synlig fra turstier i delområdene.

På bakgrunn av konsekvensgrad og arealbeslag, samt visuell påvirkning, vurderes GIS-anlegget som nummer 1. Sammenlignet med AIS-alternativene vil GIS-anlegget kunne skjermes noe mer med vegetasjon.

Tabell 5-4. Sammenstilt konsekvensgrader for fagtema friluftsliv for en gjennomgående traséløsning.

Delområde	Alt. 1.0	Alt. 1.1-1.0	Alt. 2.0-1.0	Alt. 2.1-2.0-1.0	Alt. 3.0-1.0	Alt. 3.1-3.0-1.0	Alt. 1.0-1.2-1.0	Alt. 1.0-1.3-1.0	Alt. 1.0-1.4	Alt. 1.0-1.6
1 Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke	Noe negativ (1-)	Noe negativ (1-)	Ubetydelig (0)	Noe positiv (1+)	Noe negativ (1-)	Noe negativ (1-)	Noe negativ (1-)	Noe negativ (1-)	Noe negativ (1-)	Noe negativ (1-)
2 Vikelva	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)
3 Bjørkevika	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)
4 Vikefjell, Oddekloven og Storkjeften	Middels negativ (2-)	Middels negativ (2-)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Middels negativ (2-)	Middels negativ (2-)	Middels negativ (2-)	Middels negativ (2-)
5 Turområde mellom Rognestøylen og Bakkedalen	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Noe negativ (1-)	Noe negativ (1-)	Noe negativ (1-)	Noe negativ (1-)	Noe positiv (1+)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)
6 Grøthornet, Jolhornet og Kvasshornet	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)
7 Rognestøylstindane, Dukhornet og Kjerringkjeftane	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)
8 Rognestøyldalen	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)
9 Bondalsvassdraget	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)
10 Bondalseidet	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Noe positiv (1+)	Ubetydelig (0
11 Nakkenakken og adkomst til Åmsnipa	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0)	Ubetydelig (0	Ubetydelig (0
Samlet konsekvens	**Noe negativ**	**Noe negativ**	**Ubetydelig**	**Ubetydelig**	**Noe negativ**	**Noe negativ**	**Noe negativ**	**Noe negativ**	**Noe negativ**	**Noe negativ**
Begrunnelse for samlet konsekvens	Ett delområde med noe og ett med middels negativ konsekvens, men hovedsakelig gir tiltaket ubetydelig konsekvens. På bakgrunn av dette settes samlet konsekvens til noe negativ.	Ett delområde med noe og ett med middels negativ konsekvens, mens resten har ubetydelig. Samlet settes konsekvensgrad til noe negativ.	Overvekt av delområder med ubetydelig eller noe negativ konsekvens. Ett delområde med noe positiv, men siden linjalen står mot ubetydelig veies ikke det positive opp for resten av tiltaket. Samlet konsekvens settes til ubetydelig.	Overvekt av delområder med ubetydelig eller noe negativ konsekvens. Ett delområde med noe positiv, men siden linjalen står mot ubetydelig veies ikke det positive opp for resten av tiltaket. Samlet konsekvens settes til ubetydelig.	Overvekt av delområder med ubetydelig eller noe negativ konsekvens. Ett delområde med noe positiv, men siden linjalen står mot ubetydelig veies ikke det positive opp for resten av tiltaket. Samlet konsekvens settes til noe negativ.	Overvekt av delområder med ubetydelig eller noe negativ konsekvens. Ett delområde med noe positiv, men siden linjalen står mot ubetydelig veies ikke det positive opp for resten av tiltaket. Samlet konsekvens settes til noe negativ.	Overvekt av delområder med ubetydelig konsekvens, og ett delområde med noe, ett med middels negativ konsekvens og to med noe positiv. Samlet settes konsekvensgrad til noe negativ.	Overvekt av delområder med ubetydelig konsekvens, og ett delområde med noe, ett med middels negativ konsekvens og ett med noe positiv. Samlet settes konsekvensgrad til noe negativ.	Overvekt av delområder med ubetydelig konsekvens, og ett delområde med noe, ett med middels negativ konsekvens og ett med noe positiv. Samlet settes konsekvensgrad til noe negativ.	Ett delområde med noe og ett med middels negativ konsekvens, mens resten har ubetydelig. Samlet settes konsekvensgrad til noe negativ.
Rangering	8	7	2	1	4	3	5	6	8	9

Delområde	Alt. 1.0	Alt. 1.1-1.0	Alt. 2.0-1.0	Alt. 2.1-2.0-1.0	Alt. 3.0-1.0	Alt. 3.1-3.0-1.0	Alt. 1.0-1.2-1.0	Alt. 1.0-1.3-1.0	Alt. 1.0-1.4	Alt. 1.0-1.6
Begrunnelse for rangering	Har like konsekvensgrader for delområdene som 1.1, 1.3 og 1.4. Ikke grunnlag for differensiering mellom 1.0 og 1.4, da jordkabelalternativene har lik påvirkning og konsekvens. Rangeres under 1.1-1.0 på grunn av at alternativet forringer gapahuken i delområde 4.	Har like konsekvensgrader for delområdene som 1.0, 1.3 og 1.4. Rangeres over 1.0 på grunn av at alternativet går i bakkant av gapahuken i delområde 4 og dermed medfører noe mindre forringelse av turmålet.	Rangeres som nest øverst, ettersom det har en ubetydelig påvirkning for delområde 1, og dermed ett mindre delområde med noe positiv konsekvens. Likevel overvekt av ubetydelig og ett delområde med noe negativ konsekvens.	Rangeres øverst ettersom alternativet har noe positiv konsekvens for flere delområder, samt at det kun er ett delområde med noe negativ konsekvens.	Rangeres under 2.0 og 2.1 ettersom det er flere delområder med ubetydelig og to med noe negativ. Alternativet rangeres under 3.1 ettersom luftledning i Bjørke medfører større forringelse for delområde 1.	Rangeres under 2.0 og 2.1 ettersom det er flere delområder med ubetydelig og to med noe negativ. Alternativet rangeres over 3.0 ettersom jordkabel medfører mindre forringelse av delområde 1, enn alternativ 3.0.	Gir noe negativ og middels konsekvens for delområder. Rangeres over 1.0, 1.3, 1.4 og 1.6 fordi alternativet medfører visuell positiv virkning ved at deler av strekningen kables.	Har like konsekvensgrader for delområdene som 1.0, 1.1 og 1.4. Rangeres over disse alternativene fordi alternativ 1.3 medfører en omlegging som er positiv for delområde 5, selv om konsekvensgrad er ubetydelig iht. metodikk.	Har like konsekvensgrader for delområdene som 1.0, 1.1 og 1.3. Ikke grunnlag for differensiering mellom 1.0 og 1.4, da jordkabelalternativene har lik påvirkning og konsekvens. Rangeres under 1.1-1.0 på grunn av at alternativet forringer gapahuken i delområde 4.	Rangeres nederst fordi alternativet ikke medfører positive virkninger for noen av delområdene.

Hovudandelen av alternativa har samlet konsekvensgrad noe negativ konsekvens, og dermed kan flere alternativer rangeres likt. Det er gjort vurderinger for hvert alternativ basert på andel delområder som har noe positiv og ubetydelig konsekvens, samt andel med noe negativ eller middels negativ. Basert på dette er det rangert mellom alternativene.

For fagtema friluftsliv vil GIS-2.1-2.0-1.0-1.2-1.3-1.0/1.4 være den beste kombinasjonen ut fra vurderte alternativer. I Bjørke er det jordkabel og sjøkabelalternativ 2.1-2.0 som kommer best ut, og som medfører noe positiv konsekvens for tre delområder. Videre er det i Bakkedalen alternativ 1.2 som vurderes som best fordi det medfører sanering av luftledning i området og noe positiv konsekvens. Alternativ 1.3 kommer best ut i Rognestøyldalen ved at traseen trekkes bort fra Risestøylen og i bakkant av Rekkedalssætra. Mot Ørsta TS er 1.0 og 1.4 rangert likt, da begge er jordkabelalternativer og vil ha noe positiv konsekvens. Samlet sett er det fem delområder med noe positiv konsekvens, og resterende delområder med ubetydelig konsekvens. Alternativet vil sammen med GIS løsningen medføre en samlet konsekvens **ubetydelig konsekvens** for friluftsliv etter kriterier i metodikk. Samlet konsekvens settes ikke til positiv, ettersom det vurderes at friluftslivet ikke forbedres av tiltak i sin helhet, selv om det som følge av tiltaket vil være forbedringer i deler av traseen.

Trasékombinasjonen GIS-2.0-1.0-1.2-1.3-1.0/1.4 rangeres som nummer to, selv om det ikke er stor forskjell fra alternativ 2.0. Kombinasjonen medfører i Bjørke noe positiv konsekvens for to delområder og resterende ubetydelig. Likevel rangeres den som nummer to, grunnet forskjellen på luftledning og jordkabel i Bjørke, hvor alternativ 2.1 med jordkabel rangeres øverst.

Kombinasjonene GIS-3.1-3.0-1.2-1.3-1.0/1.4 og GIS-3.0-1.0-1.2-1.3-1.0/14 vurderes for å være rangert som nummer tre og fire. Fjordspennalternativet i Bjørke gir noe negativ konsekvens for to delområder og ubetydelig for resterende. Samlet sett medfører tiltaket **noe negativ konsekvens**, men trasékombinasjonen rangeres lavere grunnet forskjellen i Bjørke fra sjøkabelalternativet.

Videre rangeres trasékombinasjonen GIS-1.1-1.0-1.2-1.3-1.0/1.4 som nummer fem, og denne vurderes over 1.0 alternativet fordi alternativet går i bakkant av gapahuken på Vikefjell, noe som vurderes å være best for delområdet.

Traseene 1.0 og 1.0-1.4 rangeres likt, da de har samme påvirkning for friluftsliv, ettersom det ikke skilles noe på påvirkning og konsekvens av jordkabelalternativene ved Ørsta. Videre rangeres kombinasjonen 1.0-1.6 nest sist. Gjennom Bakkedalen mangler kombinasjonen jordkabel som tilfører området noe positiv konsekvens, og videre i Rognestøyldalen går alternativet omtrent som dagens ledning noe som ikke utgjør en stor forskjell fra dagens situasjon. Kombinasjonene mangler også jordkabelalternativ inn mot Ørsta TS som gir en positiv konsekvens der. Kombinasjonen 1.0 (med jordkabel inn til Ørsta etter 1.0 eller 1.4) rangeres som sist, fordi den har flest delområder med ubetydelig konsekvens og ingen med positiv konsekvens.

5.7.3 Vurdering av samlet belastning

Tiltaket medfører ikke bare nye ledningstraseer, men også ny transformatorstasjon. Disse to tiltakene vurderes derfor samlet, selv om de ikke er direkte sammenlignbare iht. metodikk.

Det må også gjøres en vurdering av samlet belastning for det planlagte tiltaket nye Tussa kraftverk. I forbindelse med etablering av ny Tussa kraftverk vil det også medføre arealbeslag med nytt portalbygg og ny veg frem mot portalbygget. Dette medfører arealbeslag av skogområdene nord-øst for nye Bjørke TS. Samlet vil ny transformatorstasjon og nytt kraftverk bidra til bit-for-bit nedbygging i Bjørke. Ettersom kraftverket også planlegges i kanten av delområde 1, vurderes det at utbyggingen ikke vil ha en forsterkende effekt på konsekvensgrad.

5.8 Usikkerhet i vurdering av påvirkning

Virkningene kraftledninger har på friluftslivet er en del av de ikke-prissatte virkningene som vurderes ved en utbygging. Det er vanskelig å kvantifisere i kroner og øre hvor mye et nytt inngrep påvirker friluftslivet. Vurderinger og gode beskrivelser av hvordan friluftslivet blir påvirket er derfor viktig for å kunne argumentere for andre mastetyper, kabling eller omlegging av traséer, avbøtende tiltak som alle kan ankres fast i kostnader i kroner og øre.

For å kunne beskrive hvordan friluftslivet blir påvirket er det derfor viktig å kunne si noe om hva som oppleves som skjemmende og negativt for friluftsopplevelsen.

Det er ulikt hvordan turgåere opplever kraftledninger og hvor inngripende enkelte opplever en kraftledning. I et område med mye eksisterende infrastruktur vil visuelle virkninger av en ny ledning vektlegges mindre enn områder med færre inngrep (se Tabell 5-1).

Noen ser på kraftlinjer og tenker på energifremsteg og lys i hus, mens andre ser ryddegate og stål i grell silhuett mot himmelen. For noen kan vindmøller se pene ut, med slanke former og en visuell flott fremtoning, men andre ser bare vindmøller som fugledød og naturinngrep.

Med mange ulike betraktninger er det derfor gjort noen forenklinger i utredningen basert på forventede virkninger som en kraftledning vil ha for friluftslivet.

- Et bredere ryddebelte er vurdert å være mer negativt enn et smalere ryddebelte.
- Ledningstraseer i åpent landskap eller over tregrensa vurderes som mer negativt visuelt i nærområdet enn i skoglandskap
- Ryddig linjeføring med få knekkpunkter og rene, lange linjer er vurdert å være bedre enn motstykket.
- Enkle master med enkelt design er vurdert å påvirke friluftslivet mindre enn større, monumentale master.
- Mastebein i tre oppleves mer «naturlig» og mindre forstyrrende på friluftsopplevelsen enn mastebein i stål eller kompositt.
- Stier som krysser under linjetraseer vil skape følelsen av å ha linjene hengende «over hodet» på seg selv, noe som kan oppleves trykkende og negativt. Linjer som parallellføres langs sti vurderes som verre enn linje som krysser sti over et kortere stykke.
- Master tett på stier, gapahuker og rasteplasser kan medføre en forringelse av utsikt, men også følelsen av master som rager over seg selv, noe som vil oppleves negativt.
- Folk er mer vant til H-master i både stål og kompositt, enn vertikalopphengte dobbelkursmaster, en mastetype som kan fremstå noe mer dominerende og uvant tett på.

De som opplever tiltaket som inngripende og vektlegger urørt natur uten tekniske inngrep i friluftsopplevelsen, vil oppleve virkningene beskrevet over som mest negative. Som en føre-var-tilnærming i vurdering av konsekvens for friluftsliv er derfor en «verst tenkelig opplevelse» lagt til grunn

6 Midlertidig påvirkning knyttet til anleggsfasen

Anleggsarbeidet kan ta noen år, avhengig av arbeidsstokken til entreprenør mm. Anleggsarbeidet tilknyttet tiltaket beskrives i kap. 2.5.

Enkelte av veiene/stiene som benyttes til adkomst eller ferdsel i friluftsområdene kan bli benyttet til anleggstransport, og enkelte rigg- og anleggsområder vil kunne lokaliseres innenfor områder som benyttes til friluftsliv.

Anleggsarbeidet vil medføre sjenerende støy, slik at nærområdene til anleggsarbeidet i perioder vil være mindre egnet for utøvelse av friluftsliv. Videre vil transport legge noen begrensninger på ferdselen. Folk som ferdes langs stier og veier vil derfor muligens måtte benytte alternative stier i perioder. Det bemerkes likevel at anleggsarbeidene er midlertidig, og at friluftslivet vil kunne praktiseres stort sett som før etter endt anleggsperiode.

Anleggsveier, riggplasser og mastepunkt er ikke endelig bestemt når denne konsekvensutredningen skrives. Ventede virkninger i hvert delområde (dersom relevant) beskrives kort under.

Delområde 1: Tyssenaustet og fjellområdene øst for Bjørke

Anleggsarbeid og bygging av ny ledning vil krysse tursti.

Delområde 2: Vikelva

Anleggsarbeid og bygging av ny ledning vil krysse elva.

Delområde 3: Bjørkevika

Anleggsarbeid ved riving av eksisterende fjordspenn og bygging av nytt fjordspenn vil krysse delområdet. Det kan forventes støy og økt aktivitet når arbeidet foregår. Det vil ikke være mulig å ferdes under ledningen når arbeidet foregår.

Delområde 4: Vikefjell, Oddekloven og Storkjelen

Bygging av ny ledning vil krysse turstier flere ganger opp mot Vikefjell og skje tett på stier, gapahuker og grusveier som er godt brukt. God skilting, midlertidig stenging/omlegging av stier og informasjon er viktig for å unngå konflikt med brukere av friluftsområdet.

Delområde 5: Turområde mellom Rognestøyldalen og Bakkedalen

Anleggsarbeid og riving/bygging av ny ledning og fjordspenn vil krysse stien som hører til Hjørundfjorden rundt flere ganger ved Finnes, i Bakkedalen og i Rognestøyldalen. Dersom alternativet med jordkabel velges vil denne nedlegges i eksisterende kabeltrasé, som går i samme område som stien. Ettersom anleggsarbeidet vil skje tett på tursti er det viktig med god skilting, midlertidig stenging/omlegging av stier og informasjon til brukere av området for å unngå konflikt med brukere. Anleggsarbeidet vil skje tett på Bakkedalsvatnet, Litlevatnet og Storevatnet og stølene i området, og det er trolig at veier i området kan brukes for å komme inn til ledningen.

Delområde 8: Rognestøyldalen

Anleggsarbeid ved bygging av ny ledning, dersom alternativ 1.3 velges i Rognestøyldalen, vil foregå innenfor delområdet.

Delområde 9: Bondalsvassdraget

Anleggsarbeid ved riving og bygging av ny ledning vil krysse vassdraget fire ganger i Rognestøyldalen, samt en gang ved Videtjørn. Dette kan medføre forstyrrelser for brukere av vassdraget, samt for fisken som benytter vassdraget til gyte- og oppvekstområde. God skilting, midlertidig stenging/omlegging av stier og informasjon er viktig for å unngå konflikt med brukere av friluftsområdet.

Delområde 10: Bondalseidet

Anleggsarbeid ved riving av eksisterende ledning og bygging av ny ledning eller jordkabel vil medføre støy og økt transport i området. Dette kan medføre forstyrrelser for brukere av skisenteret, lysløypa og adkomsten til toppturene i området. Merking/stenging/omlegging av stier blir viktig for å unngå direkte konflikt med brukerinteresser.

7 Forslag til avbøtende tiltak

7.1 Anleggsperioden

Ved anleggsarbeid som berører viktige turområder og/eller atkomst til disse vil det være viktig å gi informasjon om når anleggsarbeidet skal foregå, og hvilke veier eller turstier som blir berørt. Informasjonen skal formidles til kommunene, berørte interesseorganisasjoner, turlag og grunneiere. Det forutsettes at anleggsveier og alternative atkomstveier merkes med skilt.

Det er mye vått terreng i dalene der turstien går mellom Bakkedalen og Rognestøyldalen, og det anbefales derfor å utføre arbeidet før vårløsning for å redusere risiko for terrengskade.

7.2 Driftsperioden

Det viktigste tiltaket for å unngå virkninger for friluftsliv under driftsperioden vil være å velge alternativet eller alternativkombinasjonen som gir minst negative konsekvenser for friluftslivet. For friluftsliv er det alternativkombinasjonen GIS-2.1-2.0-1.0-1.2-1.3-1.0/1.4 som er vurdert som best.

8 Referanser

[1] Norges vassdrags- og energidirektorat, «Digital veileder konsesjonssøknad nettanlegg,» 06 Februar 2025. [Internett]. Available: https://veiledere.nve.no/konsesjonssoknad-nettanlegg/.

[2] Miljødirektoratet, «Håndbok for konsekvensutredninger for klima og miljø (M-1941),» 15 Juni 2025. [Internett]. Available: https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/.

[3] Landbruksdirektoratet, «Hjørundfjorden og Norangsdalen,» 08 Juli 2025. [Internett]. Available: https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/miljo-og-klima/jordbrukets-kulturlandskap/utvalgte-kulturlandskap-i-jordbruket/dette-er-de-utvalgte-kulturlandskapene/hjorundfjorden-og-norangsdalen. [Funnet September 2025].

[4] «Lakseregisteret - Vikelva (Bjørke),» [Internett]. Available: https://lakseregisteret.statsforvalteren.no/visElv.aspx?id=097.2Z. [Funnet September 2025].

[5] Fiskeguiden, «Bjørkeelva/Vikelva 2017,» [Internett]. Available: https://www.fiskeguiden.no/fiskeplassene/8737-bjorkeelva-vikelva-2017-8737. [Funnet September 2025].

[6] Inatur, «Ei perle av ei seterbu, Sæbø i Sunnmørsalpane,» [Internett]. Available: https://www.inatur.no/hytte/640aef7ce293fa618b1906e7/ei-perle-av-ei-seterbu-sabo-i-sunnmoralpane-lett-tilgjengeleg-med-bil. [Funnet September 2025].

[7] Somby, Fred Ingar, «Hjørundfjordportalen,» [Internett]. Available: https://www.hjorundfjord.no/artikkel/2007/05/kvasshornet-1409m-jolhornet-1390m. [Funnet September 2025].

[8] Den Norske Turistforening (DNT), «Fottur til Kjerringskjeftane,» [Internett]. Available: https://aktiviteter.dnt.no/register/544070#/. [Funnet September 2025].

[9] NVE, «097/1 Bondalselva,» [Internett]. Available: https://www.nve.no/vann-og-vassdrag/vassdragsforvaltning/verneplan-for-vassdrag/more-og-romsdal/097-1-bondalselva/. [Funnet August 2025].

[10] Miljødirektoratet, «Lakseregisteret - Bondalselva,» [Internett]. Available: https://lakseregisteret.statsforvalteren.no/visElv.aspx?vassdrag=Bondalselva&id=097.1Z. [Funnet August 2025].

[11] NRK, [Internett]. Available: https://www.nrk.no/video/storfiske-i-bondalselva_218383. [Funnet August 2025].

[12] StikkUT, «Lisje Veirahaldet,» [Internett]. Available: https://kart.stikkut.no/lisje-veirahaldet-984-moh-fra-amas. [Funnet November 2025].

[13] K. Hustad, «Hjørundportalen,» 2010. [Internett]. Available: https://www.hjorundfjord.no/artikkel/2010/01/blatinden-1217-m.

[14] StikkUT, «Nakkenakken,» [Internett]. Available: https://kart.stikkut.no/nakkenakken. [Funnet November 2025].

[15] Miljødirektoratet, «Naturbase,» [Internett]. Available: https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase.

[16] Artsdatabanken, «Artskart,» [Internett]. Available: https://artskart.artsdatabanken.no/app/. [Funnet 5 mai 2020].

[17] Miljødirektoratet, «NiN-web,» 13 1 2023. [Internett]. Available: https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/index.html?viewer=NiNWeb_2022.NiN-Web#.

[18] Artsdatabanken, «Norsk rødliste for arter 2021,» 24 11 2021. [Internett]. Available: https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/. [Funnet 29 08 2024].

[19] Artsdatabanken, «Fremmedartslista,» 2023. [Internett]. Available: https://artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023?TaxonRank=tvi.